

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2021. május 12., szerda

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás az Egységes Szanálási Rendszerhez kapcsolódó kormányközi megállapodás módosításáról szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi XXVII. törvényhez	628
Végső előterjesztői indokolás a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegének kihirdetéséről szóló 2021. évi XXVIII. törvényhez	631
Végső előterjesztői indokolás a nemzetközi polgári repülésről szóló, Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény 19. Függelékének és annak 1. módosításának egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 2021. évi XXIX. törvényhez	633
Végső előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és Svédország Kormánya között a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás megszűnéséről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi XXX. törvényhez	634
Végső előterjesztői indokolás a közbiztonság erősítése érdekében egyes rendészeti igazgatási törvények módosításáról szóló 2021. évi XXXI. törvényhez	636
Végső előterjesztői indokolás a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvényhez	661
Végső előterjesztői indokolás az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi XXXIII. törvényhez	664
Végső előterjesztői indokolás a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXIV. törvényhez	671
Végső előterjesztői indokolás a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXV. törvényhez	673
Végső előterjesztői indokolás a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXVI. törvényhez	674
Végső előterjesztői indokolás a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény és a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2021. évi XXXVII. törvényhez	680
Végső előterjesztői indokolás a veszélyes pszichotróp anyag kábítószerlistára vétele érdekében az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXVIII. törvényhez	709

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás az Eredetmegjelölések Oltalmára és Nemzetközi Lajstromozására Vonatkozó Lisszaboni Megállapodáshoz, továbbá a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegéhez Kapcsolódó Közös Végrehajtási Szabályzat kihirdetéséről szóló 231/2021. (V. 6.) Korm. rendelethez	711
---	-----

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az Egységes Szanálási Rendszerhez kapcsolódó kormányközi megállapodás módosításáról szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi XXVII. törvényhez

(Az indokolás az Indokolások Tárában közzétételre kerül.)

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A 2008-as pénzügyi válság rámutatott arra, hogy a pénzügyi szektor felügyelete uniós szinten töredezett és integrációra szorul. Ennek megvalósítása az euróövezeten belüli tagállamok esetében került kialakításra a Bankunió révén. A Bankunió az eredeti koncepció szerint három pillérből tevődött volna össze, amelyek a következők: az egységes európai felügyelet (SSM), az egységes európai bankszanálási mechanizmus (SRM) és az egységes európai betétvédelmi rendszer (EDIS). Ezek közül az egységes európai felügyelet 2013 óta sikeresen működik. Az európai szanálási hatóság 2015 elején megkezdte tevékenységét. Az európai betétvédelmi rendszer felépítésével és életbeléptetésével kapcsolatban 2015 óta csak tárgyalások zajlanak, de az intézmény felállítása még nem történt meg.

A témakör összetettsége, széles körű érdekek mentén való ütközése okán a kérdést rövid, közép és hosszú távú eredménysszemléletben érdemes kezelni. Rövidtávon a szanálási mechanizmushoz kapcsolódóan az Európai Stabilizációs Mechanizmusra (ESM) vonatkozó és jelentős európai bankok szanálása esetén szükséges védőháló szabályai tartoznak. Középtávon a banki válságkezelés (szanálás és felszámolás) keretrendszere újul meg, valamint megkezdődnek lépések a közös betétgarancia esetében is. Hosszútávon a teljes bankuniós betétgarancia (EDIS) kiépítése lenne a cél, azonban ez a legérzékenyebb és legtöbb konfliktust generáló része a bankuniós csomagnak.

Az Egységes Szanálási Rendszerről szóló 2014. július 15-i rendelet (806/2014) létrehozta az Egységes Szanálási Testületet, amely – a nemzeti hatóságok helyett – előkészíti és végrehajtja a Bankunióban résztvevő tagállamok hitelintézeteinek szanálását, működőképessé tételét. Ehhez kapcsolódóan egy 2014. májusi kormányközi megállapodás megteremtette az Egységes Szanálási Alapot a jövőbeni szanálási költségek fedezésére. Az Egységes Szanálási Alapot nem adófizetői pénzből töltik fel, hanem a Bankunióban résztvevő tagállamok pénzügyi intézményei teljesítik befizetéseikből. A 2014-es megállapodás megteremtette a jogi feltételeket ahhoz, hogy az egyes országok bankjainak befizetéseiből létrejövő tagállami bankszanálási alapokból európai szinten akár a saját, akár egy másik ország bankjának rendbetételét, vagy rendezett felszámolását finanszírozzák. A Bankunióon belül az egyes nemzeti alapok közösségiesítése 2024-re zárul le teljesen az Egységes Szanálási Alap keretében a megállapodás alapján.

A stabilitás és a bankrendszerbe vetett bizalom szempontjából fontos, hogy a szanálási alap teljes kiürülése esetén, végső soron az állam támogatására lehet számítani nemzeti szinten. Ez azonban a közös bankuniós szanálási alap kialakításánál nem volt kezelve. Ezt a hiányt kezeli a közös védőháló megteremtésével az Egységes Szanálási Rendszerhez kapcsolódó 2014. májusi kormányközi megállapodás módosítása (a továbbiakban: Megállapodás). A közös védőháló a legvégső mentsvár (last resort) funkciót töltheti majd be egy jelentősebb európai bankszanálás során. Az euróövezeten kívüli, de Bankunióhoz csatlakozott tagállamok párhuzamos hitelkeretekkel csatlakozhatnak majd a védőháléhoz, így az a teljes Bankunió számára fog védelmet nyújtani.

Az Egységes Szanálási Alap védőhálójának szerepét a 2012-ben az euróövezeti országok közötti kormányközi megállapodás alapján létrehozott Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) fogja betölteni. Erre a vonatkozó előírások alapján átmeneti időszakot határoztak meg, amelynek a határideje legkésőbb 2024 eleje, azonban több tagállam (és az Európai Bizottság) kezdeményezte a közös védőháló e határidőnél korábbi bevezetését. Ennek előfeltétele, hogy megfelelő előrelépés legyen tapasztalható nemzeti szinten a szabályozói és felügyeleti oldalról a banki kockázatok csökkenésében (pl. a nem teljesítő hitel állomány megfelelő számbavétele, kockázati kezelése stb.). A tagállamok többsége kifejezetten csak abban az esetben volt hajlandó a bevezetés gyorsítására, ha a banki

kockázatok csökkentésének mértéke ezt alátámasztja. A 2020. november 30-i Eurocsoport ülésen a tagállamok megegyeztek az ESM reformjáról és a közös védőháló korábbi bevezetését illetően is, elégségesnek ítélve az eddigi kockázatsökkentést, amit egy közös nyilatkozat kiadásával is megerősítettek. A közös nyilatkozat ugyanakkor tartalmaz további célokat is, illetve tagállami vállalásokat a legrosszabb helyzetben lévő Ciprus és Görögország részéről.

Az Eurocsoport döntése nyomán 2022 elejétől, azaz két évvel az eredeti határidő előtt kerülhet sor a közös védőháló bevezetésére. Mindez természetesen csak a Bankunióban résztvevő tagállamokra (azaz az euróövezetiekre, valamint Bulgáriára és Horvátországra) vonatkozik. Ugyanakkor az átmeneti időszak lerövidülése miatt szükség van a szanalási kormányközi megállapodás (IGA) módosítására, ami minden eredeti aláíró EU-tagállamot érint (a jelenlegi EU-tagok közül egyedül Svédország nem írta alá az eredeti kormányközi megállapodást).

Az Egységes Szanalási Rendszerhez kapcsolódó kormányközi megállapodás módosításának elemei alapvetően azt teszik világossá, hogy az ESM védőháló csak végső mentsvár, ezért pontosítja a védőháló bevonását megelőző banki forrás bevonást, illetve kezeli az ESM hitel visszatérítését.

Az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) létrehozásának alapját adó szerződést 2012-ben írták alá az euróövezeti tagállamok a világgazdasági válságra adott válaszként. A Gazdasági és Monetáris Unió mélyítését célzó folyamat során 2018 decemberében született döntés a szerződés módosításának kidolgozásáról, lehetőséget adva egyebek mellett az ESM eszköztárának átalakítására. A 2020. november 30-i Eurocsoport ülésen a tagállamok megegyeztek az ESM reformjáról és a közös védőháló bevezetését illetően is.

A reform része többek között a már eddig is meglévő elővigyázatossági eszközök alkalmazhatóbbá tétele, új elemként az Egységes Szanalási alaphoz kapcsolódó közös védőháló beillesztése az ESM eszköztárába, valamint az Európai Bizottság és az ESM közötti együttműködés megerősítése. A közös védőháló a legvégső mentsvár (last resort) funkcióját töltheti majd be egy szanalás során. A védőhálót az ESM fogja nyújtani. Az euróövezeten kívüli, de Bankunióhoz csatlakozott tagállamok párhuzamos hitelkeretekkel csatlakozhatnak majd a védőháléhoz, így az a teljes Bankunió számára fog védelmet nyújtani. 2020 elején sikerült döntést hozni valamennyi még nyitott kérdésben. Így az ESM szerződést Módosító Megállapodás tartalmilag elfogadásra került, annak aláírására a tavaly decemberben elfogadott forgatókönyv szerint 2021. január végén sor kerül (csak az euróövezeti tagállamok körében, azaz Magyarország nem érintett ennek az aláírásában).

A közös védőháléhoz kapcsolódóan az ESM szerződés módosítása a következőkre tér ki. Az ESM dönthet egy hitelkeretet kialakításáról az Egységes Szanalási Testület részére, amely az Egységes Szanalási Alap kiürülése esetén használható fel a szanalás céljára. A módosítás kialakítja a hitel megítélésének eljárását, beleértve a döntési eljárást, a technikai részleteket az ESM határozza majd meg. A döntési eljárás fontos eleme az ún. vészhelyzeti döntés, amelynek révén az ESM tagok minősített többsége is elég a hitel megadásához, ha az Európai Bizottság és az Európai Központi Bank úgy ítéli meg, hogy az euróövezet pénzügyi stabilitás került veszélybe. Két ilyen döntés után ezt a rendszert felül kell vizsgálni. Végül a hitelnyújtás fontos feltétele a szanalási jogelvek állandósága. Itt főként arról van szó, hogy a bankszanalás terheit elsődlegesen a bankok hitelezői és részvényesei viseljék. A jogelvek sérülésének gyanúja alapján bármely résztvevő tagállam az Európai Bírósághoz fordulhat, ha a vitát ESM keretei közt nem sikerül rendezni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (továbbiakban: Nsztv.) 7. § (1) bekezdés a) pontjára, illetve 7. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére az Országgyűlés ad felhatalmazást, és az törvénnyel kerül kihirdetésre, mivel az abban szabályozott tárgykör az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

A 2. §-hoz

A Megállapodást az Nsztv. 9. § (1) bekezdése értelmében törvénnyel szükséges kihirdetni.

A 3. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve a (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a törvényjavaslat e szakasza alapján az 1. melléklet tartalmazza a belső jogba transzformált Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét. A Megállapodás főbb rendelkezései a következők:

1. *Cikk* a Egységes Szanálási Alapba fizetendő hozzájárulásoknak az Alapba való átutalásáról és közös felhasználásúvá tételéről szóló megállapodás módosításait tartalmazza, amelyek röviden a következők. A Megállapodás keretei közt pontosítja az Alap kiürülése esetén a résztvevő tagállamok bankjainak utólagos rendkívüli befizetési kötelezettségét, amely legfeljebb a korábbi befizetések háromszorosa. Szintén pontosításra kerül az Alap feltöltési ideje (2016–2024) során csatlakozó tagállamok befizetési kötelezettsége Bulgária és Horvátország csatlakozása miatt. További banki források bevonására van lehetőség az ESM által nyújtott kölcsön megtérítésnek érdekében. Végül a Megállapodás módosítása teljes hatálybalépésének előfeltétele, hogy megvalósult a kockázat csökkentés (2020. novemberi Eurogroup nyilatkozat) és az ESM életbe lépteti a védőhálót.

2. *Cikk*: a Megállapodás letétbe helyezéséről szól az Európai Unió Tanácsának Főtitkárságánál.

3. *Cikk*: a Megállapodás egységes szerkezetbe foglalásáról szól, amit a letéteményes végez.

4. *Cikk*: a Megállapodás megerősítéséről szól az aláírók által.

5. *Cikk*: meghatározza a hatálybalépés (a megerősítő okiratok letétbe helyezése) és az alkalmazás időpontját (az Európai Stabilitási Mechanizmus kormányzótanácsának a védőháló biztosításáról szóló határozata hatályba lépett).

A Megállapodás hiteles szövegének végleges változata nem tartalmaz keltezést, mivel azt végül nem tudta valamennyi tagállam azonos időpontban aláírni az észtországi kormányváltás miatt. Az aláírásra 26 tagállam részéről 2021. január 27-én, míg Észtország részéről 2021. február 8-án került sor. A két különböző időpontban történt aláírások, illetve azok keltezése két külön lapon szerepel.

A 4. §-hoz

A törvény, a 2. és 3. § kivételével, kihirdetését követő napon lép hatályba. A 2. §, a 3. § pedig a tagállamok ratifikációit követően lép hatályba.

A Megállapodás hatálybalépésének naptári napját, továbbá a kihirdető jogszabálynak a Megállapodás kihirdetéséről rendelkező 2. § és 3. §-a hatálybalépésnek naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismertté válását követően – a Magyar Közlönyben közzétett közleményével állapítja meg, amikor az ismeretessé válik.

Az 5. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontja alapján a törvény tartalmazza a szerződés végrehajtásáért felelős szerv megjelölését.

A 6. §-hoz

Az Nsztv. 12/A. § (2) bekezdése alapján az egységes szerkezetű szöveget közzé kell tenni a Nemzeti Jogszabálytárban.

Végző előterjesztői indokolás**a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegének kihirdetéséről szóló 2021. évi XXVIII. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

Az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált, és az 1979. évi szeptember hó 28. napján módosított Lisszaboni Megállapodás (a továbbiakban: Lisszaboni Megállapodás) a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, a továbbiakban: WIPO) által igazgatott megállapodás, amelyhez minden állam csatlakozhat, amely részese az ipari tulajdon oltalmára 1883. évi március hó 20. napján létesült, többször felülvizsgált és módosított Párizsi Egyezménynek (Párizsi Uniós Egyezmény). Magyarországon a Lisszaboni Megállapodás eredeti, 1958-as szövegét az 1967. évi 7. törvényerejű rendelet, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált szöveg kihirdetését az 1982. évi 1. törvényerejű rendelet, míg az 1979. évi szeptember hó 28. napján történt módosítást az 1986. évi 24. törvényerejű rendelet hirdette ki.

A Lisszaboni Unió a WIPO által igazgatott ún. külön unió, amelynek tagjai a Lisszaboni Megállapodás, valamint 2020 februárjától kezdődően a genfi szöveg részes államai. A Lisszaboni Unió Közgyűlése a WIPO közgyűléssorozata keretében évente ülésezik. 2008 szeptemberében a Lisszaboni Unió Közgyűlése létrehozott egy munkacsoportot, amelynek feladata a Lisszaboni Megállapodás szerinti eljárások továbbfejlesztése, valamint a tagság bővítését és vonzóbbá tételét célzó felülvizsgálat előkészítése volt, megőrizve a célkitűzéseit és alapelveit.

A Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálata három alapvető célt követett:

1. valamennyi földrajzi árujelző számára (tehát az eredetmegjelöléseken kívül a földrajzi jelzések számára is) nyitva álló nemzetközi lajstromozási rendszert kiépítése,
2. kormányközi szervezetek (mint pl. az Európai Unió, a továbbiakban: EU) csatlakozásának lehetővé tétele,
3. a földrajzi árujelzők nemzetközi lajstromozására irányuló korszerűbb eljárási rendelkezések elfogadása.

A Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálata és a munkacsoport által kidolgozott tervezet elfogadása céljából 2015. május 11–21. között diplomáciai értekezletet hívtak össze Genfben. Nemcsak a Lisszaboni Megállapodásban akkor részes huszonnyolc tagállam küldötteit kérték fel a részvételre, hanem az eljárási szabályzat tervezetét kidolgozó bizottság által elfogadottaknak megfelelően meghívták az EU küldöttségét, valamint bizonyos számú „megfigyelő” küldöttséget is, amelyek a WIPO azon tagállamait képviselték, amelyek nem részesei a Lisszaboni Megállapodásnak. A diplomáciai értekezleten Magyarország küldöttei a Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálatára irányuló diplomáciai értekezleten való részvételre, valamint a megállapodás új szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló 1243/2015. (IV. 20.) Korm. határozat alapján vettek részt. A diplomáciai értekezlet 2015. május 20-án fogadta el a genfi szöveget, amelyet Magyarország 2015. május 21-én írt alá.

Tekintettel az Európai Bíróság 2017. október 25-én a C-389/15. számú, Európai Bizottság kontra Európai Unió Tanácsa ügyben hozott ítéletére, a genfi szöveg által szabályozott tárgykörben az EU kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. Ahhoz, hogy az EU megfelelően gyakorolhassa kizárólagos hatáskörét, valamint a mezőgazdasági eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmának átfogó rendszerével összefüggő feladatait, a genfi szöveghez csatlakoznia és annak szerződő felévé kellett válnia.

A Tanács, hosszas viták után, egyhangúlag fogadta el 2019 őszén az Európai Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozásáról szóló, 2019. október 7-i (EU) 2019/1754 tanácsi határozatot (a továbbiakban: 2019/1754 EU tanácsi határozat). A tanácsi határozat 2019. november 13-án lépett hatályba. A tanácsi határozat 3. cikke nemcsak az EU-nak, de a tagállamoknak is felhatalmazást adott, hogy ha úgy kívánják, az EU-val párhuzamosan és az EU érdekében, az EU kizárólagos hatáskörének teljes körű tiszteletben tartása mellett megerősítsék a genfi szöveget vagy adott esetben csatlakozzanak ahhoz. Ennek két oka: a Lisszaboni Megállapodásban részes hét uniós tagállamból származó, a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott eredetmegjelölések elsőbbségi napjának megőrzése (jogfolytonosság), valamint az EU szavazati jogainak biztosítása a Lisszaboni Unió Közgyűlésében.

Emellett a Tanács – az Európai Parlamenttel mint társjogalkotóval együtt – az Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozását követő fellépéséről szóló 2019/1753/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletében határozta meg az Uniót a genfi szöveg alapján megillető jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokat. Ez a rendelet szintén 2019. november 13-án lépett hatályba.

Az EU – ötödik jogosult félként – 2019. november 26-án letétbe helyezte csatlakozási okiratát a WIPO-nál a genfi szöveg vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy a genfi szöveg 29. cikke értelmében a szöveg három hónappal azt követően lép hatályba, hogy öt jogosult fél letétbe helyezte csatlakozási vagy megerősítő okiratát, a genfi szöveg 2020. február 26-án hatályba lépett.

A Javaslat célja a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (1) bekezdés a) pontja, 7. § (2) bekezdése és a (3) bekezdés b) pontja alapján az Országgyűléstől felhatalmazás kérése a genfi szöveg kötelező hatályának elismerésére annak érdekében, hogy a genfi szöveg Magyarország vonatkozásában is hatályba lépjen. A genfi szöveg kihirdetése mellett a Javaslat további célja felhatalmazás biztosítása a Lisszaboni Megállapodáshoz, valamint a genfi szöveghez kapcsolódó Közös Végrehajtási Szabályzat kormányrendeletben történő kihirdetésére.

A genfi szöveg kihirdetése kapcsán megjegyzendő, hogy a 2019/1754 EU határozat mellékleteként az Európai Unió Hivatalos Lapjában (a továbbiakban: HL) már kihirdetésre került a genfi szöveg magyar szövegváltozata (HL L 271 2019. 10.24. 15. oldal). Az e szövegváltozatban fellelhető jelentős pontatlanságok okán nyelvi helyesbítés iránti eljárás kezdeményezésére került sor. Mind a korrigendum szövegváltozata, mind a Javaslattal kihirdetendő genfi szöveg hivatalos magyar nyelvű fordítása tartalmi szempontból megegyezik. Együttal helyesbítésre került sor az (EU) 2019/1753 rendelet vonatkozásában is (HL L 387., 2020. 11.19. 23. oldal).

A genfi szöveg magyar fordítása vonatkozásában az EU kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, a vonatkozó joganyagra a többi uniós és nemzetközi szöveg terminológiájával való koherens, egységes uniós terminológiát szükséges alkalmazni, így az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett – helyesbített – szövegváltozattól nem lehetett eltérni a kihirdetendő szövegváltozatban. Egy esetleges fogalmi zavar elkerülése érdekében utalni szükséges rá, hogy a genfi szöveg 18. cikkének címében és szövegében szereplő „grant of protection” kifejezés magyar megfelelőjeként – a hivatalosnak tekintett angol változattal való egyezés érdekében – a Lisszaboni Megállapodás magyar változatában is szereplő, a már hatályos uniós szövegekkel és nemzetközi megállapodások szövegével összeegyeztethető, oltalom „biztosítása” kifejezés került alkalmazásra. Bár a Vt. terminológiájában pontosan az „oltalom elismerése” rendelkezik azzal a jelentéstartalommal, amelyre az idézett rendelkezés irányul, a Lisszaboni Megállapodás szövegének terminológiájával kapcsolatban mindeddig nem merült fel értelmezési probléma.

A Javaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékletét képező Indokolások Tárában a jogalkotásról szóló 2010. évi CXII. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 20. § (2) bekezdése alapján közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslat az Nsztv. 7. § (1)–(3) bekezdéseinek és a 10. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően tartalmazza a genfi szöveg kötelező hatályának elismerésére adott országgyűlési felhatalmazást.

A 2. §-hoz

A Javaslat az Nsztv. 9. § (1) bekezdésével összhangban rendelkezik a genfi szöveg kihirdetéséről.

A 3. §-hoz

A Javaslat az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjával és az Nsztv. 10. § (2) bekezdésével összhangban tartalmazza a genfi szöveg hiteles angol nyelvű szövegét és annak hivatalos magyar nyelvű fordítását.

A 4. §-hoz

A Javaslat az Nsztv. 9. § (2) bekezdésével összhangban rendelkezik a Közös Végrehajtási Szabályzat kihirdetésére vonatkozó kormányrendeleti felhatalmazásról.

Az 5. §-hoz

A Javaslat a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

A 6. §-hoz

A Javaslat az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően rögzíti, hogy a törvény végrehajtásáról a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke gondoskodik.

Végső előterjesztői indokolás

a nemzetközi polgári repülésről szóló, Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény 19. Függelékének és annak 1. módosításának egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 2021. évi XXIX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában kerül közzétételre.

A Chicagóban, 1944. december 7-én aláírt, a nemzetközi polgári repülésről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) hazai kihirdetésére a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény és az annak módosításáról szóló jegyzőkönyvek kihirdetéséről szóló 1971. évi 25. törvényerejű rendelet útján került sor.

Az Egyezmény 19. Függelékében (a továbbiakban: Függelék) leírt szabványok és ajánlott gyakorlatok célja, hogy megállapítsa az alapvető közös szabványokat a Szerződő Államok számára a repülésbiztonsági kockázatok kezelésére kialakítandó rendszerben. Tekintettel a globális légiszállítási rendszer és az azzal kölcsönösen összefüggő repülési tevékenységek növekvő komplexitására, szükség van a légijárművek biztonságos üzemeltetését garantáló rendszerekre, valamint az ezzel kapcsolatos alapvető szabályok nemzetközi egységesítésére.

A Szerződő Államok által végrehajtott repülésbiztonság-irányítás alapját képező felelősségi körökkel és folyamatokkal kapcsolatos szabványokat és ajánlott gyakorlatokat tartalmazó Függelék a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) először 2013. február 25-én fogadta el.

A Függelék 1. módosítása (a továbbiakban: 1. módosítás) többek között új és módosított, a repülésbiztonság-irányítási rendszerhez kapcsolódó szabványokat és ajánlott gyakorlatokat, valamint számos magyarázó jegyzetet tartalmaz, illetve kiterjeszti a repülésbiztonság-irányítási rendszer alkalmazási körét a légijárművek tervezéséért és gyártásáért felelős szervezetekre.

Az 1. módosítás elfogadásának eredményeképpen a Függelék második kiadása is közzétételre került. Az 1. módosítást a Tanács 2016. március 2-án fogadta el, 2016. július 11-én lépett hatályba, alkalmazásának kezdő dátuma pedig 2019. november 7-e.

A törvényben kihirdetésre kerülő második kiadás egységes szerkezetben tartalmazza az eredeti Függelék és annak 1. módosításának szövegét.

A törvény célja a Függelék és az 1. módosítás egységes szerkezetben történő kihirdetése.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Függelék tartalmát tekintve – a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 4. §-a alapján – törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az 1. módosítás Magyarország vonatkozásában 2016. július 11-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, ezért az Nsztv. 15. § (4) bekezdésének megfelelően a kihirdető jogszabály nem tartalmazza a kötelező hatály elismerésére adott felhatalmazást.

A 2. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 1. melléklete a Függelék és annak 1. módosításának egységes szerkezetbe foglalt szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 2. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 3. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés. Az 1. módosítás Magyarország vonatkozásában 2016. július 11-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2019. november 7., ezért a nemzetközi jogi kötelezettség keletkezésének időpontja az Nsztv. 15. § (4) bekezdésének megfelelően a jogszabály címe alatt zárójelben kerül feltüntetésre.

A 4. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően e rendelkezés tartalmazza a törvény végrehajtásáért felelős szerv megjelölését.

Végső előterjesztői indokolás

a Magyarország Kormánya és Svédország Kormánya között a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás megszűnéséről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi XXX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: a Bíróság) 2018. március 6. napján hirdette ki döntését a Szlovák Köztársaság kontra Achmea BV (C-284/16. számú) ügyében. A Bíróság megállapítása szerint az EUMSZ 344. és 267. cikkei úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a tagállamok között létrejött nemzetközi beruházásvédelmi megállapodásokban szereplő választottbírói klauzula, amelynek értelmében a tagállamok egyikének beruházója, a másik tagállamban létesített beruházásokra vonatkozó vita esetén ezen utóbbi tagállammal szemben választottbírói eljárás indíthat. A Bíróság szerint az EU-n belüli kétoldalú beruházási megállapodásokban megállapított, beruházó-állam választottbírói kikötések aláássák az uniós szerződések által biztosított jogorvoslati rendszert, és ezáltal veszélyeztetik az uniós jog autonómiáját, hatékonyságát, elsőbbségét és közvetlen hatályát, illetve a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét. Az uniós jognak való megfelelés érdekében a tagállamok vállalták, hogy megszüntetik az összes kétoldalú beruházásvédelmi egyezményüket plurilaterális vagy amennyiben hatékonyabb, akkor bilaterális módon.

A Megállapodás a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás megszűnését eredményezi, biztosítva ezzel az Európai

Unió jogával való összhangot, az Európai Unió Bíróságának 2018. március 6. napján kihirdetett, C-284/16. számú ügyben hozott döntésnek megfelelően.

A Megállapodás egyik legfőbb rendeltetése, hogy rendelkezik a megszűnő megállapodás hatályvesztésre vonatkozó rendelkezésének további joghatás nélküli megszűnéséről. Ezáltal megfelelően biztosított, hogy a kétoldalú beruházásvédelmi megállapodás a felmondást követően ne legyen alkalmas további joghatás kiváltására.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. §-ában, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel az indokolás közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. és 2. §-hoz

A Megállapodás a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. § a) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül, arra ennek megfelelően az Nsztv. előírásai vonatkoznak.

Az Nsztv. 7. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdés b) pontjára való tekintettel a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha a szerződés szövegének ismeretében az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés esetében az Országgyűlés erre felhatalmazást ad.

A Megállapodás hatálybalépése érdekében annak kötelező hatályát az Országgyűlés – a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvény elfogadása útján – ismeri el.

A 3. §-hoz

A 3. § a Megállapodás hiteles szövegét tartalmazza magyar és angol nyelven.

A Megállapodás 1. bekezdése szerint a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló, 1987. április 21-én Stockholmban aláírt Megállapodás hatályát veszti.

A 2. bekezdés rendelkezik arról, hogy e Megállapodás Felei megállapodnak abban, hogy az 1. bekezdésben említett megállapodás 14.3. Cikke, amely kiterjeszti a védelmet a felmondás időpontját megelőzően végrehajtott beruházásokra, hatályát veszti és joghatás nélkül megszűnik a Megállapodás hatálybalépését követően. Ezáltal megfelelően biztosított, hogy a kétoldalú beruházásvédelmi megállapodás a megszűnését követően ne legyen alkalmas további joghatás kiváltására.

Svédország Külügyminisztériumának jegyzéke és Magyarország Kormányának válaszejegyzéke hozza létre a Megállapodást.

A Megállapodás Magyarország Kormánya válaszejegyzékének kézhezvételét követő 30 naptári nappal lép hatályba.

A 4. §-hoz

A 4. § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

Az 5. §-hoz

Az 5. § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.

A 6. §-hoz

A 6. § a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 25/1987. (VII. 28.) MT rendelet hatályvesztéséről rendelkezik.

Végső előterjesztői indokolás**a közbiztonság erősítése érdekében egyes rendészeti igazgatási törvények módosításáról szóló
2021. évi XXXI. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

1. Az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. november 13-i (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Frontex rendelet) 2019-es elfogadásának célja az Európai Unió fellépésének hatékonyabbá tétele a külső határellenőrzés, a visszaküldés, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem és a menekültügy területén. Ennek érdekében, valamint az operatív erőfeszítések támogatása céljából a Frontex rendelet átalakítja az Európai Határ- és Parti Őrséget: az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségnek (a továbbiakban: Ügynökség) szélesebb körű megbízatást ad és különösen az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulata (a továbbiakban: a készenléti alakulat) formájában biztosítja számára a szükséges képességeket. A készenléti alakulat felállításának célja, hogy – a külső határok védelme, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, illetve az irreguláris migránsok tényleges és fenntartható visszaküldésének jelentős fokozása érdekében kifejtett munkájukban – hatékonyan tudja támogatni a helyszínen a tagállamokat.

A Frontex rendelet megteremtette annak lehetőségét, hogy az Ügynökség nagyobb személyi állománnyal és több műszaki eszközzel rendelkezzen, az általa a visszaküldési műveletek során a tagállamoknak nyújtott technikai és műveleti segítség pedig a visszaküldés valamennyi területére kiterjed, a visszaküldést előkészítő tevékenységektől a visszaküldést és a megérkezést követően végzett tevékenységekig. A Frontex rendelet az Ügynökség keretébe helyezi az európai határőrizeti rendszert (EUROSUR), hogy javuljon annak működése, valamint a hamis és eredeti okmányok online rendszerét (a továbbiakban: FADO-rendszer) is.

A készenléti alakulatot többek között a tagállamok által rendelkezésre bocsátott műveleti személyzet alkotja. A törvényjavaslat – a hatékonyabb alkalmazás, valamint a készenléti alakulatokba a rendelet által kötelezően előírt humánerőforrás biztosítása kedvezőbb körülményeinek megteremtése érdekében – a Frontex rendelethez kapcsolódó jogszabály-módosításokra tesz javaslatot. A módosítások célja többek között a Frontex műveletiben történő magyar rendőri részvétel vonzóbbá tétele, hatékonyabbá téve határaink védelmét és növelve ezáltal Magyarország biztonságát.

2. A Magyarország hálózati és információs rendszerek biztonságára vonatkozó Stratégiájáról szóló 1838/2018. (XII. 28.) Korm. határozat végrehajtásának 2020–2022. évekre vonatkozó intézkedési terve a 25. pontjában előírja, hogy a „Kormányzati támogatásban részesülő informatikai fejlesztések teljesülését a biztonsági előírások megvalósulásához kell kötni, továbbá a jelenlegi gyakorlat és szabályozás szigorításával legyen biztosítva és kötelezővé téve egy egységes biztonsági követelményrendszer az informatikai fejlesztések számára.”

A módosítás értelmében a kormányzati, illetve európai uniós támogatásban részesülő informatikai fejlesztések esetében a tervezés fázisán túl a projekt folyamatában és zárását megelőzően is kötelező bevonni a kibervédelmi hatósági feladatokat ellátó Nemzetbiztonsági Szakszolgálatot.

Fentiekén túl az lbtv. módosításával – a gyakorlati tapasztalatok alapján – a hatály, a hatásköri kompetenciák, valamint a hatóság eljárására vonatkozó rendelkezések pontosításra kerülnek.

3. Az uniós polgárok személyazonosító igazolványai és a szabad mozgás jogával élő uniós polgárok és azok családtagjai részére kiállított tartózkodási okmányok biztonságának megerősítéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1157 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (a továbbiakban: rendelet) való összhang biztosítása érdekében az EGT-állampolgár harmadik országbeli állampolgár családtagjának kiállítandó tartózkodási kártya a jövőben a jelenlegi laminált forma helyett a tartózkodási engedéllyel azonos formátumú biometrikus okmány lesz. Az EGT-állampolgár harmadik országbeli állampolgár családtagjának kiállítandó állandó tartózkodási kártya a jövőben a jelenlegi laminált forma helyett szintén a tartózkodási engedéllyel azonos formátumú biometrikus okmány lesz. Ezzel kapcsolatban szükséges az okmány átnevezése (Huzamos tartózkodási kártya).

A Magyarországon kiállított tartózkodási igazolások a rendeletben foglaltakat nem maradéktalanul tartalmazzák. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény vonatkozó rendelkezéseinek módosításával biztosítható a jogszabályi koherencia.

4. Az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi CLXXXVIII. törvény módosításának célja, hogy az arcképelemző tevékenység eredménye növekedjen azáltal, hogy a bünyügyi nyilvántartó szerv által a bünyügyi nyilvántartási rendszerben kezelt arcképmások közül a szemből készült arcképmások is az arckép profil nyilvántartás részét képezik a jövőben. Az arckép profil nyilvántartás forrásnyilvántartásának bővítése segítséget nyújt a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, a felderítés, az elhárítás, valamint a migrációs folyamatok során felmerülő cselekmények magasabb szintű szakmai támogatásában.

A módosítás két területet érint. Az egyik esetben a polgárról – arról a természetes személyről, akinek adatai már az arckép profil nyilvántartásban szerepelnek – újabb és valószínűleg jobb minőségű kép lesz az arckép profil nyilvántartásban. A másik esetben olyan külföldi állampolgárságú személyek arcképmásával bővül az arckép profil nyilvántartás, akik eddig nem szerepeltek abban, mivel nincs arcképmásuk az arckép profil nyilvántartás részére adatközlésre kötelezett szervek (a személyiadat- és lakcímnnyilvántartást, a központi idegenrendészeti nyilvántartásnak a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 95. §, 96. §, 98. § és 99. § szerinti résznyilvántartásait, a menekültügyi nyilvántartást, valamint a központi útiokmány-nyilvántartást vezető szerv) nyilvántartásaiban.

Az arckép profil nyilvántartásnak a bünyügyi nyilvántartó szerv által a bünyügyi nyilvántartási rendszerben kezelt arcképmások közül a szemből készült arcképmásokkal való bővítése miatt a bünyügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (Bnyt.) módosítása is szükséges. A Bnyt. személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásáról szóló rendelkezéseinek módosítása indokolt az adatkezelés jogalapjának megteremtése miatt.

5.

- 5.1. Modern világunkban a gépjárművek használata mindennapjaink szerves részét képezi. Ugyanakkor a közlekedési szabályok közismert volta és a technológiai fejlődés dacára a gépjárművezetés még mindig veszélyes üzemnek számít. Ennek megfelelően még a személygépkocsi vezetésre jogosító engedély megszerzése is szigorú feltételekhez van kötve, míg a vasúti, vízi vagy légi járművek vezetésére csak nagyon alapos felkészülés után lehet jogosultságot szerezni. Az a személy, aki megfelelő képzettség hiányában vesz részt a forgalomban, rendkívüli veszélynek teszi ki mind magát, mind a környezetében lévőket. Ezért e magatartásnak rendkívül nagy a társadalomra veszélyessége. Hasonlóképpen nem tolerálható, hogy olyanok is részt vegyenek a forgalomban, akik ugyan a szükséges előképzettséggel rendelkeznek, de személyükben rejlő okok miatt a hatóság vezetési engedélyüket visszavonta.

Az engedély nélküli járművezetés a hatályos jogrend szerint szabálysértésnek minősül. Ez még abban az esetben is igaz, amikor az engedély nélküli járművezetést olyan személy követi el, akit szabálysértési vagy büntetőeljárásban éppen azért tiltottak el járművezetéstől, mert korábban súlyosan megszegte a közlekedési szabályokat, esetleg személyi sérüléssel járó vagy halálos balesetet okozott. Ez a magatartás a „Járművezetés az eltiltás hatálya alatt” szabálysértést valósítja meg, holott a szabálysértési hatóság, vagy a büntetőbíróság tiltó rendelkezésének nyílt semmibe vétele különösen jelentős társadalomra veszélyességgel bír, ami a bűncselekményre minősítést is indokoltá teszi.

Fentiekre figyelemmel a törvényjavaslat szabálysértési elzárás büntetés alkalmazását is lehetővé teszi az engedély nélküli járművezetés szabálysértés elkövetése esetén. Továbbá a kirívó társadalomra veszélyesség miatt bűncselekményként határozza meg azt az esetet, amikor az engedély nélküli járművezetést szabálysértési eljárásban vagy büntetőeljárásban kiszabott járművezetéstől eltiltás hatálya alatt követik el. A társadalomra veszélyességhez igazodva minősített esetként rögzíti, ha a cselekményt büntetőeljárásban kiszabott járművezetéstől eltiltás hatálya alatt követik el.

- 5.2. A szabálysértési törvény módosítása az adminisztratív terhek csökkentése, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése érdekében lehetővé teszi, hogy azon elkövetők esetében, ahol hirdetményi kézbesítés útján került sor a szabálysértési elzárás végrehajtására szóló felhívás kézbesítésére, nyilvánvalóan

az elővezetés eredménytelenségét eredményező elrendelés helyett körözés elrendelésére kerüljön sor. Tiszteletgtelen eljárást eredményezhet, ha az elővezetés költségét olyan határozat alapján terhelné a hatóság az elkövetőre, amelyet abban a tudatban hozott, hogy az elrendelt kényszerintézkedés nagy valószínűséggel eleve eredménytelenül zárul. Ugyancsak az adminisztratív terhek csökkentését szolgálja az az ügyfélbarát javaslat, amely az általános szabálysértési hatóság feladatkörébe utalja a helyszíni bírságolásra jogosult szerv vagy személy által kiszabott helyszíni bírság feljelentést követően megfizetett visszautalására való intézkedést. A javaslat továbbá az illetékről szóló törvény módosulása miatti koherencia érdekében szükséges technikai módosítást tartalmaz.

6. Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény módosító rendelkezéseket tartalmaz az ENISA-ról (az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségről) és az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról, valamint az 526/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (kiberbiztonsági jogszabály) szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/881 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Kiberbiztonsági jogszabály) hazai végrehajtása érdekében. A Kiberbiztonsági jogszabálynak a nemzeti intézményrendszer felállítására vonatkozó rendelkezéseit 2021. június 28-tól kell ugyanis alkalmazni.
7. Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–3. §

Az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. november 13-i (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendeletben (a továbbiakban: Frontex rendelet) foglaltak végrehajtása Magyarországon a Rendőrség mint általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF) mint idegenrendészeti szerv feladat- és hatáskörébe tartozik.

A törvényjavaslat a Frontex rendelet és az (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet 61. cikke értelmében az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatának felállításához nyújtott pénzügyi támogatásról szóló, 2020. október 26-i (EU) 2020/1567 bizottsági végrehajtási határozat (a továbbiakban: Frontex határozat) gördülékeny végrehajtása érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (a továbbiakban: Rtv.) rögzíti a két szerv jogköreit, feladatait és egymás közötti együttműködésének kereteit.

A Frontex rendelet 9. cikk (3) bekezdése szerint minden egyes tagállam vészhelyzeti tervet fogad el a határai igazgatására és a visszaküldésre vonatkozóan. A vészhelyzeti tervek a határigazgatás tekintetében jelenleg is készülnek, azonban azok elkészítésében az idegenrendészeti szervezet főigazgatója nem vesz részt. A Frontex rendelettel való összhang megteremtése érdekében szükséges az Rtv. 6. § (4) bekezdésének módosítása.

A törvényjavaslat alapján az országos rendőrfőkapitány kezdeményezheti a gyorsreagálású határvédelmi intervenció Magyarországon történő végrehajtását – a határrendészetért felelős miniszter jóváhagyásával –, a Rendőrség feladatkörébe tartozó esetekben a migrációkezelést támogató csapatok magyarországi bevetését, valamint a Magyarországról indított visszaküldési intervenciókat pedig – az idegenrendészeti szervvel való konzultációt követően – az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter jóváhagyásával.

A Frontex rendelet 41. cikke szerint az Ügynökség ügyvezető igazgatója – bizonyos adatok, illetve azok értékelése alapján – ajánlja egy tagállam számára, hogy az kérelmezze az Ügynökségtől közös műveletek, gyorsreagálású határvédelmi intervenciók vagy a külső határellenőrzéssel kapcsolatos tagállami kötelezettségei végrehajtásához az Ügynökség segítségnyújtását. A törvényjavaslat szerint az ilyen, külső határokon javasolt fellépésére vonatkozó ajánlásra adandó választ a határrendészetért felelős miniszter jóváhagyását követően az országos rendőrfőkapitány adja meg.

A Frontex határozat 3. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok kijelölnek egy központi nemzeti hatóságot, amely a Frontex rendelet alapján nyújtott pénzügyi támogatás kezeléséért felel. A Frontex határozat hatálybalépését megelőzően az Ügynökséggel a Rendőrség és az OIF külön-külön intézte a pénzügyi kérdéseket. A törvényjavaslat szerint a központi nemzeti hatósági feladatot a rendőrség látja el.

4. §

A törvényjavaslat a Frontex rendelet végrehajtása érdekében feljogosítja az OIF-ot a Frontex rendelet szerint feladatokat ellátó partnerszervekkel való együttműködésre. Az OIF főigazgatója – az idegenrendészeti szerv feladatkörébe tartozóan és az országos rendőrfőkapitánnyal való konzultációt követően – kezdeményezheti a migrációkezelést támogató csapatok Magyarországon történő bevetését. A Magyarországról indított visszaküldési intervenciókra vonatkozóan az OIF főigazgatója az országos rendőrfőkapitányon keresztül tesz javaslatot. A törvényjavaslat egyértelművé teszi, hogy az idegenrendészeti szerv csak a saját állománya tekintetében vizsgálja ki a panaszokat.

5. §

Az Rtv. III. Fejezete rendelkezik a rendőrség együttműködéséről. Tekintettel arra, hogy a Frontex rendeletben meghatározott együttműködés a Rendőrség egy sajátos, speciális szabályok alapján végrehajtott feladata, célszerű azt az Rtv. III. Fejezetén belül rögzíteni.

A törvényjavaslat szerint a Rendőrség központi szerve működteti a Frontex rendelet 13. cikke szerinti nemzeti kapcsolattartó pontot, valamint a 21. cikke szerinti nemzeti koordinációs központot, gondoskodik a készenléti alakulatban történő nemzeti részvétel megszervezéséről, az éves kétoldalú tárgyalásokon Magyarország képviseléről, illetve a 101. cikke szerint az igazgatótanácsban történő magyar részvételről. Emellett a központi szerv hozzájárulásával Magyarország területén a Frontex rendelet 60. cikkének megfelelően képviselői iroda létesíthető, amelynek elsődleges feladata a jelenlegi elképzelések szerint a logisztikai támogatás biztosítása a készenléti alakulat számára.

A törvényjavaslat előírja az OIF és a Rendőrség számára, hogy a Frontex rendelet gördülékeny hazai alkalmazása érdekében együttműködési megállapodást kössenek. A törvényjavaslat e megállapodás minimális tartalmát adja meg, megtartva ezáltal a lehetőséget, hogy a két szerv egymással a Frontex rendelet alkalmazása során felmerülő, előre nem látható gyakorlati kérdésekben is megállapodhasson.

6. §

Az Rtv. jelenleg is meghatározza, hogy az európai uniós együttműködés keretében határrendészeti feladatokat ellátó csapatok tagjai Magyarország területén milyen jogosultságokkal rendelkeznek. Tekintettel azonban arra, hogy a Frontex rendelet hatálya alá tartozó műveletekben már nemcsak a tagállamoknak a határrendészeti feladatokat ellátó csapatokba küldött tagja, hanem az Ügynökség saját fegyveres állománya is részt vehet, a törvényjavaslat e szabályok módosítását javasolja. A javasolt szabályozás szerint a Frontex rendeletben meghatározott csapatok tagja Magyarország területén részt vehet bizonyos határőrizeti feladatok ellátásában, az Rtv. szerinti kísérésekben, más tagállammal közösen végrehajtott visszatérésekben, és határforgalom ellenőrzést is végezhet, de az államhatár átlépésének megtagadásáról önállóan nem dönthet. Az említett csapatok tagja – amennyiben erre a küldő tagállamban is jogosultsága van – jogosultságot kapna a Schengeni Információs Rendszerhez és a Vízuminformációs Rendszerhez való hozzáférés mellett az INTERPOL FIND hálózati adatbázis által elérhető nyilvántartásokhoz való hozzáférésre is, és a határforgalom ellenőrzése során elvégezhetné az államhatáron átlépők által bemutatott okmányok, valamint a határátlépés során használt gépjármű adatainak az Rtv.-ben felsorolt nyilvántartások adataival való összevetését, azzal, hogy a nemzeti adatbázisokhoz közvetlenül nem férhetne hozzá. A törvényjavaslat rögzíti, hogy a Frontex rendelet hatálya alá tartozó műveletekben Magyarországon harmadik, azaz nem európai uniós ország képviselője lőfegyver nélkül, csak megfigyelőként vehet részt.

7–8. §

Az Ügynökség részére történő adattovábbítás jogalapját a Rendőrség tekintetében az Rtv. 86. § (1) bekezdésének módosítása teremti meg. A határrendészeti adatállományból a Rendőrség a Frontex rendelet alkalmazása céljából is továbbíthat adatot.

9., 11. §

Jogharmonizációs záradék módosítása.

10. §

A robbanóanyag-prekursorok forgalmazásáról és felhasználásáról, az 1907/2006/EK rendelet módosításáról, valamint a 98/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i 2019/1148 európai parlamenti és tanácsi rendeletre tekintettel módosítani szükséges a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény azon rendelkezéseit, amelyek a tárgykörben korábban hatályban volt, a robbanóanyag-prekursorok forgalmazásáról és felhasználásáról szóló, 2013. január 15-i 98/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre történő hivatkozásokat tartalmazzák.

12. §

A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bv. Sztv.) 9/A. § (2) és (4) bekezdésének módosítása szükséges annak érdekében, hogy az autonóm államigazgatási szervekhez hasonló feltételekkel a büntetés-végrehajtási szervezet kötelező ellátását azon állami tulajdonú gazdasági társaságok is igénybe vehessék, amelyekben az állam a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:2. §-a szerinti többségi befolyást gyakorol. Az ellátást igénybe venni ezen társaságok nem lennének kötelesek, de saját döntésüknél fogva a Központi Ellátó Szerv felé igénybejelentéssel élhetnek.

13. §

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 2020. január 1-jétől hatályos módosítása megteremtette annak lehetőségét, hogy olyan központi hivatal esetében, amely illetékességi területe nem az egész országra terjed ki, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott eltérő irányítási szabályok érvényesüljenek. Ezzel összhangban 2020 márciusától módosításra került az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet, amelynek 9. § (1) bekezdése kimondja, hogy a tankerületi központ az oktatásért felelős miniszter irányítása és a Klebelsberg Központ középírányítása alá tartozó, a Kit. 38. § (1) bekezdés d) pontja szerinti központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A tankerületi központ mint központi hivatal a feladatellátási területére kiterjedő illetékességgel látja el tevékenységét.

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 70. § (1) bekezdés c) pontja alapján a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozatalát megelőző ellenőrzését a központi hivatal vezetője és vezetőhelyettese esetében a miniszterelnök jogosult kezdeményezni.

Tekintettel arra, hogy jelenleg 61 tankerületi központ működik, indokolt a nem országos illetékességű központi hivatalok vezetői és vezetőhelyettesei esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésének jogát a tevékenység szerinti irányító miniszterhez telepíteni és csak az országos illetékességű központi hivatalok kapcsán fenntartani a miniszterelnök e jogkörét.

14. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) módosítását indokolja, hogy nincsen olyan jogszabályi előírás, amely alapján a nemzetbiztonsági ellenőrzést lefolytató nemzetbiztonsági szolgálat hivatalos tájékoztatást kapna arról, hogy az érintett személy beosztása már nem esik nemzetbiztonsági ellenőrzés alá, vagy az érintett ilyen beosztásban való foglalkoztatása megszűnt, jogviszonya megszűnt. Megnyugtató rendezést csak a kifejezett jogi szabályozás biztosíthat. Annak, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony (beosztás) megszűnéséről a nemzetbiztonsági ellenőrzést lefolytató nemzetbiztonsági szolgálat tudomást szerezzen, garanciális jelentősége van, mivel ezen időponttal kezdődik a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő adatok megőrzési ideje.

15. §

Az Nbtv. 70. § (2) bekezdése jelenleg az Nbtv. 74. § i) pont it) alpontja alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek vonatkozásában a kezdeményező személyét két pontban is rögzíti, egyrészt az Nbtv. 70. § (2) bekezdés b) pontja – a korábban hatályos it) alponthoz igazodóan – az Országgyűlés elnökét határozva meg a kezdeményező személyeként, míg az Nbtv. 70. § (2) bekezdés e) pontja ettől eltérően az állam nevében a tulajdonosi jogokat gyakorló személyében. A kollízió feloldása érdekében az Nbtv. 70. § (2) bekezdés b) pontjából indokolt elhagyni az it) alpontra történő hivatkozást.

16. §

Az Országos Képzési Jegyzék szerinti Fegyveres biztonsági őr szakképesítés megszerzésére irányuló szakképzés 2021. január 1-jétől már nem indítható. Az új szakmai képzési rendszerben a munkakör betöltésének feltétele a 10324022 sorszámú Fegyveres biztonsági őr szakképesítés megléte, amely miniszteri rendeletben kerül feltüntetésre.

17–18. §

A lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény (Ftv.) ezidáig hatályban volt szövege – a lőfegyverekre és a lőszerekre nézve irányadó szabályozással ellentétben – annak ellenére nem követelte meg a pirotechnikusként történő foglalkoztatás, valamint a polgári célú pirotechnikai tevékenység gyakorlásának feltételeként az érintett természetes személyek cselekvőképességét, hogy annak a szóban forgó tevékenységet végzők esetében való folyamatos és hiánytalan meglétéhez nyilvánvaló közbiztonsági, illetve közrendvédelmi érdek fűződik.

Annak érdekében tehát, hogy a polgári célú pirotechnikai termékekhez történő hozzáféréssel természetszerűleg együttjáró tevékenységeket a továbbiakban ne végezhesék jogszerűen a cselekvőképtelen, a korlátozottan cselekvőképes, illetve a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt álló személyek, az Ftv. 18/D. § (2) bekezdésének a szövegében a nem teljes cselekvőképesség eseteit is a tevékenységvégzést kizáró okokként szükséges nevesíteni. E körben a korlátozott cselekvőképesség kizárása nem csak egyes ügykörcsoportok tekintetében indokolt, figyelemmel arra, hogy a közbiztonság veszélyeztetésének lehetősége nem csak egyes ügycsoportok esetében állapítható meg (figyelemmel a korlátozott cselekvőképesség megállapítását indokoló befolyásolhatóságra, belátási képességre is). A közbiztonsági, közrendvédelmi érdekek indokolják azt is, hogy az esetlegesen most pirotechnikai tevékenységet engedéllyel végző, de cselekvőképtelen vagy korlátozott cselekvőképességű személyek esetében a módosítás hatályba lépését követően igazolható indok áll fenn arra, hogy a jövőben ilyen tevékenységet – a kizáró okból kifolyólag – ne folytathassanak.

Az Ftv. 18/D. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében továbbá a polgári célú pirotechnikai tevékenységeket végzőkkel szemben támasztott személyi feltételek meglétét a tevékenységvégzést engedélyező rendőrség hatósági ellenőrzés keretében köteles vizsgálni, amely törvényi kötelezettség tehát a szabályozásba újonnan beépülő cselekvőképességi követelmény esetében is a megfelelő központi nyilvántartáshoz való közvetlen hozzáférési jogosultságot feltételezne, amit ugyanakkor a gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény 6. § (2) bekezdés b) pontjában rögzített felhatalmazás ezidáig csupán a fegyverengedély-ügyi, továbbá a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység végzésével összefüggő hatósági engedélyezési feladatok ellátása céljából biztosított az említett rendvédelmi szerv számára.

A polgári célú pirotechnikai tevékenységek hatósági engedélyezését és ellenőrzését végző rendőrségnek a gondnokoltak nyilvántartásában tárolt adattartalmakhoz az e jogcímen alapuló közvetlen hozzáférést biztosító jogalapot ezért a gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény 6. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés egyidejű módosítása útján szükséges megteremteni.

A fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK tanácsi irányelv szerinti riasztó- és jelzőfegyverekre vonatkozó műszaki előírások meghatározásáról szóló, 2019. január 16-i (EU) 2019/69 bizottsági végrehajtási irányelv Információcserére vonatkozó 3. cikke szerint: „A tagállamok kérésre egymás rendelkezésére bocsátják az általuk a 2. cikknek megfelelően elvégzett ellenőrzések eredményeit. E célból minden tagállam kijelöl legalább egy, az említett eredmények rendelkezésre bocsátásáért felelős nemzeti kapcsolattartó pontot, és közli annak elérhetőségeit a Bizottsággal.” A nemzeti kapcsolattartó pont kijelölése megtörtént, ugyanakkor

a 2019. január 16-i (EU) 2019/69 bizottsági végrehajtási irányelvből szükségszerűen következő kijelölésen túl a jogszabály a nemzeti kapcsolattartó pont által ellátandó feladatokat is meghatároz, amelyre tekintettel a felhatalmazó rendelkezés pontosítása szükséges.

19. §

A minimális vagyonvédelmi szolgáltatási rezsíoradíj mértékének meghatározása nem szükséges minden évben, a jelenlegi rendszer sem pontosan a tárgyévhez kötődik.

20–21., 29. §

Az uniós polgárok személyazonosító igazolványai és a szabad mozgás jogával élő uniós polgárok és azok családtagjai részére kiállított tartózkodási okmányok biztonságának megerősítéséről szóló (EU) 2019/1157 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (a továbbiakban: rendelet) való összhang biztosítása érdekében az EGT-állampolgár harmadik országbeli állampolgár családtagjának kiállítandó tartózkodási kártya a jövőben a jelenlegi laminált forma helyett a tartózkodási engedéllyel azonos formátumú biometrikus okmány lesz. Az EGT-állampolgár harmadik országbeli állampolgár családtagjának kiállítandó állandó tartózkodási kártya a jövőben a jelenlegi laminált forma helyett szintén a tartózkodási engedéllyel azonos formátumú biometrikus okmány lesz. Ezzel kapcsolatban szükséges az okmány átnevezése is „huzamos tartózkodási kártya” elnevezéssel.

22. §

A központi idegenrendészeti nyilvántartás elkülönített részeként az EGT-állampolgárok és a családtagok adatairól vezetett résznyilvántartások közül a tartózkodási kártyával rendelkezők nyilvántartása és az állandó tartózkodási kártyával rendelkezők nyilvántartása adattartalma a rendeletben foglalt arcképmással, ujjnyomattal, valamint az arcképmáshoz rendelt technikai azonosítószámmal egészül ki.

23. §

A rendeletben foglalt arcképmás és ujjnyomat adatkezelésére vonatkozó szabályokat tartalmazza.

24. §

A gyakorlatban tapasztalható, hogy a magyar állampolgárok családtagjai sok esetben megfelelnek az okmányaik érvényességének lejártáról, azonban a kedvezményes letelepedés csak érvényes okmány birtokában kérelmezhető. Indokolt e tekintetben az igazolási kérelem benyújtására nyitva álló objektív határidő hat hónapra történő emelése annak érdekében, hogy a mulasztást kimenteni tudó külföldiek a kedvezményes státuszváltást igényelni tudják.

A magyar állampolgárok családtagjaira vonatkozó 2019. január 1-től bevezetett szabályozás pontosítása is szükséges. Nagy számban fordul elő olyan harmadik országbeli állampolgár, aki a magyar állampolgár családtaggal fennálló kapcsolata alapján (vagy saját jogán), de már az állandó tartózkodási kártya megszerzése előtt Magyarországon határozatlan idejű tartózkodási jogosultsággal (bevándorolt, letelepedett jogállással) rendelkezett. Ezen korábbi státuszok az idegenrendészeti hatóság által visszavonásra nem kerültek és a magyar állampolgár családtaggal rendelkezőknek állandó tartózkodási kártyát kellett kérniük.

A jogi szabályozás 2019. január 1-től a magyar állampolgárok harmadik országbeli állampolgár családtagjainak már nem biztosítja a szabad mozgás és tartózkodás jogát. Azon külföldiek esetén, akik korábban állandó tartózkodási joggal bírtak, méltányos ezen korábbi státusz megadását biztosítani, feltéve, hogy visszavonási, illetve elutasítási ok nem áll fenn. Amennyiben azonban a Harmtv. szerint a bevándorlási vagy letelepedési engedély visszavonására okot adó körülmények fennállnak (pl. valótlan adatközlés), akkor a korábbi státusz visszavonására is intézkedni kell. A korábbi státuszt igazoló okmány kiadására az idegenrendészeti hatóság a feltételek fennállása esetén hivatalból intézkedik.

A szabályozás az eljárások egyszerűsítését is szolgálja, tekintettel arra, hogy az ügyfelek kevesebb párhuzamos kérelmet terjesztenek elő, a státuszok fennállására vonatkozó eljárások egyértelmű és átlátható szabályozást kapnak, és a hatóságok adminisztratív terhei csökkennek.

A magyar állampolgár családtagjaként érvényes tartózkodási kártyával vagy állandó tartózkodási kártyával rendelkező harmadik országbeli állampolgárok esetén a tartózkodási kártya vagy állandó tartózkodási kártya visszavonásának okai bővülnek. Így az okmányt akkor is vissza kell vonni, ha a magyar állampolgárral fennálló házasság a tartózkodási kártya vagy állandó tartózkodási kártya kiadásától számított három éven belül nem a házastárs halála miatt szűnt meg, vagy a harmadik országbeli állampolgár családtag szülői felügyeleti joga megszűnt. Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályaon kívül helyezéséről (EGT vonatkozású szöveg) szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikk (1) bekezdése szerint az Irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárookra, akik olyan tagállamba költöznek, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra. Az Irányelv hatálya tehát akkor terjed ki az uniós polgárra, ha elhagyja az állampolgársága szerinti tagállam területét és egy másik tagállamba (ún. fogadó állam) költözik át. Ebben az esetben a fogadó államban az uniós polgár harmadik országbeli állampolgár családtagjára is alkalmazni kell az Irányelvet. Mivel a magyar állampolgár családtagjaként érvényes tartózkodási kártyával vagy állandó tartózkodási kártyával rendelkező harmadik országbeli állampolgárok nem tartoznak az Irányelv hatálya alá, a visszavonási okok körének fenti bővítése indokolt.

25. §

Átmeneti rendelkezéseket szükséges meghatározni annak érdekében, hogy a törvény hatálybalépése előtt az EGT-állampolgár harmadik országbeli állampolgár családtagja által benyújtott, de még el nem bíralt tartózkodási kártya vagy állandó tartózkodási kártya kiadására irányuló kérelmek teljesítése, vagy ezen okmányok cseréjére vagy pótlására irányuló kérelmek teljesítése esetén 2021. augusztus 1-jétől már az újabb okmányokat kell kiállítani, melyhez a biometrikus adatok felvételezése is szükséges.

26. §

A jogharmonizációs záradék kiegészítése.

27. §

A módosítás célja a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek nyilvántartásba vétele, tartózkodási jogának gyakorlásával való felhagyás esetére előírt értesítési kötelezettség teljesítésére vonatkozó rendelkezések vonatkozásában egyrészt a koherencia biztosítása, másrészt a tényleges gyakorlatnak megfelelő jogi szabályozás.

28. §

A gyakorlatban sok esetben fordul elő, hogy a harmadik országbeli állampolgár bejelenti az idegenrendészeti hatóságnál a munkaviszonya megszűnését, amely alapján megindul a tartózkodási jog felülvizsgálata, majd eközben a tartózkodási engedélyének meghosszabbítását is kéri. Ezáltal ugyanazon személy vonatkozásában több párhuzamos eljárás folyik jelentős adminisztrációs terhet okozva a hatóságnak, a munkáltatók és munkavállalók pedig akadályozva vannak a munkavégzésben. A módosítás szerint a visszavonás alatt álló engedélyek meghosszabbítását már nem lehet kérelmezni. Ez a munkáltató, a munkavállaló, és a hatóság számára is csökkenti a bürokratikus terheket, egyben védelmet jelent az esetleges visszaélésekkel szemben.

30. §

A módosítás értelmében a nemzeti letelepedési engedély kiadása mellett az annak visszavonására irányuló eljárásban is szakhatósági véleményt készít az érintett rendvédelmi szerv.

31. §

A bevándorlási, letelepedési, nemzeti letelepedési engedély kötelező visszavonási okainak bővítése a közbiztonsági vagy nemzetbiztonsági veszélyeztetéssel. A külföldi tekintetében fennálló közbiztonsági vagy nemzetbiztonsági veszélyeztetés az engedély kiadását is kizáró ok, továbbá a gyakorlati tapasztalatok alapján több esetben felmerült, hogy az ezen státusszal rendelkező személyek veszélyt jelentenek Magyarország köz- vagy nemzetbiztonságára.

A gyakorlatban számos esetben előfordul, hogy olyan személyek kérelmezik a letelepedési, nemzeti letelepedési vagy a bevándorlási engedély okmány hosszabbítását, vagy hatósági bizonyítvány kiadását, akik esetében fennállnak az okmány visszavonására okot adó jogszabályi feltételek. A visszaélések megszüntetése érdekében indokolt szabályozni, hogy azon külföldiek, akik vonatkozásában státusz visszavonási eljárás van folyamatban, ne kaphassanak új okmányokat.

Amennyiben a státusz visszavonásra került, az okmány hosszabbítására vonatkozó eljárást vagy a hatósági bizonyítvány kiadására vonatkozó eljárást a hatóság megszünteti az adminisztratív terhek csökkentése érdekében.

32. §

A módosítás célja, hogy egyértelmű és az ügyek keletkezési helyét is figyelembe vevő illetékességi szabályt határozzon meg a kiutasítás büntetést végrehajtani köteles idegenrendészeti hatóság számára.

33., 38. §

A Frontex rendelet 50. cikk (3) bekezdése szerint a visszaküldési művelet során végig, egészen a nem uniós visszaküldési célországba való megérkezésig jelen kell lennie legalább egy tagállami képviselőnek és egy, a kitoloncolás végrehajtásának felügyeletét ellátó személynek, mely utóbbit vagy az 51. cikk értelmében létrehozott állományból vagy a részt vevő tagállam felügyeleti rendszeréből kell kirendelni. A kitoloncolás végrehajtásának felügyeletét hazánkban az ügyészség látja el. A javaslat nem változtat a kitoloncolás végrehajtásának jelenlegi ügyészi rendszerén.

Figyelemmel arra, hogy a Frontex rendelet 2. cikk 24. és 25. pontja szerint a kiutasítás illetve a kiutasítási határozat nem csak a büntetőjogi szakterülethez, hanem egyéb közigazgatási, idegenrendészeti vagy menekültügyi területhez is kapcsolódik, a kitoloncolás ügyész általi felügyelete közérdekvédelmi ügyészi tevékenységnek minősül, mellyel kapcsolatban az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) az alábbi feladatokat és általános szabályokat tartalmazza.

Az Ütv. 1. § (2) bekezdése alapján az ügyészség a közérdek védelme érdekében közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki betartsa a törvényeket. A jogszabályok megsértése esetén – törvényben meghatározott esetekben és módon – fellép a törvényesség érdekében. Az Ütv. 26. § (1) bekezdése az „5. A közérdekvédelmi feladatok közös szabályai” című alcímében úgy rendelkezik, hogy az ügyészségnek e törvényben nem szabályozott, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként gyakorolt büntetőjogon kívüli közérdekű feladat- és hatásköreiről külön törvények rendelkeznek.

Erre figyelemmel a visszaküldési műveletekkel kapcsolatban a kitoloncolás ügyész általi felügyeletének további szabályai az Ütv. módosítása nélkül a Harmtv.-ben elhelyezhetők. A Harmtv. 65. § (9) bekezdésének hatályos szövege szerint a kitoloncolás [azaz a Harmtv. 65. § (1) bekezdése szerinti, visszairányítást, illetve a kiutasítást elrendelő bírósági, idegenrendészeti, vagy menekültügyi hatósági döntést hatósági kísérettel történő] végrehajtását az ügyész a rá irányadó szabályok szerint felügyeli. A törvényjavaslat e szöveget egészíti ki, annak érdekében, hogy az ügyész feladatai között nevesítve legyen a Frontex rendeletben előírtak végrehajtása.

Az OIF tekintetében az Ügynökség részére történő adattovábbítás jogalapját a Harmtv. 106. §-ának módosítása teremti meg, a Frontex rendelet konkrét rendelkezéseihez kötötten.

34. §

Tekintettel arra, hogy nagy számban tartózkodnak munkavállalás céljából Magyarországon külföldiek, ezért indokolt az eljárás egyszerűsítése a foglalkoztatót érintő bejelentési kötelezettség egyértelmű szabályozása révén. Jelenleg sok esetben duplikált, triplikált bejelentéseket kezel a hatóság, azonban az idegenrendészeti hatóság részére csak a három hónapot meghaladó munkavégzés bejelentésére van szükség. A munkavégzés megkezdése tekintetében a tartózkodási engedély átvételét követő 5 nap áll rendelkezésre.

A foglalkoztatók a bejelentési kötelezettségüknek kizárólag az Enter Hungary felületen elektronikus úton tehetnek eleget.

35. §

A kiemelt foglalkoztatókra vonatkozó szabályozás pontosítása atekintetben, hogy a foglalkoztató mely esetben jogosult a külföldi tartózkodásra jogosító kérelmének az előterjesztésére.

36. §

A hatályos szabályozás szerint a hivatalból indított eljárások esetén a jelen nem lévő ügyfelet a hatóságnak minden esetben idéznie kell. Előfordulhatnak a gyakorlatban azonban olyan esetek, amikor az ügyfél idézése nem lehetséges, vagy az eljárás kimenetelét hátrányosan befolyásolja, ezért indokolt az idézés mellőzésére vonatkozó esetek szabályozása. Ez az eljárások gyorsabb és hatékonyabb befejezését és egyszerűsítését eredményezi.

37. §

A módosítás útján a másodfokú eljárásban az elsőfokú döntések megsemmisítésére vonatkozó okok kiegészülnek az elsőfokú hatóság jogszabálysértésével. A gyakorlatban előfordulnak olyan jogszabálysértések, amelyeket a másodfokú eljárásban nem lehetséges korrigálni. Az eljárások egyszerűsítését célozza, hogy az egyes eljárások természetéből következően csak a szükséges esetekben kötelezze az elsőfokú hatóságot új eljárásra a másodfokú hatóság.

39–40. §

Jogharmonizációs rendelkezések.

41. §

Tekintettel arra, hogy bírósági döntés alapján el kell járnia a hatóságnak, e feltétel fenntartása a törvényben nem indokolt.

42. §

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikk (3) bekezdés c) pontjában foglalt menekültügyi őrizetbe vételi ok nem került átültetésre a nemzeti joganyagba, így módosítás az átültetési hiányosságot pótolja. Az irányelv hivatkozott szakasza szerint „a kérelmezőt csak akkor lehet őrizetbe venni, ha arra azért van szükség, hogy az eljárás keretében döntést hozzanak arról, hogy a kérelmező beléphet-e az ország területére.”

43. §

Ha a külföldi Magyarországon való tartózkodása veszélyezteti a nemzetbiztonságot, az menekültkénti elismerést kizáró ok, azonban ezen az alapon a státuszt nem lehet visszavonni. Az oltalmazott esetében ezzel szemben a Met. 15. § b) pontja alapján a nemzetbiztonsági kockázat a státusz visszavonhatóságát megalapozza. A módosítással a menekült státusz visszavonásának esetei bővülnek a Met. 8. § (4) bekezdésében foglaltak fennállása esetén. A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

(Kvalifikációs irányelv) 14. cikk (4) bekezdés a) pontja a menekültstátusz biztonsági okkal összefüggő visszavonását is megalapozza.

A C-564/18. és C-406/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásokban született, 2019. december 5-én kihirdetett Európai Unió Bírósága által hozott ítéletek alapján a tagállami bíróságot lényegében nem köti a tagállam által nemzeti szinten meghatározott eljárási határidő. Erre tekintettel a peres szakaszban elhúzódó eljárások száma megnövekedett, amely körülmény indokoltá teszi, hogy a menekültügyi hatóság szükség esetén az eddigi 6 hónapos maximumhoz képest a menekültügyi őrizet további meghosszabbítását indítványozza. A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról (átdolgozás) szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben (Befogadási Irányelv) a lehető legrövidebb időtartam követelményén túl nem szerepel kifejezett felső határ a menekültügyi őrizet vonatkozásában. Egyes uniós tagállamokban a magyar szabályozáshoz képest jóval magasabb az őrizeti maximum, például Málta esetében 9 hónap. Megjegyzendő, hogy a Met.-ben a menekültügyi őrizet tekintetében a szükséges garanciák (az őrizet bíróság általi meghosszabbítása, az őrizettel szembeni kifogás lehetősége, stb.) rendelkezésre állnak, melyek garantálják egyfelől, hogy indokolt esetben az érintett személy menekültügyi őrizete kerüljön elrendelésre, másfelől, hogy az elrendelés indokának megszűnése esetén a menekültügyi őrizet (a törvényi maximumra tekintet nélkül) megszüntetésre kerüljön.

A 2020. április 1. napjával hatályba lépett módosítások mind a menekültügyi eljárással érintetteket, mind pedig a menekültügyi és azokhoz kapcsolódó idegenrendészeti eljárásokat jelentős mértékben hátrányosan érintik azáltal, hogy a bíróság érdemi határozatának további vitatható volta hosszantartó bizonytalan helyzetet eredményez. Jelentős társadalmi érdek fűződik az elutasított menedékkérelmek mielőbbi végrehajthatóságához, ahogyan ahhoz is, hogy a nemzetközi védelemre jogosultak minél hamarabb rendezhessék jogi helyzetüket. A 2020. április 1. napjával bevezetett módosítások eredményeként a menekültügyi eljárás bírósági szakasza – az elmúlt közel 30 év eljárásait megváltoztatva – kétfokúvá vált. Tekintettel arra, hogy a módosítás sem az ügyfelek sem Magyarország érdekeit nem szolgálja, indokolt a korábbi szabályozás visszaállítása.

44. §

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarországon 2015. szeptember 15. óta áll fenn. Az „előre nem látható események által kiváltott rendkívüli sürgősség” már nem áll fenn, így a szabályozást nem indokolt fenntartani.

45. §

Az állam kötelező (közérdekű) feladata a rendvédelem és e feladat ellátásához elengedhetetlenül szükséges rendvédelmi létesítmények létesítése. Ilyen esetek miatt a kisajátításra alapot adó közérdekű célként nevesíteni szükséges a kötelező állami feladathoz kapcsolódó rendvédelmi létesítmények elhelyezését is.

46., 48., 50. §

A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartását szükséges kiegészíteni az érintett szemből készített arcképmásához rendelt technikai kapcsoló számmal, amely a szemből készített arcképmással együtt az arcképelemzési nyilvántartás vezetéséért felelős központi államigazgatási szerv részére arckép profil létrehozása és nyilvántartásba vétele céljából kerül továbbításra.

47. §

A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásának új adattartalmának, az érintett szemből készített arcképmásához rendelt technikai kapcsoló számnak a készzéséről rendelkezik, amely a szemből készült arcképmással együtt, nyilvántartásba vétel céljából, elektronikus úton kerül az arcképelemzési nyilvántartás vezetéséért felelős központi államigazgatási szerv részére továbbításra. A szemből készült arcképmás és a hozzá rendelt technikai kapcsoló szám törlésének szükségességéről ugyanezen elektronikus úton és módon kap értesítést az arcképelemzési nyilvántartás vezetéséért felelős központi államigazgatási szerv.

49. §

2022. január 1-jén hatályba lépnek az eliminációs nyilvántartás jogintézményére vonatkozó törvényi szabályok, amelyhez kapcsolódóan indokolt miniszteri rendelet megalkotására irányuló felhatalmazást alkotni. A rendészetért felelős miniszter részére adott felhatalmazás kiegészítésével a rendészetért felelős miniszter lesz jogosult arra is, hogy az eliminációs nyilvántartás rendjére vonatkozó rendelkezéseket kiadja.

51. §

A szabálysértési jog a kár fogalmát elsősorban kár megtérítésének szabályozása kapcsán alkalmazza. E rendelkezések a polgári jogi igény szabálysértési eljárásban való érvényesítésének szabályait határozzák meg, anélkül, hogy a törvény a kár fogalmát meghatározná. A polgári jogi igény megtérítése kapcsán kézzel fekvőnek tűnik a polgári jogi kár fogalmának az alkalmazása.

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok, valamint az iparjogvédelmi jogok megsértése százezer forintot meghaladó vagyoni hátrányt okozva minősül bűncselekménynek, ezen értékhatár alatt e cselekmények szabálysértésnek minősülnek. A tényállások megfelelő minősítése megköveteli, hogy a kár és a vagyoni hátrány fogalmát a Szabs. tv. és a Btk. egységesen kezelje, ellenkező esetben ugyanis előfordulhatna, hogy valamely cselekmény egyszerre valósítana meg szabálysértési és büntetőjogi tényállást, vagy szabálysértésnek már nem, bűncselekménynek pedig még nem minősülne.

A javaslat az egységes jogalkalmazást és a jogbiztonságot segíti azáltal, hogy egyértelművé teszi a kár fogalmát a szabálysértési jogalkalmazás során.

52. §

A szabálysértési törvény lehetőségként biztosítja, hogy rendőrség a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A szabálysértési őrizetet elrendelő szerv az arányosság elvének figyelembevételével dönt az őrizetet elrendeléséről. A szabálysértési őrizet alapját képező, szubjektív mérlegelési szempontok beiktatásával a jogalkalmazó a szubjektív mérlegelési szempontok figyelembevételével dönt a szabálysértési őrizet elrendeléséről, amellyel elkerülhetők az alapvető joggal összefüggő visszásságok. A szabálysértési őrizetet elrendelő határozatnak is tartalmaznia kell rövid indokolást, utalva a megállapított tényekre, így a mérlegelési szempontokra.

53. §

A szabálysértési törvény 2020. február 1-jétől lehetőséget biztosít valamennyi hivatalos irat, így a büntetés-végrehajtási intézetbe történő bevonulás érdekében kibocsátott felhívás hirdetményi úton történő kézbesítésére is. Ugyanakkor az elkövető ismert lakcím hiányában a gyakorlatban nem vezethető elő. Körözés elrendelésére egyébként az elővezetés eredménytelensége esetében van helye, azonban tisztességtelen eljárást eredményezhet, ha az elővezetés költségét olyan határozat alapján terhelne a hatóság az elkövetőre, amelyet abban a tudatban hozott, hogy az elrendelt kényszerintézkedés nagy valószínűséggel eleve eredménytelenül zárul.

54. §

A költséghatékonyság biztosítása érdekében a javaslat megszünteti a rendőrség területi szerveinek önálló pénzügyi nyilvántartási kötelezettségét. A központi bírságkezelő szervnél meglévő nyilvántartásba történő adatszolgáltatás a rendőrség területi szervei részéről informatikai úton támogatott. Ezzel összhangban, mivel a Szabálysértési Nyilvántartó Rendszerbe a pénzügyi befizetés-rögzítés küldése automatikusan, központilag történik, ezért a javaslat az ezzel összefüggő kincstári adatszolgáltatást is kizárólag a központi bírságkezelő szerv hatáskörébe utalja.

55–56. §

Az általános indokolásban ismertetett okokból a törvényjavaslat szabálysértési elzárás büntetés alkalmazását is lehetővé teszi az engedély nélküli járművezetés szabálysértés elkövetése esetén.

57. §

Megalkotásra kerül egy új szabálysértési tényállás, a büntetés-végrehajtási intézet rendjének megzavarása szabálysértési tényállás. A tényállás szerint szabálysértést követ el az, aki a fogvatartás rendjét megsértve olyan tárgyat juttat be a büntetés-végrehajtási intézet területére, amely alkalmas a fogvatartás biztonságának veszélyeztetésére.

Jelenleg nincs olyan sui generis büntető vagy szabálysértési tényállás, amely azt rendelné szankcionálni, hogy valaki szándékos magatartásával olyan tárgyat kíván a büntetés-végrehajtási intézet területére bejuttatni, amelyet az ott fogvatartott jogszerűen nem birtokolhat. Ezen cselekmény szankcionálása annak ellenére nem biztosított, hogy az ilyen tárgyak birtoklása az őrzés biztonságára is kiemelt veszélyt jelenthetnek.

58–59. §

A robbanóanyag-prekursorok forgalmazásáról és felhasználásáról, az 1907/2006/EK rendelet módosításáról, valamint a 98/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1148 európai parlamenti és tanácsi rendeletre tekintettel módosítani szükséges a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény azon rendelkezéseit, amelyek a tárgykörben korábban hatályban volt, a robbanóanyag-prekursorok forgalmazásáról és felhasználásáról szóló, 2013. január 15-i 98/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre történő hivatkozásokat tartalmazzák.

A gépjárművezető távollétében kiszabott helyszíni bírságok utólagos megfizetésére jellemzően akkor kerül sor, ha már a szabálysértési hatóság valamilyen eljárási cselekményt végez a feljelentés alapján. A közterület-felügyelők által kiszabott és önkéntesen megfizetett helyszíni bírságokat a központi bírságkezelő (ORFK) kezeli. Az utólagos megfizetésről a szabálysértési hatóságok értesülnek elsődlegesen, így ügyfélbarát az a javaslat, amely azt irányozza elő, hogy a szabálysértési hatóság jelezze a központi bírságkezelő szerv felé a visszautalás igényét, minthogy az eljárás alá vont személynek egy külön kérelemmel kelljen a helyszíni bírság kiszabására jogosulthoz fordulnia, aki a központi bírságkezelő útján intézkedik a visszafizetésre.

60. §

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 2021. január 1-jétől hatályos rendelkezése alapján nem kell illetéket fizetni a becsületsértés és magánlaksértés miatt indult szabálysértési eljárások esetén, ezért az ezen időpontot követően indult ügyekben nem kerülhet sor az illeték hiányában a feljelentés elutasítására, illetve az eljárás megszüntetésére. Az ezen rendelkezéssel való koherencia érdekében javaslat technikai módosítást tartalmaz.

Az általános indokolásban ismertetett okokból a törvényjavaslat szabálysértési elzárás büntetés alkalmazását is lehetővé teszi az engedély nélküli járművezetés szabálysértés elkövetése esetén.

61. §

A törvényjavaslat az általános indokolásban ismertetett okokból bűncselekményként határozza meg az eltiltás hatálya alatt elkövetett engedély nélküli járművezetést. A társadalomra veszélyességhez igazodva minősített esetként rögzíti, ha a cselekményt büntetőeljárásban alkalmazott járművezetéstől eltiltás hatálya alatt követik el. A „járművezetés az eltiltás hatálya alatt” új büntetőjogi tényállásban szereplő „érvényesülési körében” fordulat megegyezik a jelenleg még szabálysértésként szabályozott tényállás terminológiájával. A kitétel értelmezésének töretlen bírói gyakorlata van. A járművezetéstől eltiltás meghatározott fajtájú – így légi, vasúti, vízi vagy közúti – és kategóriájú járműre is vonatkozhat, tehát a szabálysértési hatóság vagy bíróság jogerős döntése határozza meg, hogy az eltiltás mely „érvényesülési körbe tartozó” járműre vonatkozik. Ha a jogerős döntés alapján az elkövetőt például a közúti járművezetéstől tiltják el, akkor ez a tilalom (annak érvényesülési köre) értelemszerűen csak a döntés szerinti, így a közúton, illetve közforgalom számára megnyitott magánúton történő közlekedésben részt vevő, engedélyhez kötött járművek vezetésére terjed ki.

62. §

Az Erfesz. tv. szabályozása szerint a rendészeti feladatot ellátó személyként való alkalmazás szempontjából nem kizáró ok, ha az érintett az Erfesz. tv. 5. § (2) bekezdés b)–c) pontban meghatározott bűncselekmények miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. A lőfegyverekről és lőszeréről szóló 2004. évi XXIV. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 3/A. § (2) bekezdés c) pontja alapján az Ftv. 3. §-ában meghatározott engedély nem adható, illetve nem hosszabbítható meg, ha az érintett személy az Ftv. 3/A. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. Az Ftv. és az Erfesz. tv. szabályozása közötti eltérés a gyakorlatban azt eredményezi, hogy a rendészeti feladatot ellátó személy részére kiadásra kerül a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény, ugyanakkor az Ftv. a fegyvertartási engedély megszerzését kizárja. Ez az eltérés a hivatásos vadászok esetében visszásságot eredményez.

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) 6. § (1a) bekezdése alapján a személy- és vagyonőri igazolvány kiváltására irányuló eljárás során az előéleti feltételek vonatkozásában az Erfesz. tv. 5. § (2)–(3) bekezdésekben foglalt alkalmazási feltételeknek való megfelelést kell vizsgálnia a hatóságnak, míg a magánnyomozó, illetve a vagyonvédelmi rendszert tervező-szerelő tevékenység személyes végzésére feljogosító igazolvány kiváltására irányuló eljárások során az SzVMt. 6. § (3)–(4) bekezdése az irányadó. Ebből következően a magánnyomozói, a vagyonvédelmi rendszert szerelő és a vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő igazolvány kiadása esetén kizáró okot jelent a kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény miatti büntetőeljárás hatálya alatt állás, ezzel szemben a személy- és vagyonőri igazolvány ilyen esetben is kiadható, figyelemmel arra, hogy az Erfesz. tv. alapján a hivatkozott körülmény nem minősül kizáró oknak. A módosítás ezen ellentmondások megszüntetésére irányul.

Továbbá azon rendészeti feladatokat ellátó személyek, akik feladataik ellátása során – törvényi felhatalmazás alapján – az általuk észlelt bűncselekmény, szabálysértés, közigazgatási bírsággal szankcionálható jogellenes cselekmény vagy önkormányzati rendeletben megállapított jogellenes cselekmény észlelése esetén a helyszínen intézkedésre és szükség esetén kényszerítő eszköz alkalmazására jogosultak, továbbá szűkebb körben – a mezőőr, az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja, a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet, valamint a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet, a hivatásos vadász, valamint a természetvédelmi őr – a szolgálatban fegyverviselésre is jogosultak, lényegében a Rendőrség feladatainak eredményes végrehajtásában működnek közre. A rendészeti feladatokat ellátó személyek rendészeti jellegű tevékenységet látnak el, amelynek során kényszerítő eszközök és intézkedések alkalmazására is jogosultak, az ágazati törvényekben meghatározott szakfeladataik mellett őrzési és vagyonvédelmi feladatokat is ellátnak. Ebből következően közérdek, hogy a rendészeti feladatokat ellátó személyek esetében a büntetőeljárás hatálya alatt állás kizáró okot képezzen.

63. §

Az Erfesz. tv. rendelkezései szerint az alkalmazási feltételeket a jogviszony létesítésekor az érintettnek kell igazolnia. Annak ellenére, hogy az Erfesz. tv. 5. § (2) bekezdése meghatározza azon bűncselekmények körét, amelyek fennállása esetén az adott személyt rendészeti feladatot ellátó személyként alkalmazni nem lehet, a gyakorlati tapasztalatok alapján a jogviszony létesítésére esetenként az előéleti feltételek fennállásának hiányában is sor kerül. A hasonló esetek kiküszöbölése érdekében indokolt az Erfesz. tv. 6. § (1)–(3) bekezdésének és a 8. § (1) bekezdésének módosítása oly módon, hogy a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény kiadására irányuló eljárások során lehetővé váljon az előéleti feltételek rendőrhatalósági általi ellenőrzése és a közvetlen adathozzáférés lehetőségének biztosítása.

Az SzVMt. 6. § (2) bekezdése az igazolvány kiadásának feltételeként határozza meg a cselekvőképesség meglétét és a közbiztonsági feltételeknek való megfelelést. Az Ftv. 3/A. § (1)–(2) bekezdése a fegyvertartási engedély vonatkozásában szintén feltételként tartalmazza a cselekvőképesség fennállását és az előéleti feltételeknek való megfelelést. Az előéleti feltételeknek és a cselekvőképességnek a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény kiadása alapjául szolgáló követelményrendszer elemeként való megjelenítésével az Erfesz. tv.-ben tehát az egyéb rendészeti szakterületekre irányadó ágazati törvényekben foglaltakkal azonos módon kerülne kialakításra a szabályozás.

Az Erfesz. tv. 8. § (1) bekezdésének alábbiak szerinti módosításával összhangban szükséges a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény kiadására irányuló eljárás során közvetlen adathozzáféréssel átvett adatok kezelésének és törlésének szabályozása az Erfesz. tv. 6. § (3) bekezdésének módosításával.

Az Erfesz. tv. 6. § (3) bekezdés hatályos a) pontjában az ellenőrzés tényének és időpontjának az iratokra történő feljegyzése az elektronikus ügyintézés bevezetése kapcsán már nem értelmezhető, ezért a módosuló pontban az erre vonatkozó szövegrész elhagyása indokolt.

A rendészeti feladatokat ellátó személy szolgálati igazolványának visszavonása esetén az adatok kezelésére irányadó felhatalmazást – az Erfesz. tv. 6. § (3) bekezdés b) pontjának módosításával – az eljárás befejezéséig indokolt biztosítani.

Az Erfesz. tv. 5. § (5) bekezdése biztosítja a munkáltató részére a rendőrhatalósággal történő egyeztetés kezdeményezését, amelynek keretében a Rendőrség a munkáltató kérelmére vizsgálja az elkövetett bűncselekmény jellegét, az elkövetett bűncselekmény és a jogviszony közötti összefüggést, valamint a munkáltató javaslata alapján a foglalkoztatotttól kialakított véleményt, amely alapján az érintett foglalkoztatható az Erfesz. tv. 5. § (3) bekezdésében meghatározott kizáró okok ellenére is. Ennek megfelelően indokolt az Erfesz. tv. 5. §-ának (5) bekezdésében a (3) bekezdés mellett a (2) bekezdésbe beemelni kívánt e) pontra is hivatkozni mint mellőzhető kizáró okot rögzítő jogszabályhelyre. A méltányos elbírálást lehetővé tevő szabályozás ilyen módon történő kiegészítésére tekintettel a kizáró okok bővítése nem eredményezne a fennálló jogviszonyokban hátrányos beavatkozást, ezért nem indokolt hosszabb felkészülési idő biztosítása és átmeneti rendelkezés megalkotása, figyelemmel arra is, hogy a hosszabb felkészülési idő alatt a büntetőeljárás hatálya alatt álló, jelenleg rendészeti feladatokat ellátó személyek továbbra is folytathatnák tevékenységük ellátását.

64. §

Az Erfesz. tv. jelenleg nem teszi lehetővé a Rendőrség részére a cselekvőképesség fennállásának ellenőrzését a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény kiadását megelőzően, ezért indokolt az erre vonatkozó rendelkezéssel az Erfesz. tv. 8. § (1) bekezdésének kiegészítése. A további indokolás tekintetében az Erfesz. tv. 6. § (1)–(3) bekezdésének módosításához fűzött indokolást indokolt figyelembe venni.

65. §

A rendőrség és az Erfesz. tv. 9. § (3) bekezdése szerinti érintett hatóságok feladatainak hatékony ellátásához szükséges, hogy az eljáró rendőri szervek a jövőben a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény kiadását követően egységesen 8 napon belül értesítsék a kiadás tényéről az érintett hatóságokat.

66. §

Az Erfesz. tv. 8. § (4) bekezdésének hatályon kívül helyezése kapcsán átmeneti rendelkezés megfogalmazása szükséges, amely meghatározza az erdészeti hatóság, mint munkáltató kezdeményezésére kiadott szolgálati igazolványok és szolgálati jelvények érvényességének időtartamát.

67. §

Az Erfesz. tv. 8. § (4) bekezdésében foglalt szabályozás gyakorlati problémákat vet fel, mivel az abban meghatározott esetekben a munkáltató helyett az erdészeti hatóságot jogosítja fel eljárásra, azonban az erdészeti hatóság sok esetben nem rendelkezik információval az érintett szakszemélyzetről és jogosult szakszemélyzetről, ezért szükséges a rendelkezés hatályon kívül helyezése.

68. §

Az Ibtv. 1. § (1) bekezdés 23. pontja szerinti definíció módosításával olyan rendszerekkel, rendszerelemekkel kerül kiegészítésre a „honvédelmi célú elektronikus információs rendszer” fogalma, amelyek esetében a gyakorlati alkalmazás során hatásköri bizonytalanságokat tapasztalt a jogalkalmazó. Ezzel a változással egyértelműen rögzítésre kerül, hogy mely hatósághoz, eseménykezelő központhoz tartoznak a kérdéses rendszerek, rendszerelemek.

Az lbtv. 1. § (3) bekezdése módosításának célja, hogy a jogszabályhely által használt „adatgazda” helyett a tartalmilag helytállóbb adatkezelő, illetve adatfeldolgozó fogalom kerüljön alkalmazásra.

69. §

Az lbtv. 2. § (1) bekezdésében a „nemzetiségi” szövegrész törlésének szükségességét az alapozza meg, hogy a nemzetiségi önkormányzatnak nincs önálló hivatala. Bár a nemzetiségi önkormányzatok rendszere és a helyi önkormányzatok rendszere két önálló rendszer, a helyi nemzetiségi önkormányzat működési feltételeit a helyi önkormányzat, illetve annak hivatala biztosítja.

A 2. § (2) bekezdésének kiegészítésével a norma hatályának pontosítására kerül sor a d) pontban az alapvető szolgáltatást nyújtóként kijelölt szolgáltatók mintájára.

A létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény 13/A. §-a alapján különleges jogrendben is kerülhet sor nemzeti létfontosságú rendszerelemmé történő kijelölésre. Ezen kijelöléseket a különleges jogrend megszűnését követő 60. napig felül kell vizsgálni. Tekintettel arra, hogy ezen kijelölések tehát ideiglenesek, nem indokolt az lbtv. hatályának rájuk történő kiterjesztése. Azon rendszerelemek esetében amelyeknél a kijelölés a felülvizsgálat alapján megerősítésre kerül, már alkalmazandóvá válik az lbtv.

70., 72. §

A jogalkalmazás egyértelműbbé tételét szolgálja.

71. §

A módosítás célja a norma pontosítása, miszerint a jogalkotói szándék nem arra irányul, hogy a szervezeten belül a jogszabályban meghatározott tevékenységet végző szervezeti egységek esetében mindenképpen kötelező legyen az eltérő biztonsági szintbe sorolás, hanem ezt csak egy lehetőségként kívánja biztosítani, hiszen nem minden szervezet esetében léteznek ilyen szervezeti egységek, illetve nem minden szervezet kíván eltérést alkalmazni.

73. §

Az lbtv. 10. § (6) bekezdésének kiegészítése a normaszöveg egyszerűsítését szolgálja.

74. §

A 14. § (1) bekezdésének módosítás során a kivételként meghatározott kör megfogalmazása egyszerűsítésre kerül az 1. § (1) bekezdés 23. pontjában foglalt definíció kiegészítésére figyelemmel.

A 14. § (2) bekezdése a) pontjában a változások a hatóság feladatai megfogalmazásának a gyakorlati tapasztalatok alapján történő pontosítását tartalmazzák. A 14. § (2) bekezdés e) pont módosításával a hatóság először az eseménykezelő központot értesíti, majd ezt követően, ha szükségesnek ítéli meg, akkor megindítja a hatósági eljárást. Az eljárást a hatóság az eseménykezelő központ jelzése alapján indítja meg, amennyiben a biztonsági esemény vonatkozásában rendelkezésre álló információk mérlegelése alapján azt szükségesnek tartja.

A 14. § (3) bekezdésének újrafogalmazása a jogalkalmazás során felmerült tapasztalatok alapján szükséges. A hatósági eljárás ügyintézési határideje a hatályos szabályozás alapján 30 nap. Ez az időtartam a gyakorlatban kevésnek bizonyul, illetve a 30 napos határidő tartása érdekében az ügyfelek részére teljesítésre előírt határidők is túl rövidek. A hatályos rendelkezés ezáltal az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény szerinti általános ügyintézési határidőt (60 nap) indokolatlanul lerövidíti. A módosítás eredményeként a hatósági eljárás ügyintézési határidejeként a jövőben az Ákr. szerinti általános szabály lesz alkalmazandó. A változás az ügyfelek számára érdeksérelemmel nem jár, szükségessége a hatósági jogalkalmazási tapasztalatokon alapul.

A 14. § (3a) bekezdés az eseménykezelő központok feladat- és hatásköréről, valamint a biztonsági események kezelésének és műszaki vizsgálatának, továbbá a sérülékenységvizsgálat lefolytatásának szabályairól szóló 271/2018. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 24. § (3) bekezdésében a sérülékenységvizsgálatok esetében meghatározott határidőkre (vizsgálatok szerint 30–90 nap), valamint arra tekintettel indokolt, hogy a gyakorlati tapasztalat szerint a biztonsági esemény kivizsgálására irányuló hatósági eljárás nem folytatható

le a biztonsági esemény műszaki vizsgálata eredményének ismerete nélkül, ugyanis a hatósági vizsgálat során hozott döntés sok esetben a műszaki vizsgálat megállapításain alapszik. A műszaki vizsgálat időigényes feladat, így a hatósági eljárás általános ügyintézési határideje nem biztosít lehetőséget az eljárás minden körülményre kiterjedő, gondos lefolytatására.

A (4) bekezdés tekintetében az a) pontra hivatkozás oka fogyottá vált figyelemmel arra, hogy a módosuló a) pontból kikerül az ellenőrzés kifejezés. Az ellenőrzési tervbe egyébként sem volt érdemben betervezhető a 14. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feladat, mivel az nem a hatóság kezdeményezésén, hanem azon múlik, hogy a hatóság részére az lbtv. hatálya alá tartozó szervezetek mikor nyújtanak be osztályba sorolásra, illetve biztonsági szint meghatározására vonatkozó dokumentumot.

75. §

Az lbtv. 15. § (1) bekezdésének kiegészítését az indokolja, hogy a sérülékenységvizsgálatok eredményének, valamint a sérülékenységek megszüntetésére vonatkozó intézkedési tervnek a megküldésére 18. § (6)–(7) bekezdései kötelezik az érintetteket.

Az lbtv. 15. § (3) bekezdése szerinti módosítással a jövőben nem csak a jogszabályban meghatározott adatokban bekövetkező változásokat kell a szervezetnek megküldenie a hatóság részére, hanem az informatikai biztonsági szabályzatában történő változásokat is.

76. §

Az lbtv. 16. § (1) bekezdés b) pontjának pontosítása a gyakorlati élethez történő igazítás miatt szükséges, hiszen az informatikai biztonsági szabályzat felülvizsgálatát a szervezet maga végzi.

A módosítással az európai uniós, illetve kormányzati támogatással megvalósuló fejlesztési projektek esetében törvényi szinten is rögzítésre kerül, hogy nem csak a tervezési szakaszban, hanem az elektronikus rendszer fejlesztése folyamatában, illetve a projekt záró szakaszában is kötelezettsége a szervezeteknek a hatósággal való együttműködés az elektronikus információs rendszerek védelme biztonságának fokozása érdekében.

77. §

A módosítás által kibővítésre kerül azoknak az eszközöknek a köre, amelyeket az NMHH az ideiglenes hozzáférhetetlenné tétel érdekében alkalmazhat.

78. §

A sérülékenységvizsgálat kapcsán annak egyértelművé tétele szükséges, miszerint saját hatáskörben kizárólag a kormányrendeletben meghatározott állami szerv jogosult sérülékenységvizsgálatot indítani és lefolytatni, erre az Alkotmányvédelmi Hivatal listáján szereplő, sérülékenységvizsgálat lefolytatására egyébként jogosult szervek nem jogosultak.

79. §

Tekintettel arra, hogy a már kiadott tanúsítvány alapján előállított, illetve nyújtott IKT-termékek, IKT-szolgáltatások, illetve IKT-folyamatok vonatkozásában felmerülhetnek azok sebezhetőségére vonatkozó információk, azok kezelésének ellenőrzésébe bevonásra kerülhet az eseménykezelő központ is. A jogszabályhely l) ponttal történő kiegészítése ennek teremti meg a jogalapját. Ugyanis a sebezhetőségek potenciális negatív hatása egyre nagyobb, a sebezhetőségek észlelésének és orvoslásának fontos szerepe van az átfogó kiberbiztonsági kockázat csökkentésében.

80. §

A módosítás a hazai kiberbiztonsági koordináció felülvizsgálatának része, ugyanis az elmúlt évek hazai és nemzetközi tapasztalatai és feladatai rávilágítottak arra is, hogy a kibertérrel összefüggő szerteágazó és sok esetben horizontális jellegű feladatok eredményes ellátása érdekében a szakértői és politikai szintek közötti hatékonyabb koordinációt biztosító struktúrára van szükség. A módosítás alapján a belügyminiszter által kinevezett személy fogja vezetni a Tanácsot, így biztosítva a rendszeres és érdemi működést. A módosítás pontosítja továbbá, hogy a nem kormányzati szereplőkkel való együttműködésnek a Nemzeti Kiberbiztonsági Fórum biztosít keretet.

81–82. §

A pontosítások a felsorolás teljeskörűvé tételét célozzák.

83. §

Az új fejezetcím és rendelkezései a Kiberbiztonsági jogszabály miatt szükséges részletszabályokat határozza meg. A Kiberbiztonsági jogszabály alapján a megfelelőségértékelő szervezetet a kijelölt nemzeti akkreditáló testületek akkreditálják. Amennyiben az IKT-termékre, IKT-szolgáltatásra vagy IKT-folyamatra vonatkozó európai kiberbiztonsági tanúsítási rendszer konkrét vagy kiegészítő követelményeket állapít meg, úgy a tanúsító hatóságnak engedélyezési eljárást kell lefolytatnia. A Kiberbiztonsági jogszabály alapján alapvetően a „magas” megbízhatósági szintű tanúsítványok kiállítására a nemzeti tanúsító hatóság jogosult, kivéve, ha ezt a jogkört egyedi esetben vagy általános jelleggel – engedélyezési eljárás keretében – megfelelőségértékelő szervezetre ruházza át. Az átruházás feltételeként az lbtv. az akkreditált státusz megléte mellett további biztonsági követelményt ír elő, amely a biztonsági beszerzési eljárásokban kötelezően érvényesítendő biztonsági követelményeknek megfelelő gazdasági szereplőknek az Alkotmányvédelmi Hivatal által vezetett jegyzéken való szereplés. Ezt követően az akkreditált – illetve szükség esetén engedélyezett – megfelelőségértékelő szervezetet a tanúsító hatóság bejelenti az Európai Bizottságnak, amely a megfelelőségértékelő szervezetekre vonatkozó jegyzéket közzéteszi a honlapján.

Az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsítására vonatkozó feladatrendszer megosztásra kerül akként, hogy kijelölésre kerül egyrészt egy általános kiberbiztonsági tanúsító hatóság, másrészt a hadiipari kutatással, fejlesztéssel, gyártással és kereskedelemmel összefüggő kiberbiztonsági tanúsító hatósági feladatokat az lbtv. 2. § (5) bekezdése szerinti szerv fogja ellátni, amely hatásköri elhatárolás a kormány szervezetalakítási szabadságára is tekintettel nem törvényi, hanem kormányrendeleti szinten kerül rögzítésre, így a kormányrendeletben két tanúsító hatóság kerül kijelölése.

A Kiberbiztonsági jogszabály részletesen rendezi a tanúsító hatóság feladat- és hatáskörét. Figyelemmel a rendelet közvetlen hatályára és alkalmazandóságára, kizárólag a tanúsító hatóság nyilvántartására, eljárására, illetve adatkezelésére vonatkozó törvényi szintű rendelkezések kerültek meghatározásra.

A 22/B. § (2) bekezdésében meghatározott ügyintézési határidő indoka: az Ákr. szerinti általános ügyintézési határidő 60 nap. Az Ákr. tételesen felsorolja, hogy mely esetekben van lehetőség az eljárási határidő felfüggesztésére. Ezen esetkörökbe azonban nem illeszthetők be azok az esetek, amennyiben szükségessé válik, hogy a hatóság bevonja az eseménykezelő központot (pl. amennyien egy tanúsított termék sebezhetősége bejelentésre kerül) vagy szakértőt (pl. amennyiben az európai tanúsítási rendszerben való követelményeknek való meg nem felelés kérdése merül fel, amelynek vizsgálatához valamely szakkérdésben szakértő bevonása szükséges). Ezen esetekben a 60 napos általános ügyintézési határidő nem tartható.

A 22/B. § (5) bekezdés: a tanúsító hatóság a nyilvántartásba vételi eljárás során azon szervezetek által benyújtott kérelem alapján jár el, amelyeket a Nemzeti Akkreditáló Hatóság az európai kiberbiztonsági tanúsítási rendszer alapján akkreditált. Bár jelen tanúsítási tevékenység során a megfelelőségértékelő szervezetek tevékenységéről szóló 2009. évi CXXXIII. törvény (Msz.) alkalmazása kizárásra kerül, a megfelelőségértékelő szervezetek kijelölési eljárása során már alkalmazott eljárásrendet követi e tekintetben az lbtv. módosítása. Ennek értelmében amennyiben egy már a NAH által akkreditált megfelelőségértékelő szervezet egy adott területen megfelelőségértékelési tevékenységet kíván végezni, úgy kérelmet nyújt be az illetékes hatósághoz. A kérelemhez pedig csatolja a nemzeti akkreditáló testületnek az akkreditált státusz odaítéléséről szóló határozatát. [ld. Mszt. 6. § (3) bekezdés a) pont]

84. §

A kiegészítés felhatalmazó rendelkezést tartalmaz a Kiberbiztonsági jogszabály hazai jogrendbe ültetéséhez szükséges kormányrendeleti és miniszteri rendeleti szintű végrehajtási szabályok elfogadásához.

85. §

A 26. § (6) és (7) bekezdéseinek kiegészítésének eredményeképpen átmeneti rendelkezések kerülnek megfogalmazásra az alapvető szolgáltatást nyújtó szereplőként azonosításra kerülő szervezetek részére az lbtv.-ben részükre megfogalmazott kötelezettségek teljesítése érdekében.

86. §

A kiegészítő rendelkezés a kapcsolódó jogharmonizációs záradékot tartalmazza.

87. §

Szövegcsérés módosítások.

88. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

89. §

A körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Körtv.) 14/S. § (2) bekezdése szerint az (1) bekezdés szerinti, az ismeretlen holttestek, holttestrészek DNS-profiljainak nyilvántartásába felvett adatokra vonatkozó megőrzési időt megalapozó időpontot a körözést elrendelő szerv közli a szakértői nyilvántartó szervvel. Ugyanezen feladattal összefüggésben a Körtv. a többi biometrikus nyilvántartásba – így az eltűnés miatt körözött személyek ujj- és tenyérintézetének nyilvántartásába, az ismeretlen holttestek vagy holttestrészek ujj- és tenyérintézetének nyilvántartásába, illetve az eltűnés miatt körözött személyek DNS-profiljainak nyilvántartásába – felvett adatok tekintetében úgy rendezi a kérdést, hogy a körözés visszavonásáról, illetve a körözési adatok törléséről a nyilvántartó elektronikus úton értesíti a szakértői nyilvántartó szervet. Mivel ebben a tekintetben az eltérő szabályozás nem indokolt, így a módosítás megvalósítja az értesítési kötelezettség teljesítésének egységesítését.

90. §

A Körtv. 14/J. § (1) bekezdésének és 14/S. § (1) bekezdésének szövegcsérés módosítását az indokolja, hogy azokban tévesen szerepel a körözött személyek nyilvántartására utalás, hiszen ismeretlen személyazonosságú holttestek és holttestrészek esetében a biometrikus adatok megőrzési ideje fogalmilag csak az ismeretlen holttestek, holttestrészek nyilvántartásában kezelt adatok megőrzési idejéhez igazodhat.

A Körtv. 14/P. § (2) bekezdését, 14/R. § (2) bekezdését és 20/G. § (7) bekezdését érintő módosítás kodifikációs pontosítást hajt végre azzal, hogy az azokban megjelölt feladatok címzettjeit következetesen azonos törvényi megnevezéssel szerepelteti.

91. §

A polgári célú pirotechnikai tevékenységek hatósági engedélyezésével és ellenőrzésével összefüggő feladatok vonatkozásában a módosítás lehetővé teszi, hogy a rendőrség a gondnokoltak nyilvántartásába tekintsen.

92., 95. §

A „vezénylés a miniszter által vezetett minisztériumba vagy a miniszter által irányított szervhez jogintézményének” alapvető célja, hogy a megfelelő specialitások biztosíthatóak legyenek abban az esetben, ha a rendvédelmi szervet irányító miniszter által irányított, vezetett szervezetekhez történik a vezénylés. Nem indokolt ebből a szempontból másként kezelni azokat az eseteket sem, amikor a miniszter tulajdonosi jogkörgyakorlása alá tartozó szervezetekhez történik a vezénylés. A rendelkezések az ehhez szükséges módosításokat végzik el.

93. §

A hivatásos állomány tagja vezetői kinevezésének visszavonása vagy a vezetői kinevezésről történő lemondása esetén a Hszt. alapján a hivatásos állomány tagjának a felajánlott szolgálati beosztás elfogadásáról vagy elutasításáról öt munkanapon belül írásban kell nyilatkoznia. A törvény jelenleg nem rendelkezik a hivatásos állomány érintett tagjára vonatkozó, az új szolgálati beosztás felajánlásától annak elfogadásáig nyitva álló öt napos időtartamra vonatkozó legalapvetőbb szabályokról, az ezzel kapcsolatos rendelkezéseket jelenleg kisegítő jelleggel miniszteri rendeleti szabály határozza meg.

Az egységes jogalkalmazás érdekében a módosítás rögzíti, hogy a felajánlott szolgálati beosztás elfogadásának mérlegelése érdekében a hivatásos állomány tagját a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró mentesítheti a szolgálati feladatok ellátása alól. Tekintettel arra, hogy a hivatásos állomány tagjának vezetői kinevezés visszavonással vagy vezetői kinevezésről történő lemondással érintett vezetői beosztása ismert, indokolt rögzíteni, hogy az elfogadásra nyitva álló öt munkanap idejére a hivatásos állomány tagját ezen vezetői beosztás szerinti illetmény illesse meg.

94. §

A hivatásos állomány tagjának ideiglenes átrendelésére a hatályos szabályozás értelmében mindösszesen harminc munkanap időtartamban van lehetőség. Az állományilletékes parancsnok alárendeltségébe tartozó szervezeti egységen belüli ideiglenes átrendelés időtartamának esetleges meghosszabbításának lehetővé tétele a szakmai feladatok zökkenőmentes ellátása érdekében indokolt, ezért a módosítás értelmében a jövőben 30 naptári napig lehetséges majd ideiglenes átrendelést elrendelni, amely egy alkalommal harminc nappal meghosszabbíthatóvá válik. Ennél hosszabb lehetőség biztosítása az ideiglenes átrendelésre már az ideiglenességet kérdőjelezné meg, amennyiben ennél hosszabb időtartamú megoldás szükséges, akkor azt más módon indokolt rendezni (például a hosszabb távú lehetőséget biztosító megbízás helyettesítés jogintézményével vagy esetlegesen a szolgálati beosztások racionalizálásával). Ezzel összefüggésben elhagyásra kerül a szabályozásból a részmunkaidős foglalkoztatottak esetére vonatkozó speciális szabályozás is, tekintettel arra, hogy az átrendelés időtartamának időarányos csökkentése nem indokolt, mivel a részmunkaidőben foglalkoztatott az ideiglenes átrendelés alatt is részmunkaidőben végzi feladatát.

96., 109. §

Az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. november 13-i (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Frontex rendelet) 2019-es elfogadásának célja az Európai Unió fellépésének hatékonyabbá tétele a külső határellenőrzés, a visszaküldés, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem és a menekültügy területén. Ennek érdekében, valamint az operatív erőfeszítések támogatása céljából a Frontex rendelet átalakítja az Európai Határ- és Parti Őrséget: az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségnek (a továbbiakban: Ügynökség) szélesebb körű megbízatást ad és különösen az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulata (a továbbiakban: a készenléti alakulat) formájában biztosítja számára a szükséges képességeket. A készenléti alakulat felállításának célja, hogy – a külső határok védelme, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, illetve az irreguláris migránsok tényleges és fenntartható visszaküldésének jelentős fokozása érdekében kifejtett munkájukban – hatékonyan tudja támogatni a helyszínen a tagállamokat.

A készenléti alakulatot többek között a tagállamok által rendelkezésre bocsátott műveleti személyzet alkotja. A törvényjavaslat – a hatékonyabb alkalmazás, valamint a készenléti alakulatokba a rendelet által kötelezően előírt humánerőforrás biztosítása kedvezőbb körülményeinek megteremtése érdekében – módosítja a külföldre vezénylés szabályait. A Frontex rendeletben a készenléti alakulattal kapcsolatosan meghatározott feladatok végrehajtása céljából történő külföldre vezénylések elrendelése során jellemzően a gyors reagálás érdekében az általánoshoz képest rugalmasabb szabályozásra van szükség. Ezen feladatok jellemzője, hogy ideiglenes jellegűek, a néhány napos feladatvégzéstől időtartamuk egy évig terjedhet, viszont rugalmasság szükséges és esetenként a külföldre vezénylés gyors elrendelhetősége alapvető érdek. Mindezek alapján, továbbá az ilyen vezénylések várható nagy számára tekintettel indokolt, hogy a külföldre vezénylés ilyen célból történő elrendelése a miniszteri hatáskör helyett az országos parancsnok, országos főigazgató hatáskörébe kerüljön. Lényeges hangsúlyozni, hogy a Frontexhez hosszabb időtávra vezényeltek, illetve a nemzeti szakértőként vezényeltek vonatkozásában az általános szabályok szerint továbbra is a miniszter lesz jogosult a külföldre vezénylés elrendelésére.

A szabályozás lényeges újítása továbbá, hogy a Frontex készenléti alakulatahoz egy évet meg nem haladó időtartamra vezényelték esetében is a szolgálati beosztás meghagyása mellett kerül sor a vezénylésre, rendelkezési állományba helyezésre tehát nem kell intézkedni, amely garanciát nyújt arra, hogy a külföldre vezényelt a viszonylag rövid időtartam (legfeljebb egy év) leteltét követően az eredeti szolgálati beosztásába térhet vissza.

97. §

Az egészségkárosodási ellátásra jogosultság vonatkozásában a Hszt. 82/F. § (1) bekezdése jelenleg is rendezi azt az esetkört, amikor a soros felülvizsgálat során egy korábban 50%-ot meghaladó egészségi állapotú komplex minősítéssel rendelkező személy egészségi állapotában időközben olyan változás állt be, amelyre tekintettel a komplex minősítése az 50%-os vagy az alatti mértékre csökken. Ebben az esetben a Hszt. jelenleg is megnyitja a lehetőséget arra, hogy a kedvezőtlen változásra tekintettel az érintett kérelmére vagy beleegyezésével az országos parancsnok kezdeményezze a továbbfoglalkoztatás alóli mentesítést. A módosítás egyrészt ezt az esetkört kívánja kiegészíteni, amely alapján akkor is lenne lehetőség a továbbfoglalkoztatás alóli miniszteri mentesítés kérésére (szintén az érintett kérelmére vagy beleegyezésével hivatalból), ha a jogosult egészségi állapota már a felülvizsgálatot megelőzően sem érte el az 50%-ot, ugyanakkor bármely okból (akár az érintett kérelme vagy beleegyezése hiányában, akár a korábbi mérlegelés eredményeként) nem került sor a továbbfoglalkoztatási kötelezettség alóli miniszteri mentesítésre.

A gyakorlatban továbbá a továbbfoglalkoztatási kötelezettség alóli miniszteri mentesítés a rehabilitációs hatóság komplex felülvizsgálatának következő időpontjáig tartó hatállyal kerül megadásra. A javaslat rögzíti a felülvizsgálatot követően annak lehetőségét, hogy a továbbfoglalkoztatási kötelezettség alóli mentesítés kérelmezésére ismételten sor kerüljön.

98. §

A Hszt. egészségkárosodási ellátás számítási alapját megállapító 82/G. § (2) bekezdése jelenleg 25 évet elérő szolgálati viszonyig sávosan, ötévenként növekvő százalékos mérték meghatározásával rendeli számítani az ellátás összegét, ezt meghaladóan azonban nem növekszik. A javaslat kiegészíti két újabb sávval a rendelkezést 30 év szolgálati viszony esetén (távolléti díj 85%-a), és 35 év szolgálati viszony esetén (távolléti díj 90%-a).

99. §

A teljesítményjuttatás szabályainak kiegészítésével a javaslat lehetőséget biztosít arra, hogy a tárgyévét követően – de még a tárgyévre vonatkozó teljesítményjuttatás megállapítását megelőzően (azaz hozzávetőlegesen január–március hónapokban) leszerelő állomány – az előző évben elvégzett munkájára tekintettel jó és kivételes teljesítményfokozat esetén részesülhessen teljesítményjuttatásban. Erre a törvény jelenleg nem biztosít lehetőséget abból a megfontolásból, hogy a teljesítményjuttatás az illetmény részét képezi, márpedig a leszerelést követően illetmény megállapítására utólag rendszertanilag nem kerülhet sor. Másrészt a teljesítményértékelésre vonatkozó határidőkre tekintettel a teljesítményjuttatás megállapításának időpontja reálisan nem hozható előre a január–február hónapokra, amikor még az egyes szervezeti egységek rendelkezésére álló keretösszeg sem ismert. A javaslat ennek megfelelően olyan megoldást tartalmaz, amely egy, miniszteri rendeletben meghatározandó összeg kifizetését írja elő.

100. §

A Hszt. 192. § (3) bekezdése rögzíti, hogy az országos parancsnokkal, valamint kinevezett helyettesével szemben a fegyelmi jogkört a miniszter gyakorolja. A kártérítési felelősség megállapítására jogosult tekintetében ugyanakkor jelenleg nem rögzíti a törvény, hogy az országos parancsnok vagy országos főigazgató esetében ki a kártérítési felelősség megállapítására jogosult személyt.

A javaslat ezért rögzíti, hogy az országos parancsnok és az országos főigazgató esetében a kártérítési felelősség megállapítására – a fegyelmi jogkörhöz hasonlóan – a miniszter jogosult. [Ezzel együtt az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 129. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Országgyűlési Őrség esetében is rendezésre kerül a kérdés úgy, hogy az Országgyűlési Őrség parancsnokával szemben a házelnök jogosult a kártérítési felelősség megállapítására, tekintettel arra, hogy a hivatkozott rendelkezés szerint a Hszt.-ben a miniszter részére meghatározott feladat- és hatáskört a házelnök gyakorolja].

101., 108. §

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelöltjeinek ösztöndíját nem indokolt tételesen törvényi szinten rögzíteni, ehelyett a tisztjelöltek más juttatásaihoz és járandóságához kapcsolódóan ezt is miniszteri rendeletben indokolt szabályozni. Ez egyben a szabályozás rugalmasabb módosításának a lehetőségét is megteremti.

102. §

A rendvédelmi igazgatási alkalmazottak végkielégítése szempontjából figyelembe vehető időtartamot módosítja a javaslat. Eddig kizárólag az igazgatási szolgálati jogviszonyban töltött idő volt beszámítható. Ezt követően az ún. szolgálati időt kell figyelembe venni (ezt a módosítást a szövegcsere javaslatok végzik el), amelyhez ugyanakkor indokolt egy olyan előírást beépíteni, amely a beszámítani rendelt más jogviszonyokból kizárólag olyan időtartam figyelembe vételét teszi lehetővé, amelyre tekintettel végkielégítés kifizetésére korábban nem került sor.

103. §

A rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állományból nyugállományba helyezettekről történő szociális gondoskodás lehetőségét teremti meg a rendelkezés.

104. §

A rendvédelmi igazgatási alkalmazottak szolgálati idejébe beszámítható időtartamok vonatkozásában mindössze kodifikációs és fogalmi pontosításokat végez el a tervezet, továbbá az egészségügyi szolgálati jogviszonyt is beilleszti a felsorolásba.

105. §

A rendvédelmi igazgatási alkalmazottak szabadságára vonatkozó rendelkezések a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 128. § (9) bekezdésében foglaltak mintájára kiegészül azzal a rendelkezéssel, amely szerint a vezetői pótszabadságra és a gyermekek után járó pótszabadságra nem jogosult rendvédelmi igazgatási alkalmazott az ötvenedik életévének betöltésétől évente 3 munkanap pótszabadságot is igénybe vehet.

106. §

A szenior állományra vonatkozó rendelkezés egyértelműsítése arra az esetre, amikor a különleges jogrend idején részére a túlszolgálat, illetve éjszakai szolgálatteljesítés elrendelésének lehetőségét jelenleg is biztosítja a törvény, ugyanakkor nem rendezi azt a kérdést, hogy ebben az esetekben milyen juttatásokra jogosult az érintett, a hivatásos állomány túlszolgálatára és éjszakai pótléokra vonatkozó rendelkezéseket hívva fel irányadó szabálynak.

107. §

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 164. § (7) bekezdése értelmében az elítéltek reintegrációjának elősegítése érdekében a büntetés-végrehajtási szervezet igénybe veszi a Börtönlelkészi Szolgálat tevékenységét, míg a 434. § (2) bekezdés k) pontjában biztosított felhatalmazás alapján az igazságügyért felelős miniszter a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel és az egyházakkal való kapcsolattartás koordinációjáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítja meg a börtönlelkészi szolgálatra és a börtönmissziós tevékenységre vonatkozó szabályokat. Ezen végrehajtási szabályokat jelenleg a börtönlelkészi szolgálatról és a börtönmissziós tevékenységről szóló 8/2017. (VI. 13.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) tartalmazza.

A rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony létrejöttékor a korábban közalkalmazottként foglalkoztatott börtönlelkészek jogviszonya – beleegyezésük esetén – rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonnyá alakult át. Ekkor kezdődött egy egyeztetési folyamat, amelynek az eredményeként a büntetés-végrehajtás szervezeténél börtönlelkészként foglalkoztatott rendvédelmi igazgatási alkalmazottakra vonatkozó speciális rendelkezések megalkotása indokolt.

Ezen eltérő szabályok egy része a korábban miniszteri rendeleti szintű szabályok között elhelyezett speciális rendelkezéseket emelik be a börtönlelkészek foglalkoztatási jogviszonyát is szabályozó törvénybe, ezek:

- az IM rendelet 5. § (3) bekezdésének mintájára megalkotott rendelkezés, amely törvényi szintre emeli azt az előírást, miszerint a börtönlelkész közvetlen vezetője a börtönlelkészi szolgálat ellátására vonatkozó intézkedést – a büntetés-végrehajtás rendjének és biztonságának biztosítása kivételével – nem tehet,
- az IM rendelet 8. § (4) bekezdésének mintájára megalkotott rendelkezés, amely a munkaköri leírások megállapításával és módosításával kapcsolatos rendelkezést emeli törvényi szintre,
- az IM rendelet 6. § (1) bekezdésének és az azt felhívó 8. § (1) bekezdés b) pontjának törvényi szintre emelése, amely rendelkezés értelmében börtönlelkész az lehet, aki rendelkezik egyházi, illetve felekezeti eljárása hozzájárulásával,
- az IM rendelet 8. § (6) bekezdésének a törvényi szintre emelése, amely értelmében a börtönlelkész rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyának megszüntetésére az egyházi, illetve felekezeti eljárása véleményének az előzetes kikérésével kerülhet sor.

A börtönlelkészek vonatkozásában további garanciaként kerül beépítésre a foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó szabályok közé az, hogy

- a börtönlelkész szabadidőben a tartózkodási helyéről a munkavégzés helyére történő visszarendelésére kizárólag az egyházi, illetve felekezeti eljárás előzetes hozzájárulásával kerülhet sor,
- a jogviszonynak a munkakör, feladatkör-változással történő módosítására, nem kerülhet sor, (hiszen őket kifejezetten a börtönlelkészi feladatok elvégzésére alkalmazza a büntetés-végrehajtás), ugyanígy a más munkakörbe tartozó feladatok ellátását jelentő tartós átirányítása is kizárásra kerül, valamint a más szervhez kirendelés jogintézménye is,
- a munkavégzés helyének a település területén belüli megváltoztatása és a kirendelés kizárólag az egyházi, illetve felekezeti eljárás előzetes hozzájárulásával alkalmazható,
- a börtönlelkész csak börtönlelkészi feladatok végzésére alkalmazható.

A jogviszony jellegéből fakadóan szükséges annak kimondása, hogy a börtönlelkész egyházi szolgálati jogviszonyt engedély nélkül létesíthet és tarthat fenn, valamint az, hogy szolgálati időként kell figyelembe venni az egyházi szolgálati jogviszonyban töltött időt is.

A rendészeti szakvizsga helyett a jövőben elegendő az is, hogy ha a börtönlelkész vezetői munkaköri osztályba történő kinevezéséhez a rendvédelmi alapvizsga megléte is elegendő, amely vizsga előírása kevesebb megterhelést jelent, viszont alkalmas arra, hogy biztosítsa a börtönlelkészek részére a legalapvetőbb ismereteket a büntetés-végrehajtás vonatkozásában.

Kifejezetten a négy szervezett börtönlelkészi szolgálatot működtető történelmi egyház kérésére kerül megalkotásra az a szabály, amely értelmében megszűnik az igazgatási szolgálati jogviszony, ha az egyházi, illetve felekezeti eljárás a börtönlelkészként történt hozzájárulását visszavonja.

110. §

A Hszt. szövegcsere módosításait tartalmazza, az alábbi főbb tárgykörök vonatkozásában:

- a) Amennyiben a vezetői kinevezés visszavonásakor a jogszabályban meghatározott szolgálati beosztás az érintett részére nem biztosítható, rendelkezési állományba helyezése mellett – a hatályos rendelkezés értelmében – a vezetői besorolása szerinti illetményének 85%-át kell részére folyósítani. Az utolsó illetmény helyett indokolt a beosztási illetmény 85%-át szerepeltetni a szabályozásban. Az alapilletmény beosztási illetményből, szolgálati időpótlékból és hivatásos pótlékból tevődik össze. A kérdéses rendelkezés a beosztási illetmény vonatkozásában rögzíti annak mértékét. A másik két illetményelem így az általános szabályok szerint folyósítandó, azaz a hivatásos pótlék mértékét és a szolgálati időpótlék mértékét az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően szükséges megállapítani (a miniszteri rendeleti felhatalmazásra tekintettel pl. a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek esetében a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendeletben foglaltak alapján). A szolgálati időpótlék a hivatásos állomány tagja által elért szolgálati idő alapján kerül megállapításra, az a szolgálati beosztás változása esetén sem módosul, ezért csökkentése nem indokolt. A vezetői kinevezés visszavonása esetén más szolgálati beosztás feljárására

- a hivatásos állomány tagja rendelkezési állományba kerül – legfeljebb egy évre –, mely idő alatt szolgálati tevékenységet nem lát el, így a hivatásos pótlék mértékét a rendelkezési állomány idejére megállapítandó 50%-os mértékben szükséges megállapítani.
- b) A hivatásos állomány tagja részére könnyített szolgálat ellátása során – a hatályos rendelkezés értelmében – az alapilletményének 90%-át kell megállapítani. Az alapilletmény beosztási illetményből, szolgálati időpótlékból és hivatásos pótlékból tevődik össze. A hivatásos pótlék mértékét és a szolgálati időpótlék mértékét így az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően szükséges megállapítani (a miniszteri rendeleti felhatalmazásra tekintettel pl. a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek esetében a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendeletben foglaltak alapján). A szolgálati időpótlék a hivatásos állomány tagja által elért szolgálati idő alapján kerül megállapításra, az a könnyített szolgálatellátás esetén sem módosul, ezért csökkentve nem indokolt. A könnyített szolgálat ellátása esetén a hivatásos állomány tagját az ellátott szolgálati beosztás szerinti hivatásos pótlék illeti meg.
- c) A személyvédelmi feladatokat ellátó állomány részére a javaslat lehetővé teszi a hat hónapos szolgálatteljesítési időkeret alkalmazását. Ennek indoka, hogy a személyvédelemben ellátók munkavégzése alapvetően ahhoz (is) igazodik, hogy milyen eseményeken, programokon vesz részt a védett személy, utazik-e vidékre, külföldre, stb. így a szolgálatteljesítési idő mennyisége időről időre nagyon eltérő lehet. Ebből kifolyólag a hathónapos munkaidőkeret hatékonyabb munkaszervezést tesz lehetővé.
- d) A módosítás értelmében a Becsületbíróság tagjának 50 helyett egyidejűleg 150 személyt jelölhet egy szervezet, amely a nagyobb rendvédelmi szerveknél megkönnyíti a becsületbírói feladatok ellátását, míg a kisebb szervek számára – figyelemmel arra, hogy ez csak lehetőség, nem kötelezettség – nem generál többletterhet.
- e) Jelenleg a külföldre vezénylés objektív határideje az, hogy a miniszter első alkalommal legfeljebb 3 évre vezényelhet, amely további egy évvel meghosszabbítható. Ehelyett – a teljes vezénylési időtartam 4 évben történő maximumának érintetlenül hagyása mellett a javaslat rugalmasabb jogalkalmazást tesz lehetővé (a jövőben így már a 2+2 éves külföldre vezénylésre is lehetőség lesz), eltörölve az első vezénylés három éves korlátját is, illetve a hosszabbítási lehetőségek egyszeri alkalomra történő korlátozását.
- f) A Hszt. koherenciájának megteremtése érdekében a javaslat egyértelművé teszi, hogy a Hszt. 180. §-a szerint címpótlék ún. egyéb pótléknak minősül, a módosítás figyelemmel van arra a tényre is a Hszt. 168. § (2) bekezdése a rendszeres illetménypótlékok közé sorolja a címpótlékot már jelenleg is.
- g) A rendvédelmi szervnél az „F” munkaköri kategóriába tartozó rendvédelmi alkalmazott által betölthető munkakörök aránya a jelenlegi szabály értelmében nem haladhatja meg az állománytáblázatban igazgatási szolgálati jogviszonyban álló személlyel betölthető munkakörök számának három százalékát, a módosítás által ezen korlát megemelésre kerül öt százalékra.

111. §

A Hszt.-vel összefüggésben hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz:

A Hszt. 86. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja értelmében a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyát – az (5) és (6) bekezdésben foglalt korlátozás figyelembevételével – felmentéssel meg kell szüntetni, amennyiben részére a rendvédelmi szervnél megfelelő szolgálati beosztás, munkakör nem biztosítható. A Hszt. 86. § (5) és (6) bekezdése a nem önhibából bekövetkezett egészségi, pszichikai vagy fizikai ok következtében bekövetkezett alkalmatlanság esetére fogalmaz meg szabályokat, egyúttal szabályozatlanul hagyva az önhibából bekövetkezett eseteket is. A gyakorlat értelmében indokolatlan a „nem önhibából bekövetkezett” szűkítés szerepeltetése, ezért elhagyásra kerül a szabályozás. A jövőben az önhiba vizsgálatától függetlenül minden érintett részére szükségessé válik más munkakör felajánlása.

A tisztjelöltek tekintetében a 11. melléklet hatályon kívül helyezése szükséges.

112–113. §

A jelenlegi állóarckép profil nyilvántartás tartalmazza minden magyar állampolgár természetes személy érvényes útlevel-, személyazonosító igazolvány-, és a vezetői engedély képét. A jelenlegi belügyi nyilvántartások között megtalálható a bűnügyi nyilvántartási rendszer részét képező személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában meglévő fényképek állománya is, azonban a törvényi szabályok alapján azt az arcképelemző szerv az arckép elemzéséhez jelenleg nem használhatja fel. Amennyiben a meglévő nyilvántartások mellett a bűnügyi nyilvántartási rendszerben kezelt fényképek közül a szemből készített arcképmások is felhasználhatóvá válnak, az jelentős segítséget jelenthet a visszaeső bűnelkövetők azonosításához, és egy újabb felvétellel gazdagodhatnak az egy személyről megtalálható képek. Az egy személyről készült több felvétel jól leköveti az arc életkori változásait és így a személy azonosítása is nagyobb eséllyel valósulhat meg.

114. §

A Nova.Mobil rendőrségi alkalmazás 2020. évi bevezetését követő időszakban a Rendőrség részéről megfogalmazódott az az igény, hogy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban (SZL) tárolt okmányképekből képzett arckép profil adatbázison felül indokolt a keresést kiterjeszteni az útiokmány-nyilvántartásból képzett profil állományra is, tekintettel arra, hogy van egy jelentős számú, magyar hatóság által kiadott útlevelel rendelkező állampolgár, akik nem szerepelnek az SZL-ben (például korábban honosított személyek, akik nem rendelkeznek személyazonosító igazolvánnyal, csak útlevelel).

115. §

A törvénymódosítás 4. § (1) bekezdés szabályozza a polgárok adatigénylésének benyújtásával kapcsolatos eljárások rendjét, melyet értelemszerűen szükséges kiegészíteni az új szervezettel, vagyis a bűnügyi nyilvántartó szervvel, hogy e téren is teljessé váljon a szabályozás.

116. §

Átmeneti rendelkezés megállapítása indokolt.

117. §

A hivatkozás pontosítása szükséges a módosítandó rendelkezésben.

118. §

Hatálybalépést megállapító rendelkezést tartalmaz.

119. §

Sarkalatossági záradék.

120–125. §

A jogharmonizációs záradékot tartalmazza.

Végső előterjesztői indokolás a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a törvényjavaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvényjavaslat célja az állam egyes kizárólagos gazdasági tevékenységi körébe tartozó, illetve egyes közhatalmi jellegű szabályozott tevékenységek vonatkozásában a fogyasztóvédelmi, hatósági ellenőrzési, és felügyeleti jogkörök megerősítése, a közérdeket szolgáló, erős és egységes szabályozó állami szerepvállalás biztosítása.

A fent meghatározott cél elérése érdekében a tervezet javaslatot tesz az önálló bírósági végrehajtói szervezetrendszer feletti felügyelet gyakorlásával és szabályozásával, a felszámolói névjegyzék vezetésével és szabályozásával kapcsolatos feladatokat, valamint a nemzetgazdaság szempontjából alapvető fontosságú, az állam kizárólagos gazdasági tevékenységi körébe tartozó egyes tevékenységek szabályozását és felügyeletét ellátó hatóság létrehozására. Az érintett tevékenységek hatékony állami kontrollja legmegfelelőbbben az Országgyűlésnek alárendelt önálló szabályozó szervi formában biztosítható.

A Hatóság, amennyiben szükséges, a vonatkozó jogszabályok módosítását kezdeményezheti, ezáltal a hatékony szabályozás kialakítása érdekében a hatósági gyakorlatból és jogorvoslati döntésekből levonható következtetéseket a jogalkotó számára összegzi, megfogalmazza.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A szakasz kimondja, hogy a Hatóság önálló szabályozó szerv, amely csak jogszabálynak van alárendelve, egyúttal meghatározza azon szakterületeket, amelyek hatósági ellenőrzésével, felügyeletével és szabályozásával kapcsolatos feladatokat a Hatóság látja el. Az önálló szabályozó szervi jogálláshoz igazodóan a Hatóság fejezeti jogosítványokkal rendelkező költségvetési szervként működik.

2. §

A Javaslat biztosítja a Hatóság függetlenségét tevékenységének végzése során azon rendelkezéssel, hogy számára feladatot csak törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály írhat elő, ide nem értve az önkormányzati rendeletet. Az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdésének megfelelően rögzítésre kerül, hogy a Hatóság kizárólag az Országgyűlésnek tartozik beszámolóval. A Hatóság a tevékenységét érintő döntések és jogszabályok tervezeteire vonatkozóan véleményezési joggal rendelkezik.

3. §

A szakasz felsorolja mindazokat a törvényeket, amelyek alapján a Hatóság hatáskörrel rendelkezik bizonyos szervezetek, személyek és tevékenységek felügyelete tekintetében, és amelyek vonatkozásában – az Alaptörvény 23. cikk (4) bekezdése értelmében – sarkalatos törvényben kell a feladatkörét meghatározni.

A törvények felsorolása nyilvánvalóan nem jelenti és nem is jelentheti azt, hogy egyrészt az adott törvényben szabályozott valamennyi szervezet, személy vagy tevékenység vonatkozásában kizárólag a Hatóság jogosult eljárni, ezen szereplők felügyeletét a Hatóság az egyes törvényekben pontosan körülírt körben látja el. Másrészt nem jelenti azt sem, hogy más törvény, vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály nem adhat a Hatóság részére további feladatokat.

A szakasz a nyilvánosság biztosítása érdekében előírja a Hatóság tevékenységével összefüggésben a tájékoztatási és közzétételi kötelezettséget.

4. §

A Hatóság feladatainak szerteágazó volta miatt a Javaslat rendelkezik a Hatóságnak a Kormány feladatkörében illetékes tagjaival, valamint más államigazgatási szervekkel való együttműködéséről és kapcsolattartásáról. Az együttműködés keretében a Javaslat deklarálja az együttműködési megállapodás megkötésének lehetőségét a Hatóság számára. A nemzetközi együttműködés keretében a Javaslat biztosítja a Hatóság számára a külföldi társhatóságokkal való együttműködés és kapcsolattartás lehetőségét is.

A rendelkezés a Hatóság működésének nyilvánosságával kapcsolatos követelményeket foglalja össze, azzal, hogy további adatok közzétételét más jogszabályok is elrendelhetik.

5–6. §

A Javaslat megállapítja a Hatóság hatáskörébe tartozó ügyekre vonatkozó általános eljárási szabályokat, deklarálva azt, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szabályait a Javaslatban foglalt általános, valamint az ágazati törvényekben megállapított különös eljárási szabályokban meghatározott eltérésekkel és kiegészítésekkel kell alkalmazni.

Az eljárási rendelkezések keretében a Javaslat a hiánypótlásra és az eljárás felfüggesztésére vonatkozó előírásokat tartalmaz. Külön szakaszban rendelkezik a javaslat az iratbetekintésre vonatkozó szabályokról, és az eljárással összefüggésben szükséges üzleti, adó- és vámtilkok kezeléséről.

A vám- és adótitkokkal összefüggésben a Javaslat előírja a Hatóság és az állami adó- és vámhatóság közötti tájékoztatási kötelezettséget, amennyiben ez a Hatóság feladatai ellátása érdekében szükséges.

7–12. §

A Javaslat az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdésének előírásait figyelembe véve tartalmazza és részletesen meghatározza a Hatóság elnökének és elnökhelyetteseinek kinevezésére, valamint megbízatásának megszűnésére vonatkozó, más önálló szabályozó szervekre vonatkozó előírásokkal azonos módon meghatározott szabályokat. A Hatóság tevékenységi területének sokrétűségére tekintettel indokolt négy elnökhelyettes kinevezését lehetővé tenni. A törvényjavaslat az elnök és az elnökhelyettesek megbízatásának megszűnése esetére a további munkavállalásra vonatkozóan szigorú összeférhetlenségi szabályokat állapít meg, amelyekkel összhangban állnak a Javaslat végkielégítésre irányadó rendelkezései.

13–14. §

A Javaslat meghatározza a Hatóság elnökének feladatait. A Hatóság az elnök egyszemélyi vezetése alatt áll. Ha törvény, vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály a Hatóság részére címez hatáskört, azt az elnök gyakorolja. Garanciális szabályként rögzíti a Javaslat, hogy az elnök törvényben, törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott feladatai során nem utasítható. Az elnök részt vesz a Kormány ülésén a Hatóság feladatkörét érintő napirendek megtárgyalása esetén. A Hatóság észszerű, a mindennapi ügyintézéshez szükséges operatív működésének biztosítása érdekében a Javaslat rendelkezik arról is, hogy az elnök kiadmányozási jogát a szervezeti és működési szabályzatban az elnökhelyettesekre, illetve más vezetőkre delegálhatja.

15–17. §

A Hatóság köztisztviselőire a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló törvényben meghatározott közszolgálati jogviszonyra vonatkozó rendelkezések a Hatóság speciális feladatainak és önálló szabályozó szervi jogállásának megfelelő eltérésekkel irányadók.

18–19. §

A Javaslat a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló törvényben meghatározott összeférhetlenségi szabályokban foglaltakon túl további szigorú összeférhetlenségi és titoktartási szabályokat, illetőleg kötelezettségeket fogalmaz meg, illeszkedve az önálló szabályozó szerv által ellátott speciális feladatokhoz és a dolgozók javadalmazásához.

20. §

A Javaslat felsorolja a Hatóság bevételi típusait, továbbá meghatározza a Hatóság által kiszabott bírságból származó bevétel felhasználhatóságának lehetőségeit. A Javaslat biztosítja továbbá, hogy az önálló szabályozó szervi jogállás államháztartásról szóló törvényből következő költségvetési egyenlegrontó hatása ne érvényesüljön, az költségvetési többletkiadással ne járjon.

21–25. §

A Javaslat a Közbeszerzési Tanács mintájára létrehozza a Koncessziós Tanácsot. A Koncessziós Tanács iránymutatások, közlemények kiadásával támogatja az egységes állami koncessziós joggyakorlat kialakítását.

Az érdekek felelős és magas szintű képviselését biztosítja az a szabály, hogy a tagok megbízatásukat személyesen kötelesek ellátni. A javaslat rendelkezik továbbá a Tanács tagok megbízatásának megszűnési módjairól, és az ehhez kapcsolódó alapvető eljárási szabályokról.

A Koncessziós Tanács irányítását – a Tanács elnökeként – a Hatóság elnöke látja el. Az alelnök az elnököt teljes jogkörrel helyettesíti annak távolléte esetén. Az elnököt, alelnököt megilleti a Tanács tagjainak összes jogosítványa, így pl. részt vehet és szavazhat az üléseken, személyét természetesen számításba kell venni a Tanács határozatképességének megállapításánál.

A Koncessziós Tanács a jogszabályok keretei között a koncessziókkal kapcsolatos ajánlásokat készít pl. törvény egyes olyan rendelkezései tekintetében, ahol törvényi szinten nincs mód a teljeskörű szabályozásra. A Tanács által elfogadott ajánlások természetesen nem minősülnek jogszabálynak, érvényesülésük az azt elfogadó tagok elhatározásán alapul.

26–28. §

A koncesszió odaítélésére irányuló eljárásokban a részes felek megfelelő jogi védelmének biztosítására az Európai Unió garanciális szabályai, ajánlásai irányadóak.

A hatályos koncessziós törvény értelmében a koncessziós szerződésekből eredő jogviták elbírálására magyar és külföldi választottbíróság, továbbá az általános hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jogosult.

A Javaslat a Koncessziós Tanács mellett létrehozna általános vitarendező fórumként – a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Kereskedelmi Választottbíróság és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara mellett működő Állandó Választottbíróság mintájára – a Koncessziós Állandó Választottbírószágot.

A Választottbírószág feladata a koncessziós eljárásokkal és a koncessziós szerződésekkel kapcsolatos jogviták pártatlan, magas szakmai színvonalon történő gyors eldöntése. Fenti követelmények érvényesülése érdekében szükséges komoly feltételeket támasztani a választottbírószági elnökség tagjaival, valamint a választottbírószági ajánlási listán szereplő személyekkel szemben. Erre figyelemmel indokolt megállapítani az ajánlási lista kialakításának szabályait is.

29. §

A rendelkezés az Alaptörvény 23. cikk (4) bekezdésének megfelelő és az ágazati törvényekhez kapcsolódó felhatalmazást tartalmaz. A Hatóság elnöke által kiadható további jogszabályokat az ágazati törvényekben meghatározott felhatalmazó rendelkezések biztosítják.

30. §

Hatályba léptető rendelkezés.

31–34. §

A Hatóság létrehozásával összefüggésben szükséges átmeneti rendelkezéseket tartalmazó szakaszok. A Javaslat meghatározza továbbá a jogutódlási rendelkezéseket.

35. §

A törvény sarkalatossági záradékát tartalmazza.

36. §

Jogharmonizációs záradék.

37–53. §

Az érintett szakaszok egyes ágazati törvények, illetve a Hatóság jogállásával kapcsolatos törvények módosításait, valamint a szükséges hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmazzák a jogszabályok közötti összhang biztosítása érdekében.

Végső előterjesztői indokolás**az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi XXXIII. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a törvény indokolása közzétételre kerül.

Az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (a továbbiakban: Törvényjavaslat) célja, hogy rendelkezzen egyes állami tulajdonban álló vagyontárgyak tulajdonjogának átruházásáról a kedvezményezettek által ellátott közfeladatokhoz szükséges feltételek biztosítása érdekében, továbbá a jogalkalmazói tapasztalatok alapján az egységes jogértelmezés érdekében szükséges, a következőkben bemutatott törvények módosító rendelkezéseit megalkossa, valamint az elmúlt időszakban a nemzeti vagyont, a vagyongazdálkodás szereplőit érintően bekövetkezett változásokat a javaslatban szereplő jogszabályokon átvezesse.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

A rendelkezéssel – az állami vagyon ingyenes átruházására vonatkozó szabályokra figyelemmel – a Bakonybél, Pápai út 90. szám alatti, Bakonybél, belterület 781 helyrajzi számú és a Bakonybél, Pápai út 92. szám alatti, Bakonybél, belterület 782 helyrajzi számú ingatlanok Bakonybél Község Önkormányzata, míg a Bakonybél, Pápai út 94. szám alatti, Bakonybél, belterület 783 helyrajzi számú és a Bakonybél, Pápai út 96. szám alatti, Bakonybél, belterület 784 helyrajzi számú ingatlanok Katolikus Szeretetszolgálat tulajdonába kerülnek az általuk vállalt közfeladatok – az önkormányzat sport és kulturális, valamint egyéb feladatai, illetve a Katolikus Szeretetszolgálat fenntartásában működő, bakonyszücsi Daganatos Betegek Lelki Rehabilitációs Otthona bővítése – ellátásának elősegítése céljából.

2. §

A Polgári Művelődésért Oktatási, Kulturális és Tudományos Alapítvány feladata a kulturális értékek megőrzése, kulturális rendezvények szervezésében való közreműködés, oktatási tevékenység folytatása, elősegítése, az épített örökség, különösen a műemléki örökség védelmében való közreműködés, az ilyen jellegű tevékenységet végző szervezetek, intézmények, személyek támogatása.

Az ingatlanjuttatás célja, hogy a Polgári Művelődésért Oktatási, Kulturális és Tudományos Alapítvány megkezdhesse a műemléki védelem alatt álló Váry-Szabó kúria felújítását.

3. §

A rendelkezésben érintett vagyonkezelő szervezetek közfeladatot látnak el és az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 2013. június 28-tól hatályos rendelkezései szerint a közfeladat ellátásra figyelemmel mentesülhetnek a vagyonkezelői díjfizetési és a visszapótlási kötelezettség teljesítése alól. A jogszabályváltozásból adódó mentesülés lehetőségét megelőzően keletkezett – állami követelésnek minősülő – kötelezettségek elengedésére a követelések kezelésére vonatkozó államháztartási szabályokra figyelemmel kerül sor, miszerint az állam követeléséről lemondani csak törvényben meghatározott esetekben és módon lehet.

A visszapótlási kötelezettségről való lemondásra tekintettel megszűnik az egyes vagyonkezelők saját forrásból megvalósított, állami vagyont keletkeztető beruházásainak megtérítési kötelezettségével szemben állítható követelés, ezért a rendelkezés azt is rögzíti, hogy a vagyonkezelő szervezetek sem támaszthatnak követelést az állammal szemben az állami ingatlanon saját forrásból elvégzett beruházásaik megtérítése érdekében.

4. §

Hatályba léptető rendelkezés.

5. §

Sarkalatossági rendelkezés.

6. §

Jogharmonizációs záradék.

7. §

A rendelkezés pontosítja a felszámoló szervezetnél foglalkoztatott személyek létszámát és foglalkoztatásuk jogi formáját a felszámolói névjegyzékbe való felvétellel összefüggésben.

Pontosításra kerül továbbá a hatósági nyilvántartás közérdekből nyilvános adatainak köre, összhangban a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben meghatározott, végrehajtókra vonatkozó adatokkal.

8. §

A kiegészítő rendelkezés az állami tulajdonban lévő vizek és vízellátási létesítmények ingatlanaira bejegyzett kezelői jog ingatlan-nyilvántartásból történő törlésének elősegítése érdekében kerül bevezetésre, így segítve azt, hogy a törvényben kijelölt vízügyi igazgatóság vagyonkezelők vagyongazdálkodási joga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön és a vízügyi igazgatóságok az érintett ingatlanokkal kapcsolatos vagyongazdálkodási feladataikat az állami vagyronról szóló jogszabályoknak megfelelően láthassák el.

9. §

Az MFB Invest Befektetési és Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaságnak a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 1. mellékletéből való törlése szükséges a társaságban korábban fennálló állami tulajdonú társasági részesedés megszűnésére tekintettel.

10–11. §

Szövegpontosító rendelkezés.

12. §

A helyi önkormányzatok alapfeladatként közfeladatot látnak el, így a jelenlegi jogszabályi környezetben, az adott vagyonelemmel végezni kívánt tevékenységtől függetlenül minden esetben a törvény erejénél fogva – eltérő megállapodás hiányában – mentesülnek a visszapótlási kötelezettség alól. A rendelkezés olyan, a helyi önkormányzatokon túli egyéb vagyongazdálkodók – például egyházak, egyházi jogi személyek – számára biztosítja a visszapótlási kötelezettség alóli mentesítés lehetőségét, amelyeknek főtevékenysége, vagy alapfeladata nem tekinthető közfeladatnak, ugyanakkor a vagyongazdálkodásba kapott vagyonelemmel végezni kívánt feladat közfeladatnak minősül.

A módosítás azokban az esetekben jelent megoldást, amikor a vagyongazdálkodó a törvény erejénél fogva mentesülne a visszapótlási kötelezettség alól, azonban a vagyongazdálkodási szerződésének az erre tekintettel történő módosítása elmaradt, így a vagyongazdálkodói jogviszony megszűnésekor az elszámolás keretében válnak rendezhetővé a visszapótlási kötelezettséggel kapcsolatos kötelezettségek, követelések, illetve rögzíthető a vagyongazdálkodó visszapótlási kötelezettség teljesítése alóli mentesülésének ténye.

13. §

A rendelkezés célja az állam tulajdonjogának átruházására vonatkozó rendelkezés szövegének pontosítása a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvénnyel (a továbbiakban: Nvtv.) való összhang biztosítása érdekében.

A versenyeztetés mellőzésével történő értékesítés esetkore bővítésre kerül a hulladéknak nem minősülő vissznyereményi anyagok értékesítésével.

A fentiekben túl a Vtv. hatályos rendelkezése a 25 millió forint alatti vagyonelemek értékesítése esetén lehetőséget ad a versenyeztetés mellőzésére, azonban indokolt rögzíteni azon ingóságok versenyeztetés mellőzésével történő értékesítését, amelyek alacsony értéket képviselnek, ugyanakkor fölösleges kezelési és tárolási költséget okoznak az állam számára, amennyiben az értékesítésük elhúzódik, illetve nem jár eredménnyel. A versenyeztetés mellőzésével történő értékesítés egyszerűbb és gyorsabb értékesítést tesz lehetővé az elektronikus aukciós rendszerhez képest.

14. §

A felhatalmazó rendelkezések pontosítására az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelettel való összhang megteremtése érdekében kerül sor.

15. §

Szövegpontosító rendelkezések.

A fenti rendelkezések mellett az ingyenes tulajdonba adásról a jelenlegi jogszabályi keretek között – a Vtv. 36. § (6) és (8) bekezdése, illetve az Nvtv. 6. § (3b) bekezdése kivételével – a Kormány nyilvános határozattal jogosult dönteni. A hatékonyság növelése érdekében indokolt az ingyenes tulajdonba adásra vonatkozó döntési hatáskörök kiterjesztése, így a Kormány helyett az MNV Zrt. évente, kedvezményezettenként 25 millió forint értékhatárig saját hatáskörben dönthet az ingyenes tulajdonba adásról.

16. §

Hatályon kívül helyező rendelkezés, tekintettel arra, hogy az állami tulajdonú gazdasági társaságok elidegenítésének speciális szabályaira vonatkozó rendelkezések alkalmazása a megalkotásuk óta eltelt időben az alábbiakra figyelemmel okafogyottá vált.

A Vtv. 38–42. §-a – az Állami tulajdonú gazdasági társaságok elidegenítésének speciális szabályai cím alatt – még a Vtv. 2007. szeptember 25-i hatálybalépése előtt hatályos, az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyont értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvényből megtartott rendelkezések, amelyeket a gyakorlatban az MNV Zrt. lényegében nem alkalmazott, hiszen e szabályok alkalmazása egyösszegű vevői vételárfizetés esetén mellőzhető, ezen túl 14 évvel az intézményes privatizáció lezárása után nem indokolt a privatizációs időszakból fennmaradt, kedvezményes értékesítési technikák biztosítása.

17. §

A rendelkezés célja egyrészt annak biztosítása, hogy a köznevelési intézmény nevelési-oktatási feladatainak ellátását szolgáló ingatlanvagyonot ingyenesen átvevő nemzetiségi önkormányzat fenntartóról abban az esetben is visszaszálljon az érintett vagyonelem tulajdonjoga az eredeti tulajdonosra, ha az ingatlanon megszűnik a nevelési-oktatási feladat ellátása.

A fenti kiegészítésen túl a rendelkezés szövegének módosítása garanciát biztosít abban az esetben, amikor az eredeti tulajdonosra történő visszaszállást megalapozó körülmény 15 év elteltével következik be. A nemzetiségi önkormányzat az érintett ingatlant az Nvtv. 13. § (4) bekezdés a) pontja szerinti 15 év eltelté után értékesítheti, azonban ebben az esetben is biztosítani kell, hogy amennyiben a körülmények megváltozása ezt indokolja, legyen olyan vagyonelem, amely visszaszállhat az eredeti tulajdonosra. Mindezekre tekintettel az állami garancia biztosítása érdekében kerül sor a rendelkezés kiegészítésére arra vonatkozóan, hogy amennyiben a nemzetiségi önkormányzat az érintett vagyontárgyat 15 év elteltével esetlegesen értékesítette, az annak helyébe lépő vagyonelemek tulajdonjoga száll vissza az eredeti tulajdonosra, amennyiben a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 25. § (6) bekezdése szerinti esetek valamelyike bekövetkezik.

18. §

A rendelkezés módosítja az állami vagy önkormányzati tulajdonban álló országos, illetve helyi közutak és műtárgyai, valamint az állami, illetve helyi önkormányzati tulajdonban álló terek, parkok és közterek tulajdonjogának ingyenes átruházására vonatkozó szabályokat úgy, hogy az átruházási lehetőség nem korlátozódik kifejezetten az ingyenes átruházásra, így az állam és a helyi önkormányzat visszatérhes jogügyletek keretében is átruházhatják ezeket a vagyonelemeket.

19. §

Az Nvtv. módosítása a gyakorlatban felmerült jogértelmezési problémák miatt vált szükségessé. A módosítás eredményeként egyértelművé válik, hogy az Nvtv. 11. § (6) bekezdésében foglalt jogosultság a kulturális javak közgyűjteménynek minősülő központi költségvetési szervek által történő megszerzésére is vonatkozik, mivel ezeknek a vagyontárgyaknak – amelyek nem minősülnek kifejezetten a napi működéshez szükséges fogyóeszköznek, a rendeltetésszerű használatához szükséges tárgynak – a megszerzése a közgyűjtemény működéséhez, közfeladatának ellátásához szükséges.

A jelenleg hatályos Nvtv. szerint a vagyonkezelői jog kizárólag szerződéssel vagy törvényben történő kijelöléssel jöhet létre, ezért – az ingóságok tekintetében – indokolt az Nvtv. olyan irányú módosítása, amelynek eredményeként közvetlenül a jog átruházása is vagyonkezelői jogot keletkeztet. A módosítás az ingóságok tekintetében lehetővé teszi a vagyonkezelői jog átruházását a központi költségvetési szervek között megkötött szerződéssel, amelyre tekintettel az új vagyonkezelő nem a régi vagyonkezelő vagyonkezelési szerződésébe lép be, hanem az átruházást követően a saját vagyonkezelési szerződése szerint gyakorolhatja a vagyonkezelői jogot.

20. §

Technikai pontosító rendelkezés.

21. §

Szövegcsere módosítás.

22. §

A hivatalos irat feladói körének pontosítása indokolt annak érdekében, hogy a hivatalos iratok feladására az állami és önkormányzati szervek, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb szervek vagy személyek – akik az adott eljárást lefolytatják – legyenek kizárólag jogosultak, az eljárás egyéb résztvevői – az ügyvédek, ügyvédi irodák – nem. A hivatalos irat feladására ezzel jogosultságot veszítő feladók a küldeményeik feladásának igazolhatósága tekintetében emiatt nem szenvednek hátrányt, ugyanakkor a Posta erőforrásai hatékonyabban kerülnek kihasználásra, ugyanis ezen esetekben nem lesz szükség a hivatalos iratra jellemző, lényegesen összetettebb technológia, így a kétszeri kézbesítési kísérlet alkalmazására.

A postai szolgáltatási szerződés a postai küldemény feladója és a postai szolgáltató között jön létre, ezért a postai szolgáltató által a címzett számára a küldemény érkezésével kapcsolatosan adott értesítés (pl. vámeljárási miatti tájékoztatás) vagy vámkezelési nyilatkozattételi felhívás a megkötött szerződés tartalmát nem változtathatja meg. A rendelkezés értelmében csak az számított könyvelt küldeménynek, amit a feladó irányába ismer el a Posta, a címzett számára írásban küldött, a feladás tényét közvetlen vagy közvetett formában elismerő és igazoló szolgáltatói tájékoztatás, megkeresés a kezelt küldemény jellegét, fajtáját nem befolyásolja. Így kizárólag a feladó számára adott szolgáltatói írásos nyilatkozat (pl. feladóvévény) igazolja a kezelt postai küldemény könyvelt jellemzőjét, a címzett tekintetében a Postával szemben kártérítési igény nem merülhet fel. Tekintettel arra, hogy 2021. július 1-jétől a 22 eurónál kisebb értékű, harmadik országból érkező küldemények áfamentessége megszűnik és ezekre az árukra vám-árnyilatkozatot kell benyújtani, a címzett felé küldendő postai értesítések tömegessé fognak válni, ezért szükséges az ehhez kapcsolódó joghatások pontosítása.

Meghatározásra kerül továbbá a postai támpont fogalma. Tekintettel arra, hogy a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: Postatv.) és a végrehajtási rendelete is megállapít rendelkezéseket a küldemény kézbesítésére alkalmas eszköz útján történő kézbesítésre, valamint az ilyen eszközök elhelyezésére, az egyértelmű jogalkalmazás érdekében indokolt a postai támpont definíciójának meghatározása.

23. §

Az értéknyilvánítás többletszolgáltatás tipikusan a postacsomagok feladásakor igénybe vett szolgáltatástartalom. A levélküldemények esetén e tartalom értékének meghatározása objektív szempontok alapján nem lehetséges. A feladók szempontjából a módosítás technikai jellegű: azon levélküldeményeiket, amelyeket értéknyilvánítás többletszolgáltatással kívánnak feladni, a jövőben csomagként tudják feladni. A közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikk (4) bekezdésével való összhang a módosítás bevezetése esetén továbbra is fennáll azzal, hogy az ajánlott többletszolgáltatás a kettő kilogrammot meg nem haladó tömegű postai küldemények (tehát a levélküldemények) esetén, míg a feladó által meghatározott értéknyilvánítási összeg mértékéig biztosított kártérítési átalányt jelentő többletszolgáltatás a húsz kilogrammot meg nem haladó tömegű postai küldemények (tehát a postacsomagok) esetén elérhető.

24. §

Mivel a postai támpontok egyidejűleg felvételi és kézbesítési funkciókat is betölteni képes eszközök, az egyetemes postai szolgáltató által teljesítendő területi elérhetőségi követelmények vonatkozásában erre tekintettel pontosítani szükséges a megfogalmazást. Ennek értelmében a postai támpontok települések belterületén történő telepítésével és üzemeltetésével nem kiválthatók az állandó postai szolgáltatóhelyek.

25. §

Jogtechnikai módosítás.

26–27. §

A méltánytalan többletteherre vonatkozó szabályrendszer pontosítása és az átmeneti rendelkezések helyett a törvény törzsszövegében való elhelyezése.

A módosítás eredményeként a méltánytalan többletterhek állami forrásból történő finanszírozásáról való döntés a mindenkor postautóért felelős miniszter jogkörébe kerül mind a megtérítés ténye, mind annak összegszerűsége tekintetében azzal, hogy a korábbi szabályozással egyezően 15 millió euró felső összeghatár – az Európai Bizottság jóváhagyó határozata esetén az abban meghatározott összeghatár – továbbra is alkalmazandó.

Az egyetemes szolgáltató korábbi évekre visszamenő igényérvényesítése esetén, annak elbírálási kereteinek rögzítése érdekében kell továbbá meghatározni, hogy a méltánytalan többletterhek megtérítésére a miniszteri döntés időpontjában hatályos szabályokat kell alapul venni.

28. §

Az Egyetemes Postaegyesület Egyetemes Postaegyezménye és a Postai Pénzforgalmi Megállapodás egységes szerkezetbe foglalt kihirdetéséről szóló 2012. évi CXIII. évi törvény 8. §-a alapján a nemzetközi fizetések megvalósítására irányuló postai szolgáltatások kétoldalú kapcsolatok során kötött külön megállapodások alapján nyújthatók. A nemzetközi postautóvagy szolgáltatás tehát sem kimenő, sem bejövő irányban nem kötelezően nyújtandó készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás.

A nemzetközi postautóvagyok igénybevétele mennyiségében és összegében is csekély, 2020. évben a külföldön kézbesítendő nemzetközi postautóvagyok volumene mindössze 699 db, a külföldön felvett és Magyarországon kézbesítendő nemzetközi postautóvagyok volumene 2954 db volt.

A fentiek alapján indokolt a hagyományos technológián alapuló nemzetközi postautóvagy szolgáltatás fenntartásának kötelezettségét a szolgáltatás nyújtásának lehetőségére módosítani.

29. §

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 17. cikk (3) bekezdése biztosítja azt a lehetőséget, hogy a postai szolgáltatások nyújtásához kapcsolódóan eltérő szabályok állapíthatók meg többek között a gépkocsivezetők éjszakai munkavégzésének időtartamára vonatkozóan is. E lehetőség, valamint az egyetemes postai szolgáltatási kötelezettség teljesítése (pl. szolgáltatás-teljesítési időtartamok biztosítása) együttesen indokolják azt, hogy az egyetemes postai szolgáltató által gépkocsivezető munkakörben foglalkoztatott munkavállalók esetében a beosztás szerinti napi munkaidő időtartamára a Postatv. speciális rendelkezést állapítson meg.

30. §

A Postatv. az egyetemes szolgáltatást nyújtó, közérdekű postai infrastruktúra kiépítésének és akadálymentes folyamatos üzemeltetésének lehetővé tétele érdekében biztosítja az e célt szolgáló egyes eszközök elhelyezését, valamint azok akadály- és díjmentes, gyors megközelíthetőségét. Az egységes jogalkalmazói gyakorlat érdekében indokolt és célszerű az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő eszközök körében a levélszekrényeken túl a postai támpontok e körbe tartozását hangsúlyozó rendelkezés beillesztése.

31. §

A postai szolgáltató egészségügyi válsághelyzet esetén jogosult a könyvelt postai küldeményeket a címzettnek a személyes átadás mellőzésével, ún. érintésmentes technológia alkalmazásával kézbesíteni. Ebben az esetben a postai szolgáltató rögzíti a kézbesítés tényét – meghatározott fajtájú küldemények kézbesítésekor emellett az átvevő személyazonosság igazolására alkalmas okmányának típusát és számát is –, de az átvevőtől aláírást nem vesz fel. Annak érdekében, hogy az ún. érintésmentes kézbesítési technológia szerint kézbesített küldeményeket érintően a Ptk. szerinti általános elévülési határidőben az átvevő aláírását tartalmazó kézbesítési okirat hiánya miatt esetlegesen felmerülő panaszok érdemben vizsgálhatóak legyenek, indokolt, hogy a postai szolgáltató meghosszabbított időpontban kezelhesse az érintett adatokat.

32. §

Szövegpontosító rendelkezés.

33. §

A Postatv. több olyan rendelkezést is tartalmaz, amelyeknek hatálybalépése az Európai Bizottság határozatához kötött, amely jóváhagyja az egyetemes szolgáltató méltánytalan többletterhének az Egyetemes Postai Szolgáltatást Támogató Számla finanszírozási mechanizmusa szerinti megtérítését. A mechanizmus lényege az lett volna, hogy az Egyetemes Postai Szolgáltatást Támogató Számlára azon postai szolgáltatás nyújtására engedéllyel rendelkező szolgáltatók fizetnek be, amely szolgáltatók ugyanazon szolgáltatási piacon (küldeménypiacon) tevékenykednek mint az egyetemes szolgáltató, ugyanakkor nem terheli őket mindazon kötelezettség, amely az egyetemes szolgáltatót terheli. E finanszírozási mechanizmus eredményesen egyetlen EU tagállamban sem működik, Magyarországon pedig azért sem életképes, mert a Magyar Posta mellett nincs alternatív szolgáltató, amely a Számla javára hozzájárulásra kötelezett lenne.

Minderre tekintettel az Egyetemes Postai Szolgáltatást Támogató Számlára vonatkozó rendelkezések deregulációja, az e rendelkezések szerint egyedi hatályba lépési időponttal érintett rendelkezések elhagyása és a vonatkozó hatósági feladatok törlése szükséges, továbbá az ezzel kapcsolatos hatósági feladatokat megállapító végrehajtási rendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazó rendelkezés megállapítása indokolatlanná vált.

34. §

Jogharmonizációs záradék.

35. §

Szövegcsérés módosítás.

36. §

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

37. §

Nemes Marcell a 20. század eleji polgári műgyűjtés egyik legjelentősebb szereplője volt, akinek műgyűjtői tevékenysége a Szépművészeti Múzeumhoz kapcsolódott. Rippl-Rónai József Nemes Marcellról festett, a magyar állam tulajdonában lévő és a kaposvári Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeumban őrzött portréja – a Szépművészeti Múzeum egyik legnagyobb mecénása előtt tisztelegve – e törvény hatálybalépését követően a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításában kerül bemutatásra.

Ahhoz, hogy a műtárgy – Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának egyetértésével – a Szépművészeti Múzeum vagyonkezelésébe kerüljön, a megyei könyvtárak és a megyei hatókörű városi múzeumok feladatának ellátását szolgáló egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes önkormányzati tulajdonba adásáról szóló 2015. évi LXXV. törvény módosítása szükséges. A rendelkezés sarkalatos rendelkezésként kerül megállapításra, figyelemmel arra, hogy az Nvtv. 11. § (7) bekezdésétől eltérő rendelkezésként tartalmazza, hogy a vagyonkezelői jog tekintetében vagyonkezelési szerződés megkötése nem szükséges.

38. §

A javaslat rendelkezik az alapvetően a gyermektáborok működtetéséhez kapcsolódó budapesti ingatlan tulajdonjogának az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekéért Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) részére történő ingyenes tulajdonába adásáról azt követően, hogy sor kerül az ingatlan művelési ága változásának ingatlan-nyilvántartáson való átvezetésére – és ennek megfelelően az ingatlan-nyilvántartásban kizárólag a „kivett gyermektábor” megnevezés feltüntetésére –, valamint az ingatlan Országos Erdőállomány Adattárból való törlésére. A tulajdonátruházást követően az ingatlan tanerdőként történő ismételt feltüntetése indokolt az Országos Erdőállomány Adattárban.

Az ingatlan ingyenes átadása az Nvtv. 13. § (3) bekezdése és a Vtv. 36. § (1) bekezdése alapján valósul meg. A tulajdonjog átadása az Alapítvány, mint közhasznú szervezet számára, az Erzsébet-táborokról szóló 2020. évi LXIV. törvény szerinti közfeladatainak ellátása érdekében történik, amelynek hosszú távú ellátását a nemzeti vagyonról szóló törvényben előírt elidegenítési tilalom és a juttatási célhoz kötött hasznosítási kötelezettség biztosítja.

39–41. §

Az Országgyűlés döntött a Sárospatak, belterület, 253/4 helyrajzi számú, természetben a 3950 Sárospatak, Bartók Béla utca 2. szám alatt található ingatlan és az ahhoz kapcsolódó vagyontárgyak Egri Főegyházmegye (a továbbiakban: Főegyházmegye) részére történő ingyenes tulajdonba adásáról.

Az MNV Zrt. és a Főegyházmegye között fennálló vagyonkezelési szerződés alapján a Főegyházmegyének vagyonkezelési díjfizetési és visszapótlási kötelezettsége áll fenn az MNV Zrt. felé. A Főegyházmegye a vagyonkezelési díjfizetési kötelezettségének a 2020. év tekintetében eleget tett, a visszapótlási kötelezettség tekintetében a vagyonátruházásról szóló törvény rendelkezett a követelésről történő lemondásról.

Figyelemmel arra, hogy a vagyonjuttatásról rendelkező megállapodás nem került aláírásra, 2021. január 1. napjától a Főegyházmegyének vagyonkezelési díjfizetési és visszapótlási kötelezettsége áll fenn az MNV Zrt. felé, amelyre tekintettel a szerződés megkötésére nem kerülhet sor. A fennálló helyzet rendezése és a Főegyházmegye törvényben foglalt köznevelési, oktatási feladatainak ellátásához szükséges megállapodás megkötése érdekében indokolt a vagyonkezelési díj és a visszapótlási kötelezettség elengedése.

Az ingyenes átruházásáról szóló rendelkezések kiegészítésre kerülnek a Főegyházmegyét a célhoz kötött hasznosításra vonatkozóan fennálló beszámolási kötelezettség alól mentesítő rendelkezéssel figyelemmel arra, hogy ez a rendelkezés az Nvtv.-től eltérő szabályokat határoz meg, így az egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXXII. törvény sarkalatosági záradékkal való kiegészítése is szükséges.

Végző előterjesztői indokolás a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXIV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat a 25 év alatti fiatalok munkaerőpiaci részvételének, önálló életkezdésének és családalapításának elősegítése érdekében az összevont adóalapot csökkentő kedvezmény bevezetését kezdeményezi 2022. január 1-jétől. A kedvezmény jogosultsági hónaponként a tárgyévet megelőző év július hónapjára a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) által a teljes munkaidőben alkalmazásban állók tekintetében közzétett nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkereset (2020. július hónapjára vonatkozóan ez 401 847 forintot jelent).

Ezen indokolást a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzé kell tenni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A rendelkezés új alcímmel egészíti ki a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényt (a továbbiakban: Szja tv.), amely rögzíti a 25 év alatti fiatalok kedvezményének alapját és mértékét, valamint meghatározza a jogosultság időszakát. Az új kedvezmény az összevont adóalapba tartozó, a (2) bekezdésben tételesen felsorolt jövedelmek tekintetben érvényesíthető, de legfeljebb a tárgyévet megelőző év július hónapjára a KSH által a teljes munkaidőben alkalmazásban állók tekintetében közzétett nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkereset mértékéig, utoljára arra a hónapra, amikor a fiatal betölti a 25. életévét. Az új kedvezmény a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezményét követően, de a személyi kedvezményt, az első házasság kedvezményét és a családi kedvezményt megelőző sorrendben érvényesíthető.

A 25 év alatti fiatal házaspárok a 25 év alatti fiatalok kedvezményének érvényesítése miatt jellemzően nem rendelkeznek elegendő adóalappal ahhoz, hogy az őket egyébként megillető első házasság kedvezményét is érvényesítsék, erre tekintettel a 25 év alatti fiatal házaspárok az első házasság kedvezménye érvényesítését abban a hónapban kezdik meg, amelyet megelőző hónapban a házastársak valamelyike a 25. életévét betölti.

A 2. §-hoz

A rendelkezés az adóelőleg-megállapításra kötelezett kifizető által kiállítandó igazolás tartalmát bővíti ki a kifizető által érvényesített 25 év alatti fiatalok kedvezményével.

A 3. §-hoz

A rendelkezés az adóelőleget megállapító munkáltató, illetve az összevont adóalapba tartozó rendszeres bevételt juttató kifizető feladataként rögzíti, hogy a 25 év alatti fiatal adóelőleg alapját jogosultsági hónaponként automatikusan csökkentenie kell a fiatalot megillető kedvezmény összegével. Amennyiben a fiatal részben vagy egészben az éves adóbevallásában kívánja a kedvezményt érvényesíteni, erről külön nyilatkoznia szükséges.

A 25 év alatti fiatalok kedvezményét érvényesítő fiatal a családi kedvezményről abban az esetben is tehet adóelőleg-nyilatkozatot a munkáltató, illetve az összevont adóalapba tartozó rendszeres bevételt juttató kifizető részére, ha ezen kedvezményének érvényesítése miatt az adóelőleg-alapja nullára csökkenne. A családi kedvezményről tett adóelőleg-nyilatkozat szerinti családi kedvezmény adóelőleg-alap terhére nem érvényesíthető értékének az adó mértékével meghatározott összege családi járulékkedvezményként vehető igénybe a társadalombiztosítási jogszabályok szerint.

Ha a fiatal jövedelme meghaladja a 29/F. §-ban meghatározott mértéket, de nem tesz a munkáltató, illetve a kifizető felé a kedvezmény mellőzésére vonatkozó nyilatkozatot az adóelőlegre vonatkozóan, a nyilatkozat hiányában keletkező különbözet 10 ezer forintot meghaladó része után 12 százalékos különbözeti-bírság befizetési kötelezettség terheli.

A 4. §-hoz

A rendelkezés a fizetendő adóelőleg megállapítására vonatkozó szabályt egészíti ki azzal, hogy az adóelőleg alapját a 25 év alatti fiatalok kedvezményével is csökkenteni kell, egyben megállapítja a kedvezmények érvényesítésének sorrendjét.

A rendelkezés rögzíti továbbá az adóelőleg-alap megállapításának különös módját abban az esetben, ha az adóelőleg alap olyan önálló tevékenységből származó bevétel alapján képződik, amely után a fiatal maga kötelezett az előleg megállapítására, de a jogosultsága nem áll fenn a negyedév egészében és a kedvezmény alapja más módon nem állapítható meg.

Az 5. §-hoz

A rendelkezés új átmeneti rendelkezéssel egészíti ki az Szja tv-t arra vonatkozóan, hogy a kedvezményt mely időponttól megszerzett, illetve – munkaviszony esetén – mely időszakra elszámolt vagy mely időponttól megszerzett jövedelmekre lehet először alkalmazni.

A 29/F. § (5) bekezdésében foglaltakhoz kapcsolódó átmeneti rendelkezés rögzíti, hogy a szabály a 2021. december 31-ét követően megkötött házasságok esetében alkalmazható. A 2022. január 1-jét megelőzően megkötött házasságok esetében az utólagos érvényesítés az első házasság kedvezménye érvényesítésének még hátralévő jogosultsági hónapjai tekintetében vehető figyelembe.

A 6. §-hoz

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény módosítása meghatározza a kedvezmény érvényesítéséhez kapcsolódóan közlendő adatok körét.

A 7. §-hoz

Szövegcsere módosítások.

A 8. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.

Végső előterjesztői indokolás a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) módosítását tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság a nemzetközi szerződésből származó mulasztás megállapításáról és alkotmányos követelmény megállapításáról szóló 21/2018. (XI. 14.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) felhívta az Országgyűlést, hogy az általa jelzett jogalkotói feladatának tegyen eleget. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Országgyűlés nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztását valósította meg akkor, amikor a rokkantsági nyugdíjrendszer átalakítása során nem alkotott olyan szabályokat, amelyek lehetővé tennék az ellátás összegének meghatározásakor a tényleges fizikai állapotjavulás mértékének, illetőleg a 2012. január 1. napját megelőzően megállapított rokkantsági nyugdíj összegének figyelembevételét. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjának „az állapotjavulás kivételével” szövegrésze kizárólag azon ellátásra jogosultak esetén alkalmazható, akiknek nem csak a jogszabályok szerinti kategóriák és értékek alapján meghatározott jogi értelemben vett állapota, hanem az élethelyzetét érdemben meghatározó tényleges fizikai állapota is kedvezően változott. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a 2011. december 31-én rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesült és az Mmtv. hatálybalépését követően rokkantsági vagy rehabilitációs ellátásra jogosult személyek felülvizsgálatát követően a korábbi ellátási összeg biztosítására vonatkozó garanciális szabály az állapotjavulás esetére nem terjedt ki.

A tervezethez tartozó indokolás szövege a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (1) bekezdésére figyelemmel a Jat. 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályok jelenleg miniszteri rendeletben szabályozottak, így szükséges a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter felhatalmazása a fizikai állapotjavulás visszamenőleges vizsgálatára vonatkozó részletes szakmai szabályok megalkotására.

2. §

Az érintett személyek részére a Magyar Államkincstár 500 000 Ft összegű juttatás kifizetéséről gondoskodik. A törvényjavaslat szövege nem tartalmazza feltételként, hogy az érintett személy csak a hatálybalépéskor lehet megváltozott munkaképességű személy, vagyis az intézkedés kiterjed azokra is, akiknek az ellátásra való jogosultsága időközben megszűnt, és azokra is, akik a rokkantsági vagy rehabilitációs ellátás folyósítását követően öregségi nyugdíjat kapnak. Amennyiben az érintett személy a juttatást nem fogadja el, kérelmére állapotvizsgálatot követően a hatóság visszamenőlegesen – a jelenleg rokkantsági ellátásban részesülőknek a jövőre nézve is – új ellátási összeget állapít meg, ha a 2012. január 1-jét megelőző és az ellátási összeg csökkenését előidéző döntés időpontjában fennálló fizikai-biológiai állapot javulása nem bizonyítható. Az intézkedés az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatában leírt jogalkotói kötelezettség alapján került meghatározásra, amely lehetővé teszi az ellátás összegének megállapításakor a tényleges fizikai állapotjavulás mértékének, illetőleg a 2012. január 1. napját megelőzően megállapított rokkantsági nyugdíj összegének figyelembevételét.

3. §

Hatályba léptető rendelkezés.

Végső előterjesztői indokolás

a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXVI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált, és az 1979. évi szeptember hó 28. napján módosított Lisszaboni Megállapodás (a továbbiakban: Lisszaboni Megállapodás) a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, a továbbiakban: WIPO) által igazgatott megállapodás, amelyhez minden állam csatlakozhat, amely részese az ipari tulajdon oltalmára 1883. évi március hó 20. napján létesült, többször felülvizsgált és módosított Párizsi Egyezménynek (Párizsi Unió Egyezmény). Magyarországon a Lisszaboni Megállapodás eredeti, 1958-as szövegét az 1967. évi 7. törvényerejű rendelet, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált szöveg kihirdetését az 1982. évi 1. törvényerejű rendelet, míg az 1979. évi szeptember hó 28. napján történt módosítást az 1986. évi 24. törvényerejű rendelet hirdette ki.

A Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálatára és a munkacsoport által kidolgozott tervezet elfogadása céljából 2015. május 11–21. között diplomáciai értekezletet hívtak össze Genfben. 2015. május 20-án e diplomáciai értekezlet elfogadta a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és a földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegét (a továbbiakban: genfi szöveg). Magyarország 2015. május 21-én aláírta a genfi szöveget a Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálatára irányuló diplomáciai értekezleten való részvételre, valamint a megállapodás új szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló 1243/2015. (IV. 20.) Korm. határozat alapján.

Tekintettel az Európai Unió Bíróságának a 2017. október 25-én a C-389/15. számú, Európai Bizottság kontra Európai Unió Tanácsa ügyben hozott ítéletére, a genfi szöveg által szabályozott tárgykörben az Európai Unió (a továbbiakban: EU) kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. Ahhoz, hogy az EU megfelelően gyakorolhassa kizárólagos hatáskörét, valamint a mezőgazdasági eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmának átfogó rendszerével összefüggő feladatait, a genfi szöveghez csatlakoznia és annak szerződő felévé kellett válnia.

A Tanács, hosszas viták után, egyhangúlag fogadta el 2019 őszén az Európai Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozásáról szóló, 2019. október 7-i (EU) 2019/1754 tanácsi határozatot (a továbbiakban: 2019/1754 EU tanácsi határozat). A tanácsi határozat 2019. november 13-án lépett hatályba. A tanácsi határozat 3. cikke nemcsak az EU-nak, de a tagállamoknak is felhatalmazást adott, hogy ha úgy kívánják, az EU-val párhuzamosan és az EU érdekében, az EU kizárólagos hatáskörének teljes körű tiszteletben tartása mellett megerősítsék a genfi szöveget vagy adott esetben csatlakozzanak ahhoz. Ennek két oka: a Lisszaboni Megállapodásban részes hét uniós tagállamból származó, a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott eredetmegjelölések elsőbbségi napjának megőrzése (jogfolytonosság), valamint az EU szavazati jogainak biztosítása a Lisszaboni Unió Közgyűlésében.

Emellett az Európai Unió Tanácsa – az Európai Parlamenttel mint társjogalkotóval együtt – az Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozását követő fellépéséről szóló 2019/1753/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletében (a továbbiakban: (EU) 2019/1753 rendelet) határozta meg az EU-t a genfi szöveg alapján megillető jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokat. A rendelet 2019. november 13-án lépett hatályba.

Az EU – ötödik jogosult félként – 2019. november 26-án letétbe helyezte csatlakozási okiratát a WIPO-nál a genfi szöveg vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy a genfi szöveg 29. cikke értelmében a szöveg három hónappal azt követően lép hatályba, hogy öt jogosult fél letétbe helyezte csatlakozási vagy megerősítő okiratát, a genfi szöveg 2020. február 26-án hatályba lépett.

A Javaslat célja, hogy a hazai jogszabályi környezetet hozzáigazítsa a genfi szöveghez, illetve az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó Lisszaboni Megállapodáshoz, valamint az eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló Lisszaboni Megállapodás genfi szövegéhez kapcsolódó, 2018. október 2. napján elfogadott és a Lisszaboni Unió Közgyűlése LI/A/34/4. sz. dokumentum 24. pontjában foglalt döntése alapján a Genfi Szöveg hatálybalépése napjával megegyezően, 2020. február 26. napján hatályba lépett Közös Végrehajtási Szabályzathoz (a továbbiakban: Közös Végrehajtási Szabályzat). Ennek körében a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi. XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) módosítása szükséges, amelynek Hetedik Része tartalmazza a földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatos nemzeti szabályokat, míg a Nyolcadik Rész XVII/B. fejezete állapítja meg az eredetmegjelölések nemzetközi lajstromozására vonatkozó szabályokat; ezek biztosítják jelenleg a Lisszaboni Megállapodásban megállapított jogosultságokat. Érdemi változás a nemzetközi bejelentések eljárási szabályainak frissítése, amelynek során az (EU) 2019/1753 rendelet rendelkezéseit és annak végrehajtási aktusait is megfelelően kell alkalmazni. A jövőben a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) útján kizárólag a nem-mezőgazdasági termékek nemzetközi bejelentésére nyílik lehetőség és az oltalom csak azokban az országokban áll fenn, amelyek a Lisszaboni Megállapodás részesei, de a genfi szövegnek nem. Külön szabályok vonatkoznak a Lisszaboni Megállapodás és a genfi szöveg alapján történő nemzetközi lajstromozásra.

A Javaslat további célja, hogy a Vt. Nyolcadik Rész XVII/A. fejezetében elvégezze a szükséges módosításokat a szeszes italok meghatározásáról, leírásáról, megjelenítéséről, jelöléséről, a szeszes italok elnevezésének használatáról az egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során, a szeszes italok földrajzi jelzéseinek oltalmáról, a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és desztillátumok használatáról az alkoholtartalmú italokban, valamint a 110/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2019/787 rendelet (a továbbiakban: (EU) 2019/787 rendelet) hatálybalépését követően. A rendelet 2019. június 8. óta hatályos a földrajzi árujelzőkkel kapcsolatos szabályok (III. fejezet) tekintetében (az egyéb szabályokat illetően a rendelet 2021. május 25-től hatályos), hatályon kívül helyezve a korábbi, 2008-ban elfogadott közösségi rendelet idevonatkozó rendelkezéseit. Az új rendelet értelmében a szeszes italok földrajzi jelzései is kizárólag uniós oltalomban részesíthetők.

A Javaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékletét képező Indokolások Tárában a jogalkotásról szóló 2010. évi CXIX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 20. § (2) bekezdése alapján közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Az (EU) 2019/787 rendelet törvényi szintű nemzeti végrehajtási szabályainak megteremtése érdekében a Vt.-nek a szeszes italok földrajzi jelzéseire vonatkozó rendelkezéseit módosítani szükséges.

A Javaslat a szeszes italok földrajzi jelzéseinek uniós oltalma tekintetében az (EU) 2019/787 rendelet III. fejezetének törvényi szintű illeszkedési szabályainak megteremtése érdekében a Vt. 116/A. §-át új szabályokkal egészíti ki, továbbá módosítja a Vt. 116/B. és 116/C. §-át.

A Javaslat az (EU) 2019/787 rendelet 24. cikke szerinti uniós bejelentés benyújtását és az (EU) 2019/787 rendelet alapján a tagállami hatáskörbe tartozó feladatok ellátását a korábbi, a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2008. január 15-i 110/2008/EK rendelet rendelkezéseire hasonlóan az agrárpolitikáért felelős miniszter hatáskörébe utalja. A Vt.-ben rögzíteni kell azt is, hogy az (EU) 2019/787 rendelet 24. cikk (4) bekezdése szerinti, a szeszes italok határon átnyúló földrajzi területet jelölő földrajzi árujelzőinek bejegyzésére irányuló kérelem benyújtását megelőző konzultáció koordinálása is az agrárpolitikáért felelős miniszter hatáskörébe tartozik.

A szeszes italra vonatkozó földrajzi árujelző oltalma iránti kérelmet az agrárpolitikáért felelős miniszterhez kell benyújtani. A jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő kérelmet a miniszter a benyújtást követően haladéktalanul továbbítja az SZTNH-nak.

Az SZTNH a kérelmet iparjogvédelmi szempontból megvizsgálja, amely során ellenőrzi, hogy a kérelem megfelel-e az (EU) 2019/787 rendelet 3., 22., 34., és 35. cikkeiben előírt követelményeknek. A vizsgálat nem terjed ki arra, hogy fennáll-e a termék és a földrajzi elnevezés közötti kapcsolat.

Az SZTNH a kérelem beérkezésétől számított két hónapon belül nyilatkozik az agrárpolitikáért felelős miniszternek arról, hogy a vizsgált követelmények alapján egyetért-e a kérelemnek az Európai Bizottsághoz (a továbbiakban: Bizottság) történő továbbításával. E nyilatkozatot követően a miniszter a kérelmet közzéteszi az általa vezetett minisztérium hivatalos lapjában. A kérelemmel szemben a közzétételtől számított két hónapon belül felszólalást lehet benyújtani. A felszólalást a miniszter – iparjogvédelmi kérdésekben az SZTNH egyetértésével – érdemi határozatában bírálja el.

Az agrárpolitikáért felelős miniszter az SZTNH nyilatkozata és a jogszabályban lefolytatott eljárás alapján a kérelem benyújtásától számított kilenc hónapon belül határoz arról, hogy a kérelem – a termékleírásban foglaltakra is figyelemmel – megfelel-e a Vt.-ben, valamint a jogszabályban meghatározott feltételeknek. A miniszter a határozatot a termékleírással együtt közzéteszi az általa vezetett minisztérium hivatalos lapjában. A kérelemnek helyt adó határozat meghozatala esetén a miniszter továbbítja a Bizottsághoz az (EU) 2019/787 rendeletben meghatározott adatokat, illetve iratokat.

Lényeges rendelkezés, hogy a kérelemnek helyt adó határozat meghozatalával a Magyarország területére kiterjedő hatályú átmeneti oltalom keletkezik a kérelemnek a Bizottsághoz történő benyújtása napjától kezdődő hatállyal. Az átmeneti oltalom keletkezésének napjáról az agrárpolitikáért felelős miniszter értesíti a kérelmezőt.

Az (EU) 2019/787 rendelet 27. cikke szerinti felszólalási eljárással kapcsolatos tagállami feladatokat a Javaslat szintén az agrárpolitikáért felelős miniszter hatáskörébe utalja, egyúttal pontosítva a felszólalási és kifogási eljárás során alkalmazandó benyújtási határidőket, amely jelenleg a Vt. 116/A. § (12) bekezdése alapján egységesen négy hónap. A felszólalással és kifogással kapcsolatos tagállami feladatokat az agrárpolitikáért felelős miniszter iparjogvédelmi kérdésekben az SZTNH egyetértésével látja el.

A Javaslat tartalmaz utalást az (EU) 2019/787 rendelet 31. cikke szerinti termékleírás uniós és standard módosítására vonatkozó tagállami feladatokra is. A termékleírásnak az (EU) 2019/787 rendelet 31. cikk b) pontja szerinti standard módosítására irányuló eljárás részletes szabályait jogszabály állapítja meg. A javaslat ugyancsak rendelkezik a borászati termékek termékleírásának standard és állandó módosításáról a Bizottság két felhatalmazáson alapuló rendelete alapján.

A Javaslat a Vt.-nek a védjegybitorlásra irányadó szabályait rendeli alkalmazni a szeszes italra vonatkozó földrajzi árujelzők uniós oltalmának bitorlása esetére [ld. a Vt. új 116/A. § (16) bekezdés d) pontját]. A szőlészeti és borászati termékek kapcsán az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 8. cikke (1) bekezdése rendelkezik a borászati termékek átmenti nemzeti oltalmáról, mivel az 1308/2013/EU rendelet nem tartalmaz erre vonatkozó rendelkezést.

2. §

Az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó Lisszaboni Megállapodás 2015. évi május hó 20. napján Genfben felülvizsgált szövege (továbbiakban: genfi szöveg) kötelező hatályának elismerése miatt a Vt. XVII/B. Fejezetének címét is módosítani kell. A genfi szöveg alapján az eredetmegjelölések mellett a földrajzi jelzések is nemzetközi oltalomban részesülhetnek, ezért a címet ki kell egészíteni a földrajzi jelzésekre történő utalással.

A Javaslat kiegészíti az értelmező rendelkezéseket a genfi szövegre vonatkozó és az abban foglalt meghatározásokkal.

Az (EU) 2019/1753 rendelet értelmében azok a tagállamok, amelyek már részesek a Lisszaboni Megállapodásban, továbbra is részesek maradhatnak, különösen a Megállapodásban meghatározott jogok folytonosságának, valamint kötelezettségek teljesítésének a biztosítása érdekében. E tagállamok azonban kizárólag az EU érdekeivel összhangban és az EU kizárólagos hatáskörének teljes tiszteletben tartásával járhatnak el. Az említett tagállamoknak tartózkodniuk kell új eredetmegjelöléseknek a Lisszaboni Megállapodás alapján történő lajstromozásától olyan termékek tekintetében, amelyek a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 2012. november 21-i 1151/2012/EU rendelet, a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. december 17-i 1308/2013/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról és az 1601/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26-i 251/2014/EU rendelet, vagy az (EU) 2019/787 rendelet hatálya alá tartoznak. Az (EU) 2019/1753 rendelet 11. cikk (3) bekezdése alapján ezek a tagállamok az e rendeletek hatálya alá nem tartozó olyan eredetmegjelölések tekintetében, amelyek esetében a földrajzi árujelzők uniós szintű oltalma nem biztosított, a Lisszaboni Megállapodás szerinti nemzetközi lajstromba történő bejegyzése iránti további bejelentéseket is benyújthatnak. Ezeket a bejelentéseket továbbítani kell a Bizottság részére. Az ezzel kapcsolatos hatáskört a Javaslat az iparügyekért felelős miniszterhez és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalához telepíti, és szabályozza a továbbítás során követendő eljárásrendet.

Azok a tagállamok, amelyek már részesek a Lisszaboni Megállapodásban, oltalomban részesítik a harmadik szerződő feleknek a Nemzetközi Iroda által a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott nemzetközi eredetmegjelöléseit, azonban kizárólag az 1151/2012/EU rendelet, az 1308/2013/EU rendelet, a 251/2014/EU rendelet vagy az (EU) 2019/787 rendelet hatálya alá nem tartozó termékek tekintetében.

A Javaslat kiegészíti a Vt.-t az eredetmegjelölések és földrajzi jelzések genfi szöveg szerinti nemzetközi lajstromozására vonatkozó szabályokkal.

Az uniós jog alapján oltalomban részesülő eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés genfi szöveg szerinti nemzetközi lajstromozását a genfi szöveg rendelkezései szerint a jogosultak vagy a jogosultakat képviselő szervezetek kérelmezhetik.

A genfi szöveg szerinti bejelentéseket a Bizottság nyújtja be a Nemzetközi Irodának, amelyre két formanyomtatványt rendszeresít: a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) valamely munkanyelvén, megfelelő formában benyújtott, valamely eredetmegjelölésnek vagy földrajzi jelzésnek a Lisszaboni Megállapodás genfi szövege szerinti nemzetközi lajstromozására irányuló bejelentést (a WIPO honlapjáról letölthető), valamint a Bizottsághoz benyújtandó, az uniós jog alapján oltalomban részesített és bejegyzett földrajzi jelzéseknek a genfi

szöveg szerinti nemzetközi lajstromba történő bejegyzéséhez szükséges kérelemnyomtatványt. A Bizottság az ilyen kérelmek alapján végrehajtási aktusokat fogad el, amelyek jelenleg nem ismertek. A Javaslat a magyarországi kérelmezők által benyújtott kérelmeknek a Bizottság felé történő megküldésére vonatkozó eljárási szabályokat helyezi el a Vt.-ben.

Az ezzel kapcsolatos hatásköröket a Javaslat az agrárpolitikáért felelős miniszterhez és a SZTNH-hoz telepíti, és szabályozza a továbbítás során követendő eljárásrendet.

3. §

A szeszes italok földrajzi jelzéseire vonatkozó szabályokhoz kapcsolódóan átmeneti rendelkezés szabályozza az uniós oltalomra irányuló bejelentések alapján keletkező átmeneti nemzeti oltalmat.

A Javaslat átmeneti rendelkezéseket tartalmaz egyrészről azokra a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott, Magyarországról származó nemzetközi eredetmegjelölésekre, amelyek uniós oltalomban is részesülnek. A jogosultak, a jogosultakat képviselő szervezetek, illetve az agrárpolitikáért felelős miniszter a Javaslatban foglalt jogvesztő határidőig kérhetik ezeknek az eredetmegjelöléseknek a genfi szöveg szerinti lajstromozását, vagy törlésüket a nemzetközi lajstromból.

További átmeneti rendelkezések vonatkoznak azokra a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott, Magyarországról származó nemzetközi eredetmegjelölésekre, amelyek az uniós rendeletek hatálya alá tartozó termékekre vonatkoznak, mégsem állnak az uniós rendeletek egyike alapján sem oltalom alatt. A jogosultak, a jogosultakat képviselő szervezetek, illetve az agrárpolitikáért felelős miniszter a Javaslatban foglalt jogvesztő határidőig kérhetik ezeknek az eredetmegjelöléseknek a megfelelő uniós rendelet szerinti lajstromozását, vagy törlésüket a nemzetközi lajstromból.

4. §

A Vt. új 116/B. § (1) és (2) bekezdéséhez kapcsolódó felhatalmazó rendelkezés.

5. §

A Javaslat a Vt. jogharmonizációs záradékát egészíti ki az (EU) 2019/1753 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az (EU) 2019/787 rendelet végrehajtására vonatkozó utalással.

6. §

A Javaslat a Lisszaboni megállapodás alapján az SZTNH útján benyújtott, nem mezőgazdasági – azaz az érintett uniós rendeletek hatálya alá nem tartozó – termékekre vonatkozó eredetmegjelölések nemzetközi bejelentési kérelmeivel kapcsolatos hatásköröket az iparügyekért felelős miniszter hatáskörébe utalja [Vt. 116/E. (2) §], míg az uniós rendeletek hatálya alá tartozó termékek földrajzi árujelzőivel kapcsolatos tagállami feladatok az agrárpolitikáért felelős miniszter hatáskörébe tartoznak. A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009 (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: Jszer.) 5. § (5) bekezdése szerint nem alkalmazható rövid megjelölésként olyan kifejezés, amelyet a jogszabály szövege a továbbiakban más jelentéstartalommal is alkalmaz. Mindezekre tekintettel a „miniszter” rövidítés önmagában nem alkalmazható.

Tekintettel arra, hogy a „Megállapodás” rövidítés is több jelentéstartalommal – a Madridi, illetve a Lisszaboni Megállapodásra történő utalással – került alkalmazásra a Vt.-ben, ezért e rövidítés tekintetében is el kell végezni a Jszer. 5. § (5) bekezdése szerinti korrekciót.

A Vt. 3. § (4) bekezdés a) és c) pontja a genfi szöveg kötelező hatályának elismerése okán tartalmaz kisebb kiegészítést, illetve korrekciót.

A genfi szöveg kötelező hatályának elismerése okán a Vt. 112. §-át és Nyolcadik Részének címét is módosítani kell. A genfi szöveg alapján az eredetmegjelölések mellett a földrajzi jelzések is nemzetközi oltalomban részesülhetnek, ezért az érintett szövegrészeket ki kell egészíteni a földrajzi jelzésekre történő utalással.

A szeszes italok vonatkozásában az (EU) 2019/787 rendelet 38. cikke határozza meg a termékleírásnak való megfelelés ellenőrzésére vonatkozó eljárási szabályokat és azt, hogy az ellenőrzés mely tagállami hatóság hatáskörébe tartozik, amelyről jogszabály rendelkezik.

7. §

Az (EU) 2019/787 rendeletnek a szeszes italok földrajzi jelzéseinek oltalmát érintő egyik legjelentősebb újítása az, hogy megszűnik a nemzeti és uniós oltalom párhuzamossága. A 25. cikk értelmében csak átmeneti nemzeti földrajziárjelző-oltalom állhat fenn attól a naptól kezdődően, hogy a földrajzi árjelző lajstromozása iránti kérelem a Bizottsághoz továbbításra került, a lajstromozásról szóló döntés meghozataláig, illetve a kérelem visszavonásáig.

Tekintettel arra, hogy a szeszes italok földrajzi jelzéseire vonatkozó új uniós szabályok hasonló szabályozási modellt követnek, mint a szőlészeti és borászati, valamint az ízesített borászati termékek, továbbá a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi jelzéseinek uniós oltalmára vonatkozó szabályok, ezért a Vt. XVII/A. fejezetében indokolt a szeszes italok földrajzi jelzéseinek uniós oltalma iránti kérelmek elbírálásának nemzeti szakaszát is egységesen szabályozni, természetesen figyelemmel az oltalmi rendszerek közötti kisebb eltérésekre is. Erre tekintettel a Vt. 104. §-a hatályon kívül helyezésre került, és az abban foglalt, a szeszes italok termékleírására vonatkozó rendelkezés a Vt. 116/B. §-ba került áthelyezésre.

Az (EU) 2019/787 rendelet 26. preambulumbekzdése szerint annak érdekében, hogy valamennyi érintett ágazat tekintetében összhangban legyenek egymással a földrajzi árjelzőkre vonatkozó eljárási szabályok, a szeszes italokra alkalmazandó ilyen jellegű szabályokat a mezőgazdasági termékekre és az élelmiszerekre vonatkozóan az 1151/2012/EU rendeletben megállapított, átfogóbb és bevált eljárások mintájára kell megalkotni, figyelembe véve a szeszes italok sajátosságait. A hivatkozott egységesség megteremtése érdekében a rendelet megszünteti a szeszes italok vonatkozásában az uniós és nemzeti oltalom párhuzamosságát és egységes szabályokat állapít meg a szeszes italok földrajzi jelzései oltamának megszűnése tekintetében is. A szeszes italok földrajzi jelzéseinek törlesztére vonatkozó szabályokat az (EU) 2019/787 rendelet 32. cikke tartalmazza, ezért a 111. § (3) bekezdésében foglalt megszűnési okot hatályon kívül kell helyezni.

Az (EU) 2019/787 rendelet 25. cikke értelmében a kérelmek Bizottsághoz történő benyújtásának napjától kezdődő hatállyal a tagállamok – kizárólag átmeneti jelleggel – nemzeti oltalmat biztosíthatnak az elnevezések számára e fejezet alapján. A (2) bekezdés értelmében ez a nemzeti oltalom az e fejezet szerinti bejegyzésről szóló határozat meghozatalának vagy a kérelem visszavonásának időpontjában szűnik meg. Mivel a szeszes italok vonatkozásában megszűnik a nemzeti és uniós oltalom párhuzamossága, a szeszes italok vonatkozásában törölni kell a nemzeti oltalomra vonatkozó, a Vt. 113/A. §-ában szabályozott rendelkezéseket.

8. §

A Javaslat hatálybalépésére vonatkozó rendelkezést tartalmazza. A Vt. hatálybalépését egyfelől az (EU) 2019/787 rendelet, másfelől a Genfi Szöveg hatálybalépéséhez (mivel a Végrehajtási Szabályzat hatálybalépése megegyezik a Genfi Szövegével) szükséges igazítani; ez utóbbi esetben a Jat. 11. §-ában foglalt feltételhez kötött hatálybalépés alkalmazása révén azon részek tekintetében, amelyeket a Genfi Szövegben és a Végrehajtási Szabályzatban vállalt kötelezettség miatt szükséges módosítani.

9. §

A Javaslat jogharmonizációs záradékát tartalmazza.

**Végső előterjesztői indokolás
a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény és a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok
közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló
2021. évi XXXVII. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2015. május 6. napján tette közzé az Európai digitális egységes piaci stratégiáját (a továbbiakban: DSMS). A DSMS által javasolt intézkedések három fő pilléren alapulnak: egyrészt a digitális választék bővítése és a kulturális tartalmak online, tartózkodási helytől független elérésének javítása, másrészt a jobb szerzői jogi szabályozás kialakítása a kutatás és az oktatás területén, illetve a szellemi alkotásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása a fogyatékos személyek számára, végül pedig egy méltányosabb feltételeket garantáló, fenntartható piactér megalkotása az alkotók és a sajtó számára.

A második pillér intézkedési javaslati többek között előírnyozzák egy modern és európaibb szerzői jogi keretrendszer létrehozását. „A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé” című közleményében felvázoltaknak megfelelően a Bizottság 2016. szeptember 14. napján terjesztette elő az európai uniós szerzői jogi szabályozás korszerűsítésére vonatkozó jogalkotási javaslatait, amelyek eredményeképpen került elfogadásra a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítéseire alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/789 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: SatCab irányelv), és a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: CDSM irányelv, a továbbiakban együttesen: irányelvek).

Az irányelvek 2019. május 17. napján kerültek kihirdetésre az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Átültetésükre két év áll a tagállamok rendelkezésére, amelynek határideje 2021. június 7. napja.

A hazai jogszabályok tekintetében a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) részben már megfelel az irányelvekben foglalt rendelkezéseknek, azonban bizonyos pontokon szükségessé vált a szabályozás kiegészítése, az alábbiak szerint.

- I. A CDSM irányelv célja a szerzői jog modernizálása, annak digitális környezethez való igazítása. A CDSM irányelv e cél elérését négy rendelkezéscsoport révén biztosítja: 1. a szerzői jogi kivételek és korlátozások digitális és határon átnyúló felhasználásokhoz való igazítása; 2. az engedélyezési gyakorlatok fejlesztése és a tartalmak szélesebb körben való hozzáférhetővé tételére irányuló intézkedések bevezetése; 3. a szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtését célzó intézkedések bevezetése; 4. szerzők és előadóművészek helyzetének erősítése.

1. A szerzői jogi kivételeknek és korlátozásoknak a digitális és a határon átnyúló felhasználásokhoz való igazítása keretében a CDSM irányelv a szöveg- és adatbányászat vonatkozásában két új kivételt vezet be: az egyik a tudományos kutatási céllal, kutatóhelyek és kulturális örökségvédelmi intézmények által végezett szöveg- és adatbányászattal kapcsolatos kivétel, a másik pedig egy általános hatályú szöveg- és adatbányászati kivétel, amely a tevékenység céljától és a működési formájától függetlenül megilleti a felhasználókat.

A CDSM irányelv ugyancsak kivételt állapít meg a kulturális örökségvédelmi intézmények általi archiválási célú többszörözés tekintetében. Ennek alapján a kulturális örökségvédelmi intézmények a gyűjteményük állandó részét képező művekről azok megőrzésének céljára, bármilyen formátumban vagy hordozóanyagon másolatokat készíthetnek. E rendelkezés célja a határon átnyúló digitális megőrzés és archiválás fejlődésének elősegítése, annak érdekében, hogy a különböző tagállamokban lévő intézmények együttműködhesse, valamint segíthessék egymást.

A CDSM irányelv határon átnyúló, illetve digitális távoktatással kapcsolatos rendelkezései a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvénnyel kerültek átültetésre.

2. Az engedélyezési gyakorlatok fejlesztésére és a tartalmak szélesebb körben való hozzáférhetővé tételére irányuló intézkedések elfogadására irányuló célkitűzés keretében a CDSM irányelv a kulturális örökségvédelmi intézmények által a gyűjteményük állandó részét képező, kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználására egy új harmonizált kiterjesztett hatályú közös jogkezelési rezsim alkalmazását teszi lehetővé a tagállamok számára. Arra az esetre, ha ezen engedélyezési rezsim alkalmazásának feltételei valamely tagállamban nem lennének adottak, akkor is mód lesz e művek felhasználására egy új kötelező szabad felhasználási eset révén. Eszerint a kulturális örökségvédelmi intézmények az állandó jelleggel a gyűjteményük részét képező, kereskedelemben nem kapható műveket a nyilvánossághoz közvetíthetik, amennyiben nem létezik olyan reprezentatív közös jogkezelő szervezet, ami az engedélyezéssel kapcsolatos feladatokat elláthatná.

Az Szjt. árva művek felhasználására vonatkozó szabályai után új IV/B. Fejezetként kerül be a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek felhasználásának szabályait tárgyaló fejezet. Itt többek között meghatározásra kerülnek azon szempontok, amelyek vizsgálata szükséges annak megállapításához, hogy egy adott mű a kereskedelmi forgalomban elérhető-e vagy sem, és ennek megfelelően lehet-e rá alkalmazni a IV/B. Fejezetben meghatározott rendelkezéseket. Lefektetésre kerülnek továbbá a felhasználást végző speciális alanyi körre, a kulturális örökségvédelmi intézményekre vonatkozó szabályok, valamint a felhasználás részletes szabályai.

A kiterjesztett hatályú közös jogkezelés szabályai tekintetében szükségessé vált a Kjkt. közös jogkezelés e speciális esete elleni tiltakozásra vonatkozó szabályainak módosítása oly módon, hogy megszűnik az előírt közös jogkezelés elleni tiltakozás előzetességére vonatkozó szabály. Innentől kezdve a tiltakozás azonnali hatállyal is történhet azzal, hogy a tiltakozás megtételekor a közös jogkezelő szervezet által már megkötött felhasználási szerződések keretében gyakorolt jogok esetében a tiltakozás legkorábban a tiltakozással érintett naptári félév utolsó napján válik hatályossá, feltéve, hogy a tiltakozásra az érintett félév első három hónapjának utolsó napjáig sor kerül. A naptári félév első három hónapjának utolsó napját követően tett tiltakozás hatályba lépésére legkésőbb a következő naptári félév utolsó napján kerülhet sor.

3. A szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtését célzó intézkedések bevezetése körében két intézkedés szerepel, egyrészről a sajtókiadványok online felhasználása körüli szerzői jogi kérdések rendezése, másrészről pedig a védelem alatt álló tartalmak tartalomjegyzék szolgáltatók (platformok) általi felhasználása körüli szerzői jogi kérdések rendezése.

A CDSM irányelv sajtókiadványok online felhasználására vonatkozó fejezetének rendelkezései a kiadók sajtókiadványainak előállítására fordított anyagi befektetését hivatottak elismerni, egy új szomszédos jogot biztosítva a kiadók számára a kiadványaik online felhasználása tekintetében. A jogi védelem azon, valamely tagállamban letelepedett kiadókat illeti meg, amelyeknek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az unióban van.

A sajtókiadványok kiadóinak védelmére vonatkozó új alcím az Szjt.-ben a sajtókiadványok kiadói számára biztosított szomszédos jog szabályait tartalmazza. Ez alapján a sajtókiadványok kiadói számára biztosításra kerül a vezeték útján történő nyilvánossághoz közvetítési és elektronikus többszörözési felhasználások feletti rendelkezés joga, feltéve, hogy a felhasználást az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató valósítja meg.

A platformok felhasználására vonatkozó fejezet az ún. „value gap” probléma megoldását tűzte ki célul. Eszerint a felhasználók által feltöltött tartalmakat – amelyeknek egy jelentős része szerzői műnek minősül – tároló és kezelő online platformok a tartalmaknak a nyilvánosság számára történő elérhetővé tételével bár jelentős, elsősorban reklámbevételekből származó nyereséget termelnek, ugyanakkor a szerzői jogi szabályozás és a felelősség alóli mentesülés szabályai miatt a tartalmak felhasználásához engedélyt a jogosultaktól jellemzően nem kérnek, vagy kedvezőbb alkupozíciójukból fakadóan a bevételeik mértékéhez képest aránytalanul alacsony jogdíjat fizetnek. Így annak ellenére, hogy egyes online platformok kifejezetten a felhasználók által feltöltött, szerzői jogi szempontból releváns tartalmak nyilvánosságához közvetítését

végzik, a bevételekből a jogosultak vagy egyáltalán nem, vagy aránytalan mértékben részesednek. A CDSM irányelv 17. cikkének lényege, hogy a szerzői jogi szabályozást e tartalmegosztó platformok tevékenysége kapcsán egyértelműsíti és kimondja, hogy e platformok szerzői jogi felhasználást végeznek, amikor a nyilvánossághoz közvetítik a felhasználók által feltöltött műveket, ennek vonatkozásában pedig elsődleges felelősséggel tartoznak. A felelősségi forma tisztázása azonban részletszabályok megalkotását is szükségessé tette, így kerültek a cikk szövegébe az elsődleges felelősséget korlátozó rendelkezések, a jogszerűtlenül feltöltött tartalmak elérhetetlenségét biztosító intézkedések arányosságának kritériumai, valamint a szolgáltatás igénybe vevői részére biztosítandó panaszkezelési mechanizmusról szóló passzusok és a szolgáltatás igénybe vevői által készített tartalom megosztására vonatkozó kivétel.

A védelem alatt álló tartalmak tartalmegosztó szolgáltatók általi felhasználására vonatkozó szabályok a felhasználási szerződéseket szabályozó V. fejezetben, a tartalmegosztó szolgáltatók felhasználására vonatkozó rendelkezések elnevezésű alcím alatt kerülnek elhelyezésre.

4. A szerzők és előadóművészek helyzetének erősítése érdekében hozott rendelkezések a szerzők és az előadóművészek számára felhasználási engedéllyel és átruházással érintett jogaik tekintetében gondoskodnak a méltányos díjazás folytonos biztosításáról, és a megfelelő szerződési pozíció megteremtéséről. A CDSM irányelv rendelkezései rögzítik a megfelelő és arányos díjazás elvét ezen esetekben, átláthatósági szabályokat állapítanak meg, kötelezővé teszik egy utólagos szerződés kiigazítási mechanizmus bevezetését, továbbá biztosítják a visszavonás jogát a felhasználási engedéllyel és az átruházással érintett jogok tekintetében.

A szerzők és előadóművészek helyzetének erősítése érdekében hozott rendelkezéseknek az Szt.-be való átültetésére csak részben volt szükség, tekintettel arra, hogy a törvény már korábban is tartalmazott a CDSM irányelv céljaival összhangban levő, a jogosultak érdekeit védő rendelkezéseket, amelyek vonatkozásában inkább csak finomhangolásokat kellett elvégezni. Új rendelkezésként jelenik meg azonban a szerzőket és előadóművészeket érintő szerződések tekintetében a velük szerződő felet terhelő tájékoztatási kötelezettség, amelynek keretein belül a szerző, valamint az előadóművész legalább évi rendszerességgel átfogó tájékoztatást kell, hogy kapjon a felhasználási engedéllyel vagy átruházással érintett, szerzői jogi szempontból releváns jogainak felhasználási módjáról, a keletkezett bevételekről és a fizetendő díjakról.

- II. A SatCab irányelv célja, hogy javítsa a televíziós és rádiós műsorok határokon átnyúló elérhetőségét az Európai Unió egységes piacán, azáltal, hogy megkönnyíti a szerzői jogi és a szerzői joggal szomszédos jogi engedélyek megszerzését a műsorszolgáltatók bizonyos online szolgáltatásai és a televíziós és rádiós műsorok vezetéki nélküli továbbközvetítése tekintetében. Ezen kívül a SatCab irányelv a közvetlen betáplálással közvetített műsorok tekintetében tisztázza a felhasználás kapcsán felmerülő szerzői jogi kérdéseket.

A SatCab irányelv átültetése érdekében az Szt.-ben a sugárzás altípusaként rögzítésre kerül a közvetlen betáplálás fogalma és kiegészítésre kerülnek a továbbközvetítés feltételei. Bevezetésre kerül továbbá a kiegészítő online szolgáltatás fogalma és a származási ország elve, amelynek következtében a kiegészítő online szolgáltatásokban megjelenő egyes szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó felhasználási engedélyeket csak abban a tagállamban szükséges megszerezni, amelyben a rádió- vagy televízió-szervezet székhelye található.

- III. A Javaslat továbbá tartalmaz olyan módosításokat is, amelyek vagy közvetett összefüggésben állnak az irányelvek átültetésével, vagy pedig a szerzői jogi jogszabályok alkalmazásának gyakorlati tapasztalatain alapulnak.

Így többek között modernizálásra kerülnek a magáncélú másolás, valamint az írásbeliség szabályai. A törvényjavaslat emellett az Szt. tekintetében néhány technikai jellegű pontosítást is tartalmaz.

A Javaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékletét képező Indokolások Tárában a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 20. §-a alapján közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Technikai jellegű módosítás. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény hatálybalépését követően az „állami irányítás egyéb jogi eszközei” helyébe a normatív határozat és normatív utasítás tekintetében a „közjogi szervezetszabályozó eszközök” fogalmat alkalmazza, ezért szükségessé vált az Szjt. ezen terminológiához való igazítása.

Törlésre kerülnek a kizáró rendelkezésből a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok, tekintettel arra, hogy az Európai Unió csatlakozás okán a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Nszt.) 6. §-ának módosítása által általános szabályként a nemzeti szabványok alkalmazásának önkéntessége került megállapításra.

Az Európai Unió tagországai számára kötelező alapelv, hogy a műszaki jogszabályok csak alapvető követelményeket tartalmazzanak, a szabványok pedig ezek teljesítéséhez kínálnak önkéntesen alkalmazható megoldásokat. A szabvány tehát nem jogszabály, nem „kötelező magatartási szabály”, nem az állami irányítás egyéb eszköze (bár ismerete és alkalmazása megkönnyíti a jogkövetést), hanem a gazdaság szereplőinek megegyezése egy termék, folyamat vagy eljárás mindenki által elfogadott módjában, követelményeiben, jellemzőiben vagy ezek vizsgálati és értékelési eljárásaiban. Ennek okán az Szjt. 1. § (4) bekezdésében szereplő jogszabállyal kötelezővé tett szabványok halmaza üres halmaz az Nszt. módosítása óta, ezért szükséges a rendelkezésből való törlése.

2. §

A mű integritásához fűződő jog tekintetében a hazai szerzői jog változó értelmezést követett. Az 1969. évi szerzői jogi törvény a mű mindenfajta, engedély nélküli megváltoztatását a szerző személyéhez fűződő jogaiba ütközőnek tekintette. Az 1999-ben elfogadott Szjt. indokolása rögzítette, hogy ez a megoldás „a mű integritásának túlzott, életszerűtlen védelmét eredményezte, ami ráadásul még mások alkotói, előadóművészi szabadságának aránytalan és ésszerűtlen korlátozásaként is hatott.”

Ennek megfelelően az Szjt. 1999-ben hozzáigazította a rendelkezést a BUE 6bis cikke által biztosított joghoz. Az Szjt. ezen része ezt követően 2013-ban módosult, a módosítás indokolása pedig rögzíti, hogy a 13. § első tagmondata mindenfajta eltorzítás és megcsonkítás ellen, feltétel nélkül véd, a becsület és hírnév sérelmének feltétele pedig csak a második tagmondat szerinti felhasználások vonatkozásában irányadó. A jogirodalom azóta szinte egyöntetűen amellelt foglalt állást, hogy az Szjt. eredeti állapota szerinti értelmezés követendő, a rendelkezés ezen értelmezés visszaállítását szolgálja, egyúttal összhangba hozza a 13. § terminológiáját a Ptk. fogalomrendszerével.

3. §

A 26. § (5a) bekezdése a SatCab irányelv 8. cikk (1) bekezdésének és a 2. cikk 4. pontjának való megfelelést szolgálja.

Az (5a) bekezdés e tekintetben a sugárzás altípusaként rögzíti a közvetlen betáplálás fogalmát. E szerint közvetlen betáplálásnak minősül az az eljárás, amikor a műsorszolgáltató a műsorhordozó jelet közvetlenül a jelek elosztójához juttatja el olyan módon, hogy ahhoz a nyilvánosságnak nincs hozzáférése és a jel majd csak az elosztó tevékenységének következményeként lesz a nyilvánosság számára elérhető. Az új szabály alapján az e technológiával történő közvetítéseknél úgy kell tekinteni, hogy csak egyetlen nyilvánossághoz közvetítési cselekmény történik, amiben mind a műsorszolgáltató, mind pedig a jelek elosztója részt vesz, a cselekményeik tekintetében pedig a jogosultaktól külön-külön engedélyt kell szerezniük. Az engedély megszerzésére azonban az új, 46/A. § alapján lehetőség nyílik egyetlen felhasználási szerződés révén is, feltéve, hogy a felhasználásban résztvevő valamennyi fél felhasználással összefüggésben irányadó fizetési kötelezettségének teljesítése ennek keretében biztosítható.

Ez a vagyoni jog megilleti mindazon jogosultakat, amelyek részére a jogszabály a sugárzás jogát biztosítja, az ott megállapított tartalommal. Ennek megfelelően a bekezdésben alkalmazott „felhasználási jog” fordulat alatt a szerzők és szerzői jogosultak esetén kizárólagos engedélyezési jogot kell érteni, míg például az előadóművészek és hangfelvétel előállítók kereskedelmi célból kiadott hangfelvételeinek vagy arról készült másolatnak sugárzása után az e jogosultakat megillető díjigényt.

A közvetlen betáplálással megvalósított nyilvánossághoz közvetítés felhasználása nem ismeretlen felhasználási mód, annak jogalapjaként a gyakorlat korábban az 26. § (3) bekezdése szerinti kódolt sugárzás jogát hivatkozta analógiaként. A közvetlen betáplálással megvalósított nyilvánossághoz közvetítések vonatkozásában a jelen rendelkezés célja az eddig lényegében szükségszerűségből alkalmazott analógia kiváltása e speciális technológiavonatkozásában.

A 26. § (8a) bekezdése a SatCab irányelv 3. cikkének átültetését végzi el, oly módon, hogy a műsorszolgáltató szervezetek kiegészítő online szolgáltatásai köre tekintetében bevezeti a származási ország elvét.

A módosítás célja, hogy a rádió- vagy televízió-szervezet egyes kiegészítő online szolgáltatásaira vonatkozóan (simulcasting és catch-up szolgáltatások) egyszerűsödjének a szerzői jogok rendezésével kapcsolatos szabályok. A származási ország elve értelmében a rádió- vagy televízió-szervezet által nyújtott kiegészítő online szolgáltatás során történő többszörözési és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételi tevékenységeket az ezen cselekmények szempontjából fontos szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlása céljából úgy kell tekinteni, hogy kizárólag abban a tagállamban kerül sor rájuk, amelyben a rádió- vagy televízió-szervezet fő tevékenységi helye (a tevékenység központja / a központi ügyvezetés helye / székhelye) található. Ennek alapján tehát a felhasználás engedélyezésére alkalmazandó jog (függetlenül attól, hogy ténylegesen melyik tagállamokban történik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel) mindig a rádió- vagy televízió-szervezet fő tevékenységi helye szerinti ország joga lesz. Ennek következtében a kiegészítő online szolgáltatásokban megjelenő egyes szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó felhasználási engedélyeket csak abban a tagállamban szükséges megszerezni, amelyben a rádió- vagy televízió-szervezet székhelye található. Ez a rendelkezés azonban nem érinti a jogosultak és műsorszolgáltatók szerződési szabadságát a jogok hasznosításának korlátozását illetően, a területi korlátozást is lehetővé tévő szerződéses gyakorlat tehát továbbra is fennállhat, ha ez az uniós joggal összhangban áll.

A 26. § (8b) bekezdése a SatCab irányelv 2. cikk 1. pontjának való megfelelés által bevezeti a kiegészítő online szolgáltatás fogalmát, e szerint kiegészítő online szolgáltatásnak minősül az olyan szolgáltatás, amely a rádió- vagy televízió-szervezet által vagy annak ellenőrzése és felelőssége mellett a nyilvánosság számára televízió- vagy rádióműsornak a rádió- vagy televízió-szervezet által megvalósított sugárzással egyidejűleg vagy azt követően meghatározott ideig történő hozzáférhetővé tételéből, valamint bármilyen, a sugárzott műsort kiegészítő tartalom lehívásra hozzáférhetővé tételéből áll.

4. §

Az Szjt. 28. § (2) bekezdésének módosítása és az új (2a) bekezdése a SatCab irányelv 2. cikk 2. pont b) alpont és 2. cikk 2. és 3. pontjainak való megfelelést szolgálja.

A (2) bekezdés módosítása által a továbbközvetítés fogalma tekintetében egy új feltétel kerül bevezetésre az Szjt.-be. E szerint a továbbközvetítés feltétele az, hogy a felhasználásra ellenőrzött környezetben kerüljön sor.

A SatCab irányelv 2. cikk 2. pontjába foglalt továbbközvetítési fogalom része, hogy az eredeti közvetítés nem lehet online, azaz a webcasting továbbközvetítése nem értendő bele a továbbközvetítés fogalmába. Ennek megfelelően a már létező továbbközvetítési fogalom kiegészítése vált szükségessé, az online eredetű továbbközvetítések kizárása érdekében.

Az ellenőrzött környezet fogalmát az új (2a) bekezdés vezeti be az Szjt.-be. E szerint ellenőrzött környezetről akkor lehet szó, ha továbbközvetítés csak az azt megvalósító szervezet szolgáltatásának igénybevételére jogosult korlátozott számú felhasználó számára válik érzékelhetővé.

A 28. § új (7) bekezdése a SatCab irányelv 5. cikk (1) bekezdésének átültetését valósítja meg, kimondva, hogy a továbbközvetítési jog tekintetében előírt kötelező közös jogkezelés nem terjed ki a rádió- vagy televízió-szervezeteknek a saját közvetítéseire, függetlenül attól, hogy az érintett jogok a rádió-televízió szervezet sajátjai, vagy azok más jogosultak általi átruházás által szálltak át rá.

Az 5. cikk (1) bekezdése szerinti „saját közvetítés” fogalomra a SatCab irányelv nem nyújt külön definíciót, a kapcsolódó (17) preambulumbekkezdés sem fogalmaz világosan, amikor rögzíti, hogy „[a] műsorszolgáltató szervezeteknek a közvetítéseikkel kapcsolatos saját jogai – ideértve a műsorok tartalmára vonatkozó jogokat is – nem képezhetik a továbbközvetítésekre alkalmazandó kötelező közös jogkezelés tárgyát”. A 93/83 EKG (Műhold) irányelv 10. cikke a műsorsugárzó szervezet „saját műsora” vonatkozásában rögzíti a SatCab 5. cikk

(1) bekezdésével azonos szabályokat. Ez a szabály azonban az egyedi jogkezelésre vonatkozik, ami a rádió- vagy televízió szervezet saját műsorára (a teljes műsorfolyamra) vonatkozó szomszédos jog gyakorlását jelenti. A SatCab irányelv (10) preambulumbekkezdése definiálja a műsorsugárzó szervezetek „saját produkcióit”, mint a műsorszolgáltató szervezet által a saját forrásai felhasználásával gyártott produkciókat. A fentiek alapján a SatCab irányelv 5. cikk (1) bekezdése szerinti „saját közvetítés” fogalom tartalmának meghatározása során nem a (10) preambulumbekkezdésben külön definiált „saját produkció” fogalomból indult ki a jogalkotó, hanem az analóg szabályokat korábban már rögzítő, a magyar jogban már alkalmazott Műhold irányelv „saját műsor” fogalmából, amely a szervezet által saját műsora tekintetében gyakorolt jogokat arra tekintet nélkül fedi le, hogy az érintett jogok a sajátjai, vagy ezeket más szerzői, illetve szomszédos jogi jogosultak ruházták rá át.

Az így hivatkozott „saját műsor” vonatkozásában tehát az Szjt.-ben már rögzített, azonos kifejezéssel leírt, a rádió- és televízió-szervezetek Szjt. 80. § (1) bekezdése szerinti műsorai, és azokhoz fűződő kapcsolódó jogi jogosultságok értendők.

5. §

A 33. § (4) bekezdésének módosítása a CDSM irányelv 7. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja, kimondva, hogy a szabad felhasználás szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal való kizárása vagy korlátozása semmis, ideértve azt az esetet is, ha a szerző a felhasználás vonatkozásában megfelelő díjazásban részesül.

Bár az Szjt. szerint a kivételek főszabály szerint nem korlátozhatók szerződéses úton – kivéve azokat az eseteket, ahol azt az Szjt. kifejezetten lehetővé teszi –, a jogszabály követhetősége és egyértelműsége, illetve a CDSM irányelvnek való megfelelés okán szükségesnek mutatkozik az Szjt. belső logikájából következő rendelkezés konkrét megjelenítése.

A korábban a 33. § (4) bekezdésében szereplő, iskolai oktatást szolgáló cél definíciója a módosítás által átkerül a 33/A. § (1) bekezdésébe. Az áthelyezés oka az, hogy a 33/A. §-ba bevezetésre kerül a teljes törvény, és a szabad felhasználási fejezet tekintetében egy fogalom-meghatározásokat tartalmazó szakasz. Az iskolai oktatás célját szolgáló felhasználás meghatározása tartalmilag eddig is elkülönült a szabad felhasználás általános szabályaitól és jobban illik a fogalom-meghatározásokat tartalmazó, új értelmező rendelkezésbe.

6. §

Az Szjt. eredeti szabályozási koncepciója nem tartalmazott egységes szerkezetű, elkülönült értelmező rendelkezéseket, ugyanakkor a törvény európai uniós jogharmonizációból fakadó és egyéb módosításai egyre több olyan fogalom megjelenítését tették szükségessé, amelyek meghatározása indokolt a törvényben. Ezek a fogalmak jellemzően a szabad felhasználásokhoz kötődnek, a CDSM irányelv is számos ilyen fogalmat tartalmaz. Ennek kezelésére a jogalkotó a IV. fejezet elején, a szabad felhasználások általános szabályait követően egy kétlépcsős értelmező rendelkezést iktatott be.

A 33/A. § (1) bekezdése az egész törvényre kiterjedően alkalmazandó fogalom-meghatározásokat tartalmaz, egyrészt átvéve a 33. §-ból az iskolai oktatás célját szolgáló felhasználás meghatározását annak érdekében, hogy az általános szabályoktól elkülönülten, az értelmező rendelkezések között kapjon helyet.

A 33/A. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti iskolai oktatás fogalma változatlan tartalommal kerül áthelyezésre a 33. §-ból.

A 33/A. § (1) bekezdés 2. pontja a CDSM irányelv 2. cikk 3. pontjának való megfelelést szolgálja a kulturális örökségvédelmi intézmény fogalmának meghatározása által.

A 33/A. § (1) bekezdés 3. pontja az iskolai oktatás céljával összhangban meghatározza az oktatási intézmény fogalmát annak érdekében, hogy a fejezet rendelkezéseiben megfelelően hivatkozni lehessen a felhasználást végző intézményre is, és ne kizárólag a felhasználásra.

A 33/A. § (2) bekezdése tartalmazza azon fogalmakat, amelyek kizárólag a szabad felhasználásokkal kapcsolatos fejezetben kerülnek alkalmazásra. Ilyen a CDSM irányelv által bevezetésre kerülő szöveg és adatbányászat, illetve a kutatóhely fogalma. Ennek megfelelően a rendelkezés a CDSM irányelv 2. cikk 1. és 2. pontjának való megfelelést szolgálja.

A 33/A. § (2) bekezdés 1. pontja a CDSM irányelv 5. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A biztonságos elektronikus hálózat fogalma a távoktatási kivétel vonatkozásában került bevezetésre. A biztonságos elektronikus hálózat fogalma alatt – ahogyan azt a CDSM irányelv (22) preambulumbekkezdése is kiemeli – olyan digitális oktatási és tanulási környezetet kell érteni, amelyhez a hozzáférés az oktatási intézmény tanáira és a tanulási programban megfelelő hitelesítési eljárások révén – így különösen jelszó-alapú hitelesítéssel – részt vevő tanulóira vagy hallgatóira korlátozódik.

A 33/A. § (2) bekezdés 2. pontja a CDSM irányelv 2. cikk 1. pontjának való megfelelést szolgálja, és beépíti a (12) preambulumbekkezdés szerinti iránymutatásokat is. A kutatóhely fogalma alapján kutatóhelynek minősül a kutatóintézet, egyetem – ideértve annak könyvtárát is –, valamint kutató laboratórium és kutatást végző kórház, vagy egyéb olyan személy vagy szervezet – ideértve a kutatóhellyel szerződéses kapcsolatban álló kutatókat is –, amely elsődlegesen tudományos kutatásokat végez, vagy amely tudományos kutatást is magában foglaló oktatási tevékenységet folytat nonprofit alapon vagy összes nyereségének tudományos kutatásba való visszaforgatásával, vagy valamely tagállam által elismert közérdekű célért úgy, hogy a tudományos kutatások eredményeihez nem kaphat elsőbbségi hozzáférést az ilyen szervezet felett többségi befolyást gyakorló jogi személy. Ezzel tehát a nem kizárólag közfinanszírozású intézmények is a kivételek alá tartozhatnak. Tudományos kutatásnak minősülhet különösen a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 3. § 1–3, 7., 11. és 14. pontja szerinti tevékenység.

A 33/A. § (2) bekezdés 3. pontja a CDSM irányelv 2. cikk 2. pontjának való megfelelést szolgálja. A szöveg és adatbányászat fogalmából következően a szöveg és adatbányászat technológiája nagy mennyiségű információk – pl. mintázatok, tendenciák, illetve összefüggések – feldolgozását teszi lehetővé új ismeretek és új irányzatok felfedezése céljából.

7. §

Az Szjt. 34. § (3a) bekezdése a CDSM irányelv 5. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja, a származási ország elvének átültetésével a határon átnyúló távoktatási tevékenységek elősegítése érdekében. E szerint a műveknek és más védelem alatt álló teljesítményeknek az oktatási célú szemléltetés céljából, biztonságos elektronikus környezetben történő felhasználása úgy tekintendő, hogy az kizárólag az oktatási létesítmény székhelye szerinti tagállamban történik.

Az Szjt. 34. § új (3b) bekezdése a CDSM irányelv 5. cikk (2) bekezdése által biztosított lehetőséggel él, miszerint a távoktatási kivétel bevezetésével egyidejűleg annak hatálya alól kivonásra kerülhetnek a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények meghatározott felhasználásai vagy típusai, így például a kották. Ennek feltétele azonban, hogy az oktatási intézmények általi felhasználáshoz rendelkezésre álljanak a szükségleteikhez és sajátosságaikhoz igazított felhasználási engedélyek szerzésére a megfelelő lehetőségek.

A kottáknak e szabad felhasználás alóli kivétele azért szükséges, mert ellenkező esetben a kottáknak az oktatási intézmények általi szabad felhasználása ellehetetlenítené a kották kiadásával foglalkozó, kifejezetten erre szakosodott zeneműkiadókat, akik a korábban megtiltott, de ténylegesen gyakorolt magáncélú másolások fejében járó díjigény alóli kizárás miatt már így is meglehetősen nehéz helyzetben vannak.

A zeneműkiadók katalógusuk valamennyi kottáját, mind zeneelméleti, mind hangszeres tematikájú anyagokat, eddig is folyamatosan készletben tartották, és az oktatási igényeket a megszokott kereskedelmi csatornákon keresztül zavartalanul kielégítették. A papírkották digitális felhasználását a kiadók hasonlóképpen egyértelműen támogatják piaci alapon, a megfelelő kompenzáció feltételével, adott esetben digitális formátumok rendelkezésre bocsátásával is.

Az Szjt. 34. § (3) bekezdés b) pontja szerinti digitális felhasználásnak minősül többek között a műveknek interaktív táblán vagy számítógép által kivetítőn való bemutatása, elemzése vagy levetítése. Digitális felhasználásnak minősül továbbá a diákok eszközein elhelyezett programokban történő felhasználása az átvevő műveknek, például abból a célból, hogy a diákok tudása adott téma tekintetében ellenőrzésre kerüljön, így például a telefonos applikációkon keresztül megvalósuló interaktív feladatok keretében történő felhasználások is.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a felhasználás tekintetében az oktatási cél semmilyen esetben nem adhat alapot arra, hogy az egész mű vagy a mű jelentős része kerüljön felhasználásra, tehát például teljes tankönyvek vagy a kijelölt olvasmányok egésze vagy egy fejezete továbbra sem helyezhető el a biztonságos elektronikus

hálózaton a diákok számára. E felhasználás esetében az Szjt. 33. § (2) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazandók. A felhasználás során a teljes felhasználási cselekmény értékelendő, így az sem minősülhet szabad felhasználásnak, ha a félév vagy év során a tananyag adott részeihez részletekben, de összességében a félév vagy év végéig a megadott szakirodalom egésze elhelyezésre kerül, hiszen ez végeredményében szükségtelenné teszi a szakirodalom megvásárlását.

8. §

A CDSM irányelv 17. cikk (7) bekezdése csak a nyilvánossághoz közvetítés tekintetében teszi kötelezővé a paródia-kivétel, valamint a mű kritika vagy ismertetés céljából való felhasználásának megjelenítését a tagállami jogszabályokban, ugyanakkor ezen szabad felhasználásoknak a szabad véleménynyilvánításban betöltött szerepe azt indokolja, hogy a jogalkotó teljes egészében használja ki mind a CDSM irányelv 17. cikk (7) bekezdésében, mind pedig az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv (a továbbiakban: InfoSoc irányelv) 5. cikk (3) bekezdés d) és k) pontjában kapott felhatalmazást, és az így rendelkezésre álló, szélesebb keretek között ültesse át a kivételeket.

A paródia célú szabad felhasználás tartalmi kereteit az Európai Unió joga nem csak az irányelvek, hanem EUB joggyakorlata útján is meghatározza. A C-201/13. Deckmyn ügyben hozott döntés alapján a felhasználás paródia jellegének megítélése során azt kell figyelembe venni, hogy az eredeti mű felidézésre került-e, és, hogy humort vagy gúnyt fejez-e ki. Fontos szempont, hogy a paródia-kivétellel már rendelkező országok tekintetében elegendő lehet a bírói gyakorlat útján megfelelni az EUB döntésében foglaltaknak, ugyanakkor a magyar szerzői jog nem ismert nevesített kivételt – ahogyan ezt a Fővárosi Ítélőtábla 8.Pf.20.424/2019/5. sz. döntése is megerősítette –, így a szabad felhasználási eset kodifikációja során az EUB által megadott szempontrendszerre figyelemmel kellett lenni, így a fenti feltételek nevesítése is szükségesnek mutatkozott. Igaz ez különösen arra tekintettel, hogy a kettős feltételrendszert Németország (Fett getrimmt ügy, BGH, I ZR 9/15, 2016.) és Franciaország (Bauret v. Koons ügy, Tribunal de Grande Instance de Paris, No. 15-01086, 2017. március 9. és Cour d'Appel de Paris, No. 17/09695, 2019. december 17.) is átvette bírói gyakorlatában. A Deckmyn ügyben kimondott feltételek széleskörű alkalmazhatóság mutatja, hogy a kanadai bírói gyakorlat is átvette azokat (United Airlines v. Jeremy Cooperstock ügy, 2017 FC 616). A feltételek nevesítése ugyanakkor garanciális jelleggel is bír, mind felhasználói, mind pedig jogosulti oldalról. Felhasználói oldalról egyértelművé teszi, hogy a külföldi országok bírói gyakorlatában és jogirodalmában számos vitát kiváltó feltételek (pl. kereskedelmi jelleg) nem képezik akadályát a felhasználásnak, jogosulti oldalról pedig a feltétel nélküli kivételhez képest érdemi megszorítást tartalmaznak, egyúttal beazonosíthatóvá teszik a kivétel alkalmazási körét.

Az EUB tehát számos más, külföldön ismert feltétel alkalmazását kizárja, így „a paródia fogalma nem függ olyan feltételektől, amelyek szerint a paródiának eredeti, sajátos jellegről kell tanúskodnia, amely különbözik a parodizált eredeti műtől való érzékelhető eltérések bemutatásától, ésszerűen az eredeti mű szerzőjétől eltérő személynek kell legyen tulajdonítható, magára az eredeti műre kell irányulnia, vagy meg kell jelölnie az eredeti mű forrását.”

A szabad felhasználások általános előfeltétele, hogy az eredeti műnek jogszerűen nyilvánosságra kell kerülnie, ez a 34/A. § tekintetében is irányadó.

Ugyanakkor a paródia célú felhasználások jogszerűségéhez valóban nem szükséges az eredeti mű forrásának (ideértve a szerzőt is) feltüntetése, mivel adott esetben a szerzőnek erősebb érdeke fűződik ahhoz, hogy a paródiában található üzenettől elhatárolódjon, mint ahhoz, hogy a paródián szerzőként tüntessék fel. Mivel absztrakt szinten a két véglet nem szabályozható, ezért az EUB döntésével egybehangzóan az Szjt. sem kívánja meg a forrás feltüntetését.

Az EUB döntésével összhangban szintén nem releváns a szabad felhasználás szempontjából, hogy a paródia az eredeti műre irányul, vagy pedig a benne foglalt véleménynyilvánítás egy külső tényezőt vesz célba, a mű felhasználásával (tehát cél vagy eszköz paródia valósul meg).

Ugyancsak irreleváns, hogy a felhasználás közvetetten vagy közvetlenül szolgál-e jövedelemszerzési, vagy jövedelemfokozási célt.

A CDSM és az InfoSoc irányelvek három műfaj, a paródia, a karikatúra és az utánzat (pastiche) tekintetében engednek szabad felhasználást. Bár a Deckmyn döntés főtanácsnoki indítványa szerint „a három fogalom túlságosan hasonló ahhoz, hogy különbséget lehessen tenni közöttük”, a jogalkotó mindhárom műfaj megjelenítése mellett döntött. Az utánzat (pastiche) fordítása tekintetében a jogalkotó a CDSM és InfoSoc irányelvek magyar fordítását veszi át, különös tekintettel arra, hogy a stílusutánzat az Szjt. 1. § (6) bekezdése szerint nem élvez szerzői jogi védelmet (mivel a stílus önmagában műnek nem tekinthető).

Végezetül a rendelkezés jelzi, hogy az eredeti műből való átvételre csak a cél által indokolt terjedelemben kerülhet sor.

Fontos még kiemelni, hogy önmagában a paródia műfaja, a mű ilyen jellege nem sértheti a személyhez fűződő jogokat, köztük az integritást. A paródia célú felhasználások gyakran erősen kritikus hangvételűek, vagy olyan véleményt fogalmaznak meg, amellyel az eredeti mű szerzője saját becsületére vagy jóhírnevére tekintettel sértőnek ítélné meg, ez azonban nem jelenti, hogy személyhez fűződő jogsérelem valósulna meg. Ezen esetekben a tulajdonhoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadsága ütközik egymással, az alapjogok közötti szükségességi-arányossági mérlegelés ugyanakkor a bíróságok hatáskörébe tartozik. Az integritás jogának sérelme jellemzően csak akkor állapítható meg, ha a véleménynyilvánítás kifejezőmódjában túllép az alapjog által biztosított, jogszerű kereteken (pl. diszkriminatív vagy gyűlöletkeltő). (Ld. pl. a francia bírói gyakorlatot, különösen a Peanuts ügyben [Les Peanuts, Tribunal de grande instance de Paris, 1977. január 19.], Tarzoon ügyben [Tarzoon, Tribunal de grande instance de Paris, 1978. január 3.] és Dieudonné ügyben [Dieudonné, La tribunal de grande instance de Paris, 2015. január 15.] tett megállapításokat.) E két jog ütközésének vizsgálata a bíróságok feladata a rendelkezésre álló alapjogi tesztek és a háromlépcsős tesztet használva, továbbá az adott ügy körülményeit mérlegelve.

Annak érdekében, hogy a paródia-kivétel teljességgel érvényesülni tudjon, szükséges a mű egységéhez fűződő jog vizsgálatakor a szabad véleménynyilvánítás alapjogára is tekintettel lenni. A véleménynyilvánítás kereteit meghaladó – pl. diszkriminatív, antiszemita, gyűlöletkeltő tartalmú – felhasználások a továbbiakban is túllépnek a szabad felhasználás körén, így sértik a mű integritásához fűződő jogot.

A 34/A. § szerinti szabad felhasználás nem csupán a kritika, ismertetés vagy paródia, karikatúra, utánzat (pastiche) készítésére, hanem minden, a célnak megfelelő felhasználásra (pl. a filmkritikai videómegosztó platformon való közzététele, a parodizáló hangfelvétel kiadása) is kiterjed.

A szabad felhasználás eredményeként létrejött mű felhasználására továbbá az Szjt. 4. § (2) bekezdése megfelelően alkalmazandó, hiszen ebben az esetben is egy, az átdolgozás eredményeként létrejövő származékos műhöz sokban hasonló új mű jön létre, amennyiben a létrejövő alkotás megfelel az egyéni, eredeti jelleg kritériumának.

9. §

A 35. § (1) bekezdésének kiegészítése az Európai Unió Bíróságának C-435/12. számú ACI Adam ügyben hozott döntésének a magyar jogban történő megjelenítését célozza. Az interneten a jogosult engedélye nélkül elhelyezett szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak (jogellenes forrás) kapcsán egyébként az SZJSZT 2006/17-es számú szakvéleményében kifejtette, hogy „Az eljáró tanács véleménye szerint az vezethető le az előzőekben elemzett nemzetközi, közösségi és hazai szerzői jogi szabályozásból, hogy a jogellenes magáncélú másolás nem megengedett, sem szabad felhasználásként, sem pedig a jogdíjigényre való korlátozás alapján.” A hazai joggyakorlat és a magáncélú másolás hazai kompenzációja e jogértelmezéshez a korábbiakban már hozzáigazításra került.

A 35. § (4) bekezdésének módosítása CDSM irányelv 6. cikkének való megfelelést szolgálja, azonban élve a CDSM irányelv 25. cikke által adott lehetőséggel az InfoSoc irányelv 5. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján nem szűkül le a felhasználás a kulturális örökségvédelmi intézmények gyűjteményének állandó részét képező művek körére, hiszen az Szjt. már létező rendelkezése ennél szélesebb jogokat biztosít. Ennek megfelelően a módosításnak csak az újonnan bevezetett fogalmak átvezetését kell elvégeznie.

A (4) bekezdés felsorolásának egy új d) ponttal való kiegészítése és az új (4a) bekezdés beillesztése annak lehetővé tételét célozza, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények szabad felhasználás keretein belül eleget tudjanak tenni az oktatási célú felhasználásokkal kapcsolatos, más kutatóhelyek és kulturális örökségvédelmi intézmények, valamint oktatási intézmények felől érkező megkereséseknek. E cél érdekében, – tekintettel az Szjt. 40. §-a által felállított terjesztési korlátra – a 35. § kiegészül egy új (4a) bekezdéssel, amely tisztázza, hogy a 35. § (4) bekezdés a), valamint d) pontja alapján készült másolatoknak a kutatóhely és más kulturális örökségvédelmi intézmény,

valamint oktatási intézmény részére való átadása is szabad felhasználás a kulturális örökségvédelmi intézmény tekintetében. E kiegészítés az Infosoc irányelv 5. cikk (2) bekezdés c) és d) pontjának, 5. cikk (3) bekezdés a) pontjának és az 5. cikk (4) bekezdésének felhatalmazásán alapul.

A 35. § (4a) bekezdés a) alpontjának célja, hogy az a) pontban régóta szereplő kutatási kivétel ne kizárólag a helyi terminálokon biztosított direkt elérés útján legyen megvalósítható, hanem a kulturális örökségvédelmi intézménynek lehetősége nyíljon más kulturális örökségvédelmi intézmények, illetve kutatóhelyek számára terjesztani a kutatáshoz szükséges és a gyűjteményében elérhető műveket a cél által indokolt terjedelemben. Kiemelt cél ebből a szempontból, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények ilyen formában elősegíthessék a szöveg- és adatbányászati célú kivétel gyakorlati megvalósulását olyan kutatások esetében, amelyek a gyűjteményükben szereplő tételeket kívánnák felhasználni. A kivétel az InfoSoc irányelv 5. cikk (3) bekezdése a) pontjának és (4) bekezdésének felhatalmazásán alapul. Ennek megfelelően a példányok átadására kizárólag a terjesztés szabályainak eleget téve, fizikai hordozón történő átadással kerülhet sor.

A 35. § (4a) bekezdés b) alpontjának célja, hogy a kulturális örökségvédelmi intézménynek lehetősége nyíljon oktatási intézmények számára terjesztani az oktatáshoz szükséges, és a gyűjteményében elérhető műveket a cél által indokolt terjedelemben. Az ilyen célú felhasználások tipikusan a tananyag szolgáltatására, kiegészítésére szolgálhatnak, oly módon, hogy a kivétel kiterjesztése által a kulturális örökségvédelmi intézmények képesek lesznek közvetlenül az oktatási intézmények és azok munkatársai megkereséseire válaszul átadni a gyűjteményük részét képező művekről készült másolatokat. A módosítás kifejezetten az oktatás fejlődését, vizuális elemekkel történő kiegészítését és sokszínűbbé tételét szolgálja. Az a) alponthoz hasonlóan a példányok átadására kizárólag a terjesztés szabályainak eleget téve, fizikai hordozón történő átadással kerülhet sor. E kivétel, csakúgy, mint a (4a) bekezdés a) alpontja szintén az InfoSoc irányelv 5. cikk (3) bekezdése a) pontjának és (4) bekezdésének felhatalmazásán alapul.

A 35. § (1) bekezdése alapján a (4) bekezdés b) és c) pontjai alól kivett kották, ezen d) pont szerinti felhasználás alól is kivételt jelentenek. Ennek megfelelően a korábbi d) pont hatályon kívül helyezésével egyidejűleg nem módosított bekezdés marad jelenlegi formájában, és a továbbiakban az újonnan beiktatott d) pontra, az iskolai oktatás célját szolgáló felhasználásokra vonatkozik.

10. §

A 35/A. § a CDSM irányelv 3. és 4. cikkei által előírt, a szöveg és adatbányászattal kapcsolatos kivételeinek való megfelelést szolgálja.

Az Szjt.-ben megfordul a sorrend a CDSM irányelvhez képest, és elsőként a 4. cikkben foglalt, mindenkire kiterjedő szöveg és adatbányászati kivételt jeleníti meg, tekintettel arra, hogy ez a kivétel egy nagyobb felhasználói kört fed le, szemben a 3. cikk által a kutatóhelyekre és a kulturális örökségvédelmi intézményekre korlátozott kivétellel.

A 35/A. § (1) bekezdése szerinti szöveg- és adatbányászati kivétel bárkire vonatkozik, aki szöveg- és adatbányászatot szeretne végezni, bármilyen célból, de kizárólag olyan tartalmakon, amelyekhez jogszerűen fért hozzá (pl. az interneten szabadon hozzáférhetővé tett tartalmak és adatbázisok). A kutatóhelynek és kulturális örökségvédelmi intézménynek nem minősülő és nem tudományos kutatást végző intézmények és személyek tekintetében a felhasznált művek jogosultjai rendelkeznek azzal a lehetőséggel, hogy a kivétel alkalmazását kizárják. Ilyen kizárás az interneten keresztül nyilvánosan hozzáférhetővé tett tartalom esetében kizárólag géppel olvasható formában történhet. Önmagában az erre irányuló szerződéses megállapodás vagy egyoldalú nyilatkozat útján történő tiltakozás nem elégséges, ezt ki kell, hogy egészítse a tiltakozás géppel olvasható formája, annak érdekében, hogy az automatizált, mesterséges intelligencián alapuló szöveg- és adatbányászati eszközök felismerhessék a tiltakozást. A tiltakozás más formában történő rögzítése ellehetlenítené a kivétel gyakorlati alkalmazását.

A tudományos kutatás céljából végzett szöveg- és adatbányászati kivétellel szemben ezt az általános kivételt általi felhasználást szerződéses vagy más megfelelő módon – tiltakozásuk által – szabadon kizárhatják a jogosultak, a fentihez hasonló megkötés nem érvényesül. A jogosultak a tiltakozásukat, vagy a szerződéses kizárást bármikor visszavonhatják, ez által lehetővé téve a védett tartalomnak a szöveg- és adatbányászati általi felhasználását.

A CDSM irányelv 3. cikk (1)–(2) bekezdésének való megfelelést szolgáló 35/A. § (2) bekezdése szerinti szöveg- és adatbányászati kivétel egy speciális jogosult körre, a kutatóhelyekre és a kulturális örökségvédelmi intézményekre korlátozódik. Ezek az intézmények tudományos kutatás céljából szöveg- és adatbányászat keretében többszörözést és kimásolást is végrehajthatnak az olyan műveken, amikhez jogszerű hozzáféréssel rendelkeznek, pl. előfizetés vagy vásárlás útján. A kutatás megfelelő lefolytatása érdekében, valamint annak biztosítására, hogy a kutatás eredményeit a későbbiekben ellenőrizni lehessen, az így készült másolatokat e célból meg is lehet őrizni. A megőrzésnek így nincs konkrét időbeli korlátja, azonban lényeges, hogy a biztonságos környezetben, megfelelő biztonsági szinten való tárolást a teljes megőrzési idő alatt biztosítani kell a felhasználást végző személynek.

A 35/A. § (3) bekezdése az InfoSoc irányelv 5. cikk (3) bekezdés a) pontjának felhatalmazásán alapul, és a CDSM irányelv (15) preambulumban jelzett tevékenységek lehetővé tételét célozza a szöveg- és adatbányászatra vonatkozó kivétel esetében. Ez jelenti egyrészt a kutatás során létrejött többszörözött példányok szakmai értékelés (a tudományos életben alkalmazott „peer review”) céljából történő megosztásának lehetőségét egy zárt szakmai körrel, beleértve egyes meghatározott személyekkel való megosztást is. Másrészt a kivétel lehetővé teszi e példányok zártkörű megosztását egy adott kutatási együttműködés keretei között. A kivétel által e kutatási anyagok megosztása zárt online formában is megvalósulhat, ami a szöveg- és adatbányászati kutatásokban használt források és adatok sokasága miatt kiemelten fontos.

11. §

Technikai célú módosítás. A módosítással átvezetésre kerül a 33/A. § (1) bekezdés 2. pontja által bevezetett kulturális örökségvédelmi intézmény fogalma.

12. §

Bizonyítási okokból az Szjt. 41/A. § (2) bekezdésében módosítás vált szükségessé, mert az árva mű felhasználásának részletes szabályairól szóló 138/2014. (IV. 30.) Korm. rendeletben felsorolt (az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól 2012/28/EU irányelven alapuló) információforrások egy része a jogosultkutatás szempontjából, a kutatás elvégzéséhez szükséges további, releváns adatot nem tartalmaz, ezért az ilyen információforrások igénybevétele nyilvánvalóan nem vezetne eredményre jellemzően a jogosult hollétének felkutatásában. Egyes források esetében például nyilvánvalóan megállapítható, hogy alkalmazásuk nem vezethet a felhasználni kívánt mű szerzője nevének vagy tartózkodási helyének, illetve a mű elérhetőségének feltárásához (pl. könyvtári katalógus), figyelemmel arra, hogy az adott forrás nem tartalmazza az adott esetben még hiányzó adatokat. E módosítás eredményeképp, az árva művekre vonatkozó eljárás sokkal inkább ügyfélbarát, az eljárás lefolytatása pedig gyorsabb lesz, ugyanis feltehetőleg kevesebb alkalommal válna szükségessé a hiánypótlás kibocsátása a jogosultkutatás hiányossága miatt.

Az Szjt. 41/A. § (9) bekezdésében nyelvhelyességi módosítás került átvezetésre.

13. §

Az Szjt. 41/B. § (1b) bekezdés c) pontja annak érdekében került módosításra, hogy a hatóság információt kaphasson a kérelemmel érintett mű tekintetében irányadó védelmi idő fennállásával kapcsolatban. E módosítás eredményeképp az árva művekre vonatkozó eljárás gyorsabbá válhat, hiszen e tekintetben nem lesz szükség hiánypótlási felhívás kibocsátására, továbbá az eljárás legelején lehetővé teszi a Hivatal számára az eljárás megszüntetését abban az esetben, ha annak lefolytatása a szerzői jogi oltalom hiánya miatt sürgőssé válik. Ez az ügyfelek számára is költséghatékonyabb megközelítést eredményezne.

14. §

„A kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek” elnevezésű IV/B. Fejezet a CDSM irányelv 8–11. cikkeinek való megfelelést szolgálja. A rendelkezések célja az olyan művekhez való hozzáférés biztosítása, amelyek kereskedelmi forgalomban nem érthetők el, így ki vannak téve a kulturális körforgásból való kiesés veszélyének. A kereskedelmi forgalomban nem elérhető művekre vonatkozó irányelvi rendelkezések átültetését követően azonban lehetővé válik az ilyen műveknek a kulturális örökségvédelmi intézmények általi felhasználása, mely felhasználás lehetővé teszi ezen művek tágabb körben való elérhetőségét, és elősegítheti a műveknek a kereskedelmi forgalomba való visszakérülését is.

A 41/L. § (1) bekezdése a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek tekintetében rögzíti az e fejezetben használt harmadik ország és kereskedelmi forgalomban nem kapható mű fogalmát.

A CDSM irányelv 8. cikk (5) bekezdésének átültetésével a kereskedelmi forgalomban nem elérhető mű fogalma tekintetében meghatározásra kerülnek azon szempontok, amelyek vizsgálata szükséges annak megállapításához, hogy egy adott mű a kereskedelmi forgalomban elérhető-e vagy sem, és ennek megfelelően lehet-e rá alkalmazni a IV/B. Fejezetben meghatározott rendelkezéseket.

E tekintetben a fogalom tisztázza, hogy ha egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény hozzáférhető valamilyen egyéb változatban – például későbbi kiadásban vagy filmművészeti alkotások esetén alternatív vágásban – vagy egyéb megjelenési formában – például ugyanazon mű digitális és nyomtatott formátumban –, akkor az emiatt nem tekinthető kereskedelmi forgalomban nem elérhető műnek vagy más védelem alatt álló teljesítménynek. Ennek megfelelően a mű újabb kiadásának hozzáférhetősége a piacon automatikusan kizárja az adott mű kereskedelmi forgalomban nem elérhetőnek nyilvánítását. Ezzel szemben az átdolgozások, például irodalmi művek egyéb nyelvi verziói vagy audiovizuális feldolgozása kereskedelmi forgalomban való rendelkezésre állása nem zárja ki, hogy egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény egy adott nyelven kereskedelmi forgalomban nem elérhetőnek minősüljön.

Azonban egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény korlátozott, például használt cikkeket áruló üzletben, antikváriumban való hozzáférhetősége, illetve annak elméleti lehetősége, hogy beszerezhető egy műre vagy más védelem alatt álló teljesítményre vonatkozó engedély, nem tekinthető a nyilvánosság számára, a szokásos kereskedelmi csatornákon keresztüli elérhetőségnek.

A 41/L. § (2) és (3) bekezdései a CDSM irányelv 8. cikk (7) bekezdésének való megfelelést szolgálják.

Ezen rendelkezések alapján a művek együttese is tekinthető kereskedelmi forgalomban nem elérhető műnek és e szerint felhasználható lehet a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művekre vonatkozó rendelkezések keretében. A művek együttese esetében több olyan műről van szó, amelyek vonatkozásában megállapítható, hogy egyik sem érhető el kereskedelmi forgalomban. Ennek meghatározása arányos mechanizmusokkal, így például megfelelő mintavétellel biztosítható. A művek együttesének fogalma az Szjt.-ben korábban nem szerepelt, ezért összetévesztésre adhat okot a gyűjteményes mű vagy az együttesen alkotott mű fogalmával, azonban fontos tisztázni, hogy e fogalmak nem azonosak. A művek együttese több különálló művet foglal magában, amelyek valamely okból egy gyűjteményhez, például hagyatékhoz való tartozásuk, okán egy intézményi (pl. könyvtári vagy muzeális) gyűjtemény részét képezik, például annak okán, hogy egy sorozat (pl. adott folyóirat vagy könyvsorozat egy évfolyamába tartozó művek) részei.

Amennyiben a művek együttese túlnyomórészt harmadik országbeli művekből áll, akkor ilyen műcsoportok esetében nem alkalmazandó a 41/M. § (1) bekezdése szerinti közös jogkezelés, illetve a 41/M. § (4) bekezdése szerinti kivétel – kivéve, ha a releváns jogkezelő a harmadik ország jogosultjait érintően is kellően reprezentatív. Ilyen esetben – vagyis, ha harmadik ország jogosultjainak tekintetében is reprezentatív az érintett közös jogkezelő szervezet – akkor a művek vagy teljesítmények ilyen gyűjteményeinek felhasználására is sor kerülhet.

A CDSM irányelv 8. cikk (5) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy egyedi követelményeket, így például időhatárt írjanak elő a kereskedelmi forgalomban nem elérhetőség megállapítására vonatkozóan. A jogalkotó élve ezen lehetőséggel a 41/L. § (4) bekezdésében a Magyarország területén kiadott irodalmi művek tekintetében határoz meg ilyen követelményeket. Ezen követelmények alapján meghatározásra kerül egy megdönthetetlen vélelem a kereskedelmi forgalomban nem elérhetőség mellett, és egy másik megdönthetetlen vélelem arra vonatkozóan, hogy mely esetben nem tekinthető kereskedelmi forgalomban nem elérhetőnek egy irodalmi mű.

Így az utoljára 1999. augusztus 31. előtt kiadott irodalmi művek egy megdönthetetlen vélelem alapján kereskedelembe nem elérhetőnek minősülnek. Az első megdönthetetlen vélelem a kereskedelmi forgalomban nem elérhető státusz megállapításához kapcsolódik, így az azon alapuló felhasználás többi pontját nem érinti. Miután az intézmény megállapította a megdönthetetlen vélelem alkalmazhatóságát, a közzétételre és a kilépésre ugyanazok a szabályok érvényesek, mint amelyek az elérhetőség-vizsgálat során kereskedelmi forgalomban nem elérhetőnek minősített művek esetében. Lényeges továbbá a megdönthetetlen vélelem összekapcsolása a kereskedelmi forgalomban nem elérhetőség fogalmával, miszerint, ha egy adott műnek van egy újabb kiadása, akkor az a mű nem is kerülhet be ebbe a rendszerbe, tehát a megdönthetetlen vélelem nem alkalmazható

azon művekre, amelyeket 1999. augusztus 31-ét követően bármikor ismételtlen kiadtak. Szükséges továbbá hangsúlyozni, hogy a szerzőnek a 41/M. § (2) bekezdésében rögzített tiltakozási jogát a rendelkezés nem érinti. A megdönthetetlen vélelem kizárólag a kereskedelmi forgalomban nem elérhető státusz megállapításához kötődik és a státusz megállapítását követően a felhasználás a 41/M–41/N. §-okba foglalt általános szabályok szerint történik, így a kilépés lehetősége is adott. Az 1999. szeptember 1-i dátum, – azaz az Szjt. hatályba lépésének dátuma – amiatt bír jelentőséggel, mert a felek 1999. augusztus 31-e előtt az akkor hatályos szerzői jogi szabályozások alapján főszabály szerint nem köthettek határozatlan idejű felhasználási szerződést. A kiadói (felhasználási) szerződésekre 1875–1970 között a Kereskedelmi Törvénykönyvről szóló 1875. évi XXXVII. törvénycikk rendelkezései voltak irányadók azzal, hogy e szabályokat 1951-től kezdődően miniszteri rendelet egészítette ki, amely a kiadói szerződés leghosszabb időtartamát négy évben határozta meg. A szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény mellett továbbra is rendeleti szinten szabályozták a kiadói szerződések feltételeit, amelyek főszabály szerinti leghosszabb időtartama 1996-ig négy évben, majd 1999. augusztus 31-ig nyolc évben volt meghatározva.

Azon irodalmi művek, amelyek utolsó kiadása óta nem telt el nyolc év, nem minősülhetnek kereskedelmi forgalomban nem elérhető műnek, ebben az esetben egy másik megdönthetetlen vélelmet állít fel a rendelkezés, amelyben a nyolcéves időtartam a kiadói szektor jelzése nyomán került elfogadásra a hazai piaci gyakorlat figyelembevételével.

A 41/M. § a CDSM irányelv 8. és 9. cikkének való megfelelést szolgálja, rendelkezik a kereskedelmi forgalomban nem elérhető műveknek egy speciális alanyi kör, a kulturális örökségvédelmi intézmények általi felhasználásához kapcsolódó kiterjesztett hatályú közös jogkezelési rendszer működésének menetéről és a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek tekintetében alapított kivételről, valamint a határokon átnyúló felhasználások rendezéséről.

A felhasználás tekintetében nem csak az alanyi kör nevezhető speciálisnak, hanem a felhasználható művek, vagy szomszédos jogi védelem alatt álló teljesítmények köre is, ugyanis a kulturális örökségvédelmi intézmények a IV/B Fejezet rendelkezései alapján csak azon kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználására jogosultak, amelyek gyűjteményük állandó részét képezik. A művek és más védelem alatt álló teljesítmények akkor képezik a kulturális örökségvédelmi intézmény gyűjteményének állandó részét, ha az ilyen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények példányai ezen intézmények tulajdonában vagy állandó jelleggel birtokában vannak, például tulajdonjog átruházása, felhasználási szerződés, kötelezpéldány biztosításának kötelezettsége vagy állandó letétkezelési megállapodások alapján.

A 41/M. § (1) és (2) bekezdései a CDSM irányelv 8. cikk (1) és (4) bekezdéseinek való megfelelést szolgálják.

A közös jogkezelést érintően az (1) bekezdés rögzíti, hogy a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználásának engedélyezése kiterjesztett hatályú közös jogkezelés alá esik. Az (1) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a szerző által tett tiltakozó nyilatkozat esetén nem tartozik a kiterjesztett hatályú közös jogkezelés alá a mű felhasználása. A szerző alatt itt minden jogosultat kell érteni (az Szjt. 106. § alapján beleértve a szerző jogutódját, valamint a szerzői jog más jogosultját is), így a felhasználás ellen a kiadó is jogosult tiltakozni, amennyiben ezen jogok átruházásra kerültek részére. A szerző tiltakozáshoz való jogát nem zárja ki a mű felhasználásának megkezdése, és a tiltakozás nem kell, hogy az adott műtípusba tartozó összes művére kiterjedjen.

A rendelkezések által a kulturális örökségvédelmi intézmények lehetőséget kapnak arra, hogy gyűjteményük állandó részét képező, kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek tekintetében közös jogkezelő szervezettől felhasználási engedélyt szerezzenek a mű nem kereskedelmi célú többszörözésére, terjesztésére és nyilvánossághoz közvetítésére. A többszörözés tekintetében egyértelműen a legjelentősebb cselekmény a kulturális örökségvédelmi intézmények által a művek digitalizálása és ezt követően történő nyilvánossághoz közvetítése. A nyilvánossághoz közvetítés az Szjt. terminológiájával összhangban magába foglalja a szerzők 26. § (8) bekezdése szerinti jogát, továbbá a szomszédos jogi jogosultak esetében is a megfelelő jogokat: az előadóművészek 73. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a hangfelvétel előállítók 76. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, a rádió- és televízió-szervezetek 80. § (1) bekezdés d) pontja szerinti és a filmelőállítók 82. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogait is.

A (4) bekezdés a CDSM irányelv 8. cikk (2) bekezdése szerint biztosítandó kivételt vezeti be, lehetővé téve a kulturális örökségvédelmi intézmények számára, hogy nem kereskedelmi célból szabadon elérhetővé tegyék a kereskedelmi forgalomban nem elérhető műveket erre dedikált, szintén nem kereskedelmi jellegű weboldalon, – amennyiben lehetséges – a jogosult nevének feltüntetése mellett. A kivétel a nyilvánossághoz közvetítés mellett lehetővé teszi a kereskedelmi forgalomban nem elérhető műveknek a kulturális örökségvédelmi intézmények

általi többszörözését, amely a művek digitalizálására irányul, továbbá nyilvánossághoz közvetítését, az adatbázis átdolgozását és a szoftver átdolgozását és terjesztését.

Ennek a kivételnek a kiegészítő jellege azonban abban mutatkozik meg, hogy csak olyan esetekben és olyan művek tekintetében lehet alkalmazni, amikor nincs a feltételeknek megfelelő, kellően reprezentatív közös jogkezelő szervezet, amely a jogok gyakorlása tekintetében engedéllyel és hatályos díjszabással egyaránt rendelkezik. A törvény ezen felhasználás ellen is biztosít tiltakozási jogot a jogosult számára a (6) bekezdésben, azzal a kivétellel, hogy ebben az esetben a tiltakozási jog nem kerül korlátozásra.

A 41/M. § (3) és (5) bekezdései a határon átnyúló felhasználásokhoz kapcsolódó kérdéseket rendezik, lehetővé téve azt, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények az (1) bekezdés szerint kapott engedély alapján az Európai Unió bármely tagállamában felhasználják az érintett műveket. A (4) bekezdésben szabályozott kiegészítő kivétel tekintetében egy fikciót állít fel a rendelkezés, ami szerint a felhasználás a kulturális örökségvédelmi intézmény székhelye szerinti tagállamban történik, így ennek a tagállamnak a nemzeti joga alkalmazandó az egyéb kérdésekben.

A 41/M. § (6) és (7) bekezdései CDSM irányelv 8. cikk (4) bekezdésének való megfelelést szolgálják.

A 41/M. § (6) bekezdése által biztosításra kerül a szerző számára annak lehetősége, hogy a kereskedelmi forgalomban nem elérhetőnek minősített műve tekintetében bármikor tiltakozhasson a kulturális örökségvédelmi intézmény általi felhasználása ellen, amennyiben az a (4) bekezdés alapján szabad felhasználásként valósul meg. Ez esetben a kulturális örökségvédelmi intézménynek a felhasználást a lehető legrövidebb időn belül be kell fejeznie.

A felhasználás befejezése tekintetében a rendelkezés az ésszerű idő követelményének való megfelelést ír elő, ezzel segítve a felhasználást végző intézményeket oly módon, hogy amennyiben számukra a felhasználás azonnali befejezése rendkívül nehéznek bizonyul, például azért, mert a honlapjukon megjelenített mű azonnali eltávolítására nem áll rendelkezésükre megfelelő technológiai háttér, akkor lehetőségük legyen arra, hogy jogsértés nélkül a lehető legrövidebb időn belül befejezzék a mű felhasználását.

A 41/M. § (7) bekezdése azt a kérdést rendezi, hogy kinek a felelőssége az adott mű kereskedelmi forgalomban nem elérhető minőségének megállapításához szükséges elérhetőség-vizsgálat elvégzése. E szerint a kulturális örökségvédelmi intézmény köteles elvégezni a mű, vagy szomszédos jogi teljesítmény tekintetében az elérhetőség-vizsgálatot. Az elérhetőség-vizsgálat során a kulturális örökségvédelmi intézmény az adott helyzetben általában elvárható gondossággal köteles eljárni. Az adott helyzetben általában elvárható gondossággal való eljárás nem kell, hogy idővel megismételt intézkedéseket foglaljon magában, de magában kell foglalnia minden olyan könnyen hozzáférhető bizonyíték figyelembevételét, amely a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények szokásos kereskedelmi csatornákon keresztüli várható hozzáférhetőségéről tanúskodik. A művek egyenkénti értékelését csak akkor kell megkövetelni, ha ez a releváns információk rendelkezésre állása, a kereskedelmi hozzáférhetőség valószínűsége és a várható tranzakciós költségek fényében ésszerűnek tűnik.

A 41/M. § (8) bekezdésének célja a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználásából befolyt bevétel felhasználhatóságának tisztázása. E szerint a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználásából származó bevételt a kulturális örökségvédelmi intézmény a kereskedelmi forgalomban nem elérhető mű felhasználási engedélyének költségeire, valamint a mű digitalizálásával és terjesztésével járó kiadások fedezésére fordíthatja. Egyúttal rögzíti azt is, hogy az intézmény szert tehet bevételre e tevékenységéből mindaddig, amíg ezt az indokolt költségekre fordítja.

A 41/N. § a CDSM irányelv 10. cikkének való megfelelést szolgálja, kiegészítve a 41/M. §-ban foglaltakat azzal, hogy megállapítja a felhasználásra engedélyezett művek felhasználásának megkezdését megelőző eljárás szabályait. E szerint a felhasználásra engedélyezett művek listáját, mint ilyeneket a felhasználás megkezdését megelőzően legalább hat hónappal közzé kell tenni. Ez szintén egy garanciális szabály a jogosultak részére, ezáltal ugyanis értesülhetnek arról, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények a műveiket kereskedelmi forgalomban nem elérhető műként szeretnék felhasználni, és így módjuk nyílik a felhasználás elleni tiltakozásra. A nyilvántartás tartalmi elemei tekintetében irányadó jelleggel bír az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala által vezetett nyilvántartás, továbbá a Hivatal által kiadott tájékoztató.

Lényeges információnak minősülnek a mű azonosítását lehetővé tevő információk, a felhasználási engedély feleivel kapcsolatos lényeges információk, a felhasználási engedély területi hatályára vonatkozó információk és a felhasználási engedély alapján megvalósított felhasználással kapcsolatos lényeges információk. Ezeket a lényeges információkat a felhasználásra jogosult kulturális örökségvédelmi intézmény a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának (a továbbiakban: SZTNH) köteles bejelenteni, aki a megkapott információkat továbbítja az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala számára. Az így megkapott lényeges információkat az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala az általa erre a célra kialakított uniós portálon teszi közzé.

Az SZTNH a megkapott adatokat online, nem hiteles, bárki számára szabadon hozzáférhető nyilvántartásban teszi közzé a felhasználás és a tiltakozás elősegítése céljából. A Hivatal az általa továbbított, illetve a nyilvántartásban közzétett információk valóságtartalmáért nem felel, akárcsak az árva mű felhasználásának részletes szabályairól szóló 138/2014. (IV. 30.) kormányrendelet 9. § (2) bekezdése szerinti adatszolgáltatás esetén. Emellett az SZTNH, a felhasználást végző kulturális örökségvédelmi intézmény, valamint az engedélyezésre jogosult közös jogkezelő köteles honlapján tájékoztatást nyújtani a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználására vonatkozóan.

Az (5) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettség célja, hogy a jogosultakat informálja a mű vagy szomszédos jogi védelem alatt álló teljesítmény felhasználásáról, és garanciális szempontból lehetőséget adjon a felhasználás elleni esetleges tiltakozásra. A tájékoztatás konkrét módja a felhasználás jellegétől függ, megvalósulhat az információnak pl. az adott honlapon történő feltüntetésével.

15. §

A 45. § módosítása által egyértelműsítésre kerülnek a szerzői jogi felhasználási szerződés írásbeliségére vonatkozó szabályok.

A közös jogkezelő szervezetek általi elektronikus úton kötött felhasználási szerződésre vonatkozó új szabály megállapítása által törlésre kerül az Szjt. 45. § (3) bekezdésébe foglalt azon rendelkezés, amely az elektronikus úton kötött szerződésre vonatkozó korlátozó rendelkezéseket tartalmazta, és amely által elváltak az Szjt. rendelkezései a Ptk. írásbeliségre vonatkozó szabályaitól. A törlés által a felhasználási szerződés tekintetében az írásbeliségi szabály fennmarad, azonban arra teljes mértékben a Ptk. írásbeliségre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Ezáltal a Ptk.-nak az elektronikus szerződéskötésre vonatkozó szabályait a Ptk. háttérjogszabály jellege alapján alkalmazni kell az Szjt. speciális alakísági követelményeinek alkalmazása esetén, ha a felhasználási szerződést a felek elektronikus úton kötik meg. Ha az ajánlati felhívást, vagy az ajánlatot elektronikus kereskedelmi szolgáltató teszi meg, az Ektv. megfelelő szabályait is alkalmazni kell. Ha vállalkozásnak [Ptk. 8:1. § 4. pont] minősülő jogosult fogyasztóval [Ptk. 8:1. § (3) bekezdés] köt felhasználási szerződést, az Szjt. szabályai mellett mind a Ptk., mind a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet szabályait alkalmazni kell.

A 45. § (2) bekezdésének módosítása modernizálja a sajtóközlés céljára készített művek felhasználására kötött szerződések eddig is létező, az írásbeliség alóli kivételt engedő szabályát a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 203. § 60. pontjában meghatározott fogalom felhasználásával. Ez által nemcsak a nyomtatott, hanem az internetes sajtótermékekben való közzétételre kötött felhasználási szerződés is megköthető bármely formában.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt évtizedben rendkívüli mértékben megnőtt a művek online térben történő felhasználása és a szerződéskötési gyakorlat is változóban van, szükségessé vált az online felhasználás tekintetében kötött felhasználási szerződésekre vonatkozó szabály enyhítése, így ez a rendelkezés átkerült a (2) bekezdésbe, amely alapján feloldásra kerül az írásbeliségi követelmény egyes „internetes” felhasználások körében.

Emellett átkerült a (2) bekezdésbe a szoftver [korábbi 60. § (5)] és a gyűjteményes műnek minősülő adatbázis [korábbi 62. § (5)] tekintetében az írásbeliség alóli kivételre vonatkozó szabály. Ezek kimondták, hogy nem kötelező a szoftver vagy az adatbázis felhasználására vonatkozó szerződés írásba foglalása a szoftver vagy az adatbázis műpéldányának a kereskedelmi forgalomban történő megszerzése esetén. Ehhez képest annyiban változik a szabály, hogy az írásbeliség alóli felmentést kiterjeszti mindazon felhasználási szerződésekre, amelyek nem kizárólagos felhasználási jogot engednek ezen művek felhasználására. Így a szoftver, valamint a gyűjteményes

műnek minősülő adatbázis akár visszterhes, akár ingyenes, nem kizárólagos felhasználását engedő szerződések esetében eltörlésre kerül az írásbeliség követelménye.

Így érvényesek lesznek a különböző számítógépi, és mobil alkalmazások letöltésének és belső célú futtatásának jogosítására megkötött, szoftverekkel kapcsolatos felhasználási szerződések is. Ezekben az esetekben tipikusan rákattintással, vagy rákattintások sorozatával, távollevők között, ráutaló magatartás tanúsításával [Ptk. 6:4. § (2) és (4) bekezdés, 6:5. § (3) bek.] jön létre a szerződés. Az esetek egy részében az ekként létrejött szerződést rögzítik is, ettől azonban még nem válik írásbeli alakban tett szerződéssé [Ptk. 6:7. § (3) bek.].

A (2) bekezdés d) pontja kiterjed a szerzői jogi védelem alatt álló adatbázis felhasználására kötött szerződésre is. Ha egy adatbázis kapcsolódó jogi védelemben, vagy kumulált védelemben részesül, akkor az alaktság mellőzésével köthető a felhasználására szerződés a (2) bekezdés d) pont szerinti feltételekkel, mert a kapcsolódó jogi védelemben részesülő adatbázis felhasználására egyébként sem vonatkozik kötelező alaki kellék.

Ezen felül a (2) bekezdés a d) pont által kiegészül egy általános kivétellel az alaktság követelménye alól. E szerint nem kötelező a felhasználási szerződés írásba foglalása abban az esetben, amikor a szerző a műve tekintetében úgy ad felhasználási engedélyt, hogy a felhasználási jog engedésére meghatározatlan számú személynek tesz nem címzett ajánlatot. A módosítás által többek között jogszerűvé válnak a Creative Commons licenz által adott engedélyek vagy a GPL (General Public License) engedély hatálya alatt megkötendő szerződések.

A (3) bekezdés az (1) bekezdéstől abban tér el, hogy ahhoz, hogy a közös jogkezelő szervezet és a felhasználó elektronikus úton köthessen felhasználási szerződést, szükséges előtte egy írásbeli megállapodás megkötése az elektronikus út alkalmazása tekintetében. A gyakorlatban különböző, közös jogkezelésbe tartozó felhasználást megvalósító felhasználók oldaláról igény mutatkozik a felhasználási szerződés elektronikus úton történő megkötésére. Ez a tömeges felhasználások engedélyezésénél a közös jogkezelő szervezet munkáját is megkönnyítené. A felhasználási szerződést a jelenlegi szabályozás szerint írásba kell foglalni.

Az álképviselő, és ezáltal a szerződés létre nem jöttének elkerülésére, a felhasználó személyének a megfelelő azonosítására a javasolt megoldás az eljáró feleket hagyományosan, vagy az írásbeliség követelményeinek megfelelő elektronikus úton írásba foglalt (aláírt) jognyilatkozattal azonosítja. Ez biztosítja azt, hogy a közös jogkezelő szervezet a későbbiekben a jogdíjak és az egyéb adatszolgáltatási igények érvényesítése érdekében sikerrel tudjon fellépni, adott esetben a szerződéses igények, vagy a szerződés keretét meghaladó felhasználás esetén a jogsértéssel összefüggő igények érvényesítése érdekében, a nélkül, hogy a szerződés létrejötté vagy a felhasználó személye tekintetében elnehezedett bizonyítási követelmények terhelnék. Az írásban azonosított felhasználó a jognyilatkozatban előírt és általa elfogadott módon tehet elektronikus úton felhasználási szerződési jognyilatkozatot, amely így, a megelőző azonosító nyilatkozattal együtt azonosítja a feleket, és tartalmazhatja az összes lényeges tartalmi elemet is.

A hagyományosan írásba foglalt, és az elektronikus utat kombináló megoldás szokatlan kikötés [Ptk. 6:78. § (2) bekezdés], ezért erről külön tájékoztatni szükséges a felhasználót, például az elektronikus út kikötési szabályainak a jogdíjkezelésbe foglalása által. A hagyományosan írásba foglalt és az elektronikus utat kombináló megoldást az Sztj. speciális rendelkezése alapján írásba foglaltnak kell tekinteni. Így nem áll fenn az a veszély, hogy a Ptk. írásbeliségét szigorúan értelmező gyakorlat alapján az ilyen szerződések semmisnek minősíthetők.

16. §

Az Sztj. új 46/A. §-a SatCab irányelv 8. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A rendelkezés megvalósítja továbbá az EUB C-431/09. és C-432/09. egyesített Airfield ügyben hozott döntésének [83] bekezdésében foglaltak és a hazai szerződéses gyakorlat kodifikálását is.

A kapcsolódó nemzetközi és hazai jogértelmezés és a hazai engedélyezési gyakorlat kodifikálása által megvalósul a SatCab irányelv 8. Cikk (1) bekezdés utolsó mondata szerinti rendelkezés, vagyis a kizárólag közvetlen betáplálással megvalósított felhasználásban résztvevő felek engedélyszerzésének szabályozása. A közvetlen betáplálással megvalósított – érdemben eddig is egyetlen, egységes felhasználásnak tekintett – felhasználás engedélyezésére a televízió-szervezet közvetlenül is szerződhet a jogosulttal, feltéve, hogy e szerződésben a feleknek módja van kitérni a felhasználás körülményeire, így például a nyilvánosság elérését lehetővé tevő műsorterjesztő szervezetek közreműködésére, az így elért nyilvánosságra, és a teljes felhasználási mértékre tekintettel megállapított díjra is. A felhasználásban résztvevő felek között a díjteher arányos megosztása

a műsorterjesztés és a digitális átállítás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (Dtv.) 37. §-a szerinti műsordíjjal kerül rendezésre. Fontos kiemelni, hogy ez a rendelkezés a direkt betáplálással kapcsolatos szabályozás második pillére. A szabályozás sarokpontja a 26. § új (5a) bekezdése, amely rögzíti azt, hogy a direkt betáplálás is sugárzásnak tekintendő, nem egy új, önálló vagyoni jog, és azt is, hogy az eredeti rádió- vagy televízió-szervezeten kívül a nyilvánosságot elérő szervezetnek is felhasználási jogot kell rá szereznie. A második pillért képező jelen rendelkezés lehetővé teszi a jogosult számára a felhasználási szerződés megkötését a rádió- vagy televízió-szervezettel olyan módon is, hogy az kiterjedjen a műsorhordozó jelek nyilvánossághoz közvetítésében közreműködő szervezetek tevékenységére is.

A (2) bekezdésben meghatározott ellenőrzési mechanizmus tekintetében lényeges szempont, hogy csak az ellenőrzéshez szükséges adatok bekérésére kerülhet sor, amely során az adatkérő köteles tartózkodni a visszaélészerű joggyakorlástól. Az adatszolgáltatási kötelezettség az adatszolgáltatásra kötelezett – a felhasználásban közreműködő rádió- vagy televízió-szervezet és a rádió- vagy televízió-szervezettől különböző – szervezet rendelkezésére álló adatokra terjed ki.

17. §

A 48. § (1) bekezdésének kiegészítése a CDSM irányelv 20. cikkében foglalt rendelkezésnek való megfelelést szolgálja. A bírósági út mellett, a felhasználási szerződés kapcsán felmerülő értékaránytalanság esetén a felek a Szerzői Jogi Szakértő Testület mellett működő egyeztető testülethez is fordulhatnak.

A 48. § új (2) bekezdése a CDSM irányelv 20. cikk (2) bekezdésének való megfelelést szolgálja oly módon, hogy kiveszi a 48. § (1) bekezdésének hatálya alól a közös jogkezelő szervezetek, valamint független jogkezelő szervezetek által kötött felhasználási szerződéseket, valamint a közös jogkezelő szervezetek által a díjigények gyakorlása körében a díjfizetésre kötelezettel kötött megállapodásokat.

18. §

Az 50/A. § a CDSM irányelv 19. cikkének való megfelelést szolgálja.

Az 50/A. § (1) bekezdése biztosítja, hogy minden szerző legalább évi rendszerességgel átfogó tájékoztatást kapjon a felhasználási engedéllyel vagy átruházással érintett, szerzői jogi szempontból releváns jogainak felhasználási módjáról, a keletkezett bevételekről és a fizetendő díjakról. Az átruházási szerződésekre az 55. § (1) bekezdése rendeli megfelelően alkalmazni a tájékoztatási kötelezettségre irányadó rendelkezéseket. Az adatszolgáltatás ki kell, hogy terjedjen az ügy szempontjából releváns összes bevételi forrásra, beleértve adott esetben a másodlagos kereskedelmi hasznosításból (merchandising) származó bevételeket.

A tájékoztatás tekintetében a törvény nem határoz meg formai kötöttséget, bármilyen olyan formában megtörténhet, ami lehetővé teszi utólag a tájékoztatás megtörténtének igazolását, így a felhasználó elektronikus úton is tájékoztathatja a szerzőt.

A tájékoztatási kötelezettséget nem lehet szerződésben kizárni, még akkor sem, ha a felek titoktartási megállapodást kötnek.

Az 50/A. § (2) bekezdése a CDSM irányelv (74) preambulum bekezdésében foglaltaknak megfelelően tisztázza, hogy a tájékoztatási kötelezettségnek nincs helye az ingyenes felhasználási szerződések esetében.

Az 50/A. § (3) bekezdése azon alapul, hogy a film és az audiovizuális piac sajátosságai – főként a jogosultak kiemelten nagy száma – indokolják, hogy a tájékoztatási kötelezettség ne legyen automatikus, hanem csak akkor legyen alkalmazandó, ha a tájékoztatást a jogosultak írásban vagy elektronikus úton kéri a felhasználótól. Az írásbeliség a Ptk. szabályaira épül, ugyanakkor jelen esetben az ott megkívánt formai követelmények mellőzésével, e-mailben küldött igény elfogadása is indokolt a tájékoztatás igénylésének megkönnyítése érdekében. Erre a CDSM irányelv 19. cikk (1) bekezdése ad felhatalmazást.

Az 50/A. § (4)–(5) bekezdései a CDSM irányelv 19. cikk (2) bekezdésének való megfelelést szolgálják. A (4) bekezdés lehetővé teszi az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatást mindazon esetekben is, ahol a szerzővel szerződő fél a jogokat tovább engedélyezi, és ebben az esetben a tovább engedélyezés keretében jogosított személytől is kérhető az adatszolgáltatás.

A (4) bekezdésben foglalt jogosultság tekintetében a jogszabály egy sorrendet határoz meg, amely szerint a szerző elsőként közvetlen szerződéses partnerén keresztül jogosult tájékoztatást kérni, majd, ha az így kapott tájékoztatást hiányosnak véli, akkor térhet át a (4) bekezdés szerinti tájékoztatáskérésre.

Az 50/A. § (6) bekezdése a CDSM irányelv 19. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja. Az (6) bekezdés a tájékoztatás adására kötelezett személyek tekintetében tartalmaz egy enyhítő rendelkezést, amely szerint abban az esetben, ha a tájékoztatási kötelezettség a felhasználásból származó bevételhez képest aránytalan adminisztratív terhet jelent, azt csak az adott helyzetben általában elvárható mértékben kell teljesíteni.

Az 50/A. § (7) bekezdése a CDSM irányelv 19. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja, tisztázva, hogy a felhasználási szerződés megszűnése esetén miként lehet alkalmazni a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezéseket. A szerződés megszűnését követő tájékoztatási kötelezettség értelemszerűen csak a szerződés megszűnését megelőző, utolsó egy éves időtartamra vonatkozik.

Az 50/A. § (8) bekezdése CDSM irányelv 19. cikk (4) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A (8) bekezdés szerint a tájékoztatási kötelezettség nem áll fenn, azaz meg is tagadható, ha a szerző teljes műhöz való hozzájárulása nem jelentős. A tájékoztatási kötelezettség nem tagadható meg, amennyiben ahhoz a 48. § szerinti „bestseller-klauszula” alkalmazása érdekében van szükség. A hozzájárulás nem jelentős volta minden esetben egyedileg állapítandó meg. A hozzájárulás önmagában egy adott műfajhoz tartozás okán, a műfaji sajátosságok miatt nem tekinthető nem jelentősnek. A hozzájárulás jelentőségének megállapítása körében többek között figyelembe vehető, hogy a hozzájárulás közvetlen hatással van-e a teljes mű sikerére továbbá, hogy az adott hozzájárulás mennyiben lenne helyettesíthető egy másik szerző által anélkül, hogy az a teljes mű kereskedelmi sikerét a piacon veszélyeztetné.

Az 50/A. § (9) bekezdése a CDSM irányelv 19. cikk (5) bekezdésének megfelelést szolgálja. A (9) bekezdés előírja az 50/A. § szerinti tájékoztatási kötelezettségi szabályokat a kollektív szerződések tekintetében is.

Az 50/A. § (1) bekezdése a felhasználási és vagyonátruházási szerződések megkötésekor fennálló egyenlőtlen tárgyalási pozíció kiegyensúlyozására szolgál, azonban az Szjt. 30. §-ban szabályozott, munkaviszonyban és más hasonló jogviszonyban alkotott művek esetében nem beszélhetünk felhasználási vagy vagyonátruházási szerződésről. A munkáltató a törvény erejénél fogva („cessio legis”) szerzi meg a mű átadásával a vagyoni jogokat, amennyiben a munkaszerződésben meghatározott munkaköri kötelezettség része a mű elkészítése. E bekezdés a 30. §-sal összhangban kizárólag akkor alkalmazandó, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége. Mindezek alapján szükségtelen és indokolatlan terhet jelentene az (1) bekezdésben előírt részletes tájékoztatási kötelezettséget telepíteni arra a törvény erejénél fogva jogot szerző munkáltatóra, aki a munkaszerződésben megjelölt ellentételezés teljesítésével már megfizette a mű elkészítését, ezért az 50/A. § (10) bekezdése rögzíti, hogy az 50/A. § rendelkezései nem alkalmazandók munkaviszony, vagy más hasonló jogviszony esetében. Amennyiben a munkavállaló és a munkáltató eltérően állapodott meg, és a munkáltató egy külön, a munkaköri leírásban foglaltakon kívül eső vagyonátruházási vagy felhasználási szerződéssel szerez jogot a munkavállaló által alkotott művön, a tájékoztatási kötelezettség az (1) bekezdés alapján továbbra is fennáll. A (10) bekezdés továbbá tisztázza azt is, hogy az 50/A. § rendelkezései nem alkalmazandók a közös jogkezelő szervezetek és a független jogkezelő szervezetek által kötött felhasználási szerződésekre, valamint a közös jogkezelő szervezetek által a díjigények gyakorlása körében a díjfizetésre kötelezettel kötött megállapodásokra.

Az 50/B. § a CDSM irányelv 23. cikkének való megfelelést szolgálja. E körben rögzíti, hogy a szerzők számára járó méltányos díjazással kapcsolatos rendelkezésektől [50/A. §, 48. §, 102. §] eltérő szerződéses kikötés semmis, és ez esetben a semmis rész, vagy külföldi jog kikötése helyett a 48. §, az 50/A. § (1)–(8) bekezdés, illetve a 102. § rendelkezéseit kell alkalmazni. Ezen semmisségre csak a szerző érdekében lehet hivatkozni.

Az Szjt. 55. § (1) bekezdésének megfelelően a felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésre valamint az előadóművészi teljesítmények felhasználására és az előadóművészi vagyoni jogok átruházására vonatkozó szerződésre is.

19. §

Az 57/A. § a CDSM irányelv 2. cikk 6. pontjának való megfelelést szolgálva határozza meg a tartalommegosztó szolgáltató fogalmát, hivatkozva az Ektv. 2. § k) pontja szerinti szolgáltató fogalmára. E szerint szolgáltató az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes, illetve jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet. Az Ektv. szerinti szolgáltató fogalmát az 57/A. § (1) bekezdés annyiban egészíti

ki, hogy e szolgáltató abban az esetben minősül tartalmegosztó szolgáltatónak, ha fő vagy egyik fő célja a szolgáltatás igénybe vevői (felhasználói) által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása, üzletszerű összerendezése és hirdetése, valamint ezen művekhez és teljesítményekhez való hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára. A fentiekből következően az adatbázisokat, mint kapcsolódó jogi teljesítményeket nem érinti e szabályozás.

A 57/A. § hatálya alá tehát azok a szolgáltatások tartoznak, amelyek legfontosabb vagy egyik legfontosabb célja a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak nagy mennyiségben való tárolása, illetve annak lehetővé tétele, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személyek (felhasználók) feltöltsék és megosszák ezeket a védett tartalmakat, abból a célból, hogy azokból akár közvetlenül vagy közvetve hasznot szerezzenek azzal, hogy egy nagyobb közönség kiszolgálása érdekében összerendezik és hirdetik ezen védett műveket, többek között kategorizálással és célzott promóció alkalmazásával.

A definíció azon szolgáltatásokat célozza, amelyeknek fontos szerepe van az online tartalompiacra azáltal, hogy ugyanazért a közönségért más tartalmegosztó, például online audio- és videoközvetítési szolgáltatásokkal versenyeznek.

A 57/A. § szerinti szolgáltatások nem foglalhatják magukban azokat a szolgáltatásokat, amelyek fő célja nem egyezik meg a tartalmegosztó szolgáltató fogalmában foglaltakkal, azaz az olyan szolgáltatás, amelynek nem célja az igénybe vevői számára nagy mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló tartalom feltöltésének és megosztásának lehetővé tétele acélból, hogy e tevékenységből hasznot szerezzen.

Eszerint nem minősülnek az 57/A. § alapján meghatározott tartalmegosztó szolgáltatóknak különösen a nonprofit online enciklopédiák, a nonprofit oktatási és tudományos adatbázisok, a nyílt forráskódú számítógépi programokat fejlesztő, illetve megosztó platformok, az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló (EU) 2018/1972 irányelvben meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói, az online piacok és a vállalkozások közötti felhőalapú szolgáltatások, továbbá azon felhőalapú szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználói számára, hogy saját használatukra tartalmakat töltsenek fel.

Egy tartalmegosztó szolgáltató által tárolt és hozzáférhetővé tett tartalom jelentős mennyiségének megítélése szempontjából különösen az alábbi tényezők vizsgálata szükséges a CDSM irányelv alapján: a) a szolgáltatás által elért közönség mérete; és b) felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alá tartozó művek és más teljesítmények száma.

Az 57/B. § a CDSM irányelv 17. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tétel az Szjt. terminológiájával összhangban magába foglalja a szerzők 26. § (8) bekezdése szerinti jogát, továbbá a szomszédos jogosultak esetében is a megfelelő jogokat: az előadóművészek 73. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a hangfelvétel előállítók 76. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, a rádió- és televízió-szervezetek 80. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, a filmelőállítók 82. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogait is.

A rendelkezés egyértelműsíti, hogy a tartalmegosztó szolgáltatók szerzői jogi szempontból releváns felhasználást, nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételt valósítanak meg, amikor a felhasználók által feltöltött, védelem alatt álló művekhez hozzáférést biztosítanak a nyilvánosság számára. Tekintettel arra, hogy ilyen esetekben a tartalmegosztó szolgáltatók felhasználást valósítanak meg, a szerzői jog alapvető logikája alapján előzetesen felhasználási engedélyeket kell szerezniük az érintett jogosultaktól.

Az 57/B. § lényege annak tisztázása, hogy az engedélyköteles magatartás a más által, jelen esetben a tartalmegosztó szolgáltatást igénybe vevő személyek által többszörözött tartalmak lehívásra hozzáférhetővé tételében áll. Ugyanakkor szükséges tisztázni, hogy a CDSM irányelv nem új, sui generis vagyoni jogot hozott létre, hanem a már meglévő nyilvánossághoz közvetítési jog tekintetében egyértelműsítette, hogy e speciális felhasználás is az ernyője alá tartozik.

Az 57/C. § a CDSM irányelv 17. cikk (2) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel az Szjt. terminológiájával összhangban magába foglalja a szerzők 26. § (8) bekezdés második mondata szerinti jogát, továbbá a szomszédos jogosultak esetében is a megfelelő jogokat: az előadóművészek 73. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a hangfelvétel előállítók 76. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, a rádió- és televízió-szervezetek 80. § (1) bekezdés d) pontja szerinti és a filmelőállítók 82. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogait is. Az 57/C. § egyrészt rögzíti, hogy a tartalmegosztó szolgáltató által megszerzett felhasználási

engedélynek a szolgáltatást igénybe vevő személyek által végzett cselekményekre is ki kell terjednie, ha ezek a személyek (felhasználók) egyébként nem kereskedelmi alapon járnak el és nem termelnek ezzel jelentős bevételt. Ez a rendelkezés tehát azt biztosítja, hogy a feltöltő felhasználók felelőssége is lefedésre kerüljön a szolgáltató által megszerzett felhasználási engedélyek révén. Ennél fogva egyértelművé válik, hogy a szolgáltatást nem kereskedelmi célból, vagy nem kereskedelmi mértékű bevételt eredményező módon igénybe vevő (vég)felhasználók külön engedély nélkül helyezhetnek el akár szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat is e szolgáltatók felületein.

A rendelkezés másrészről azt is tisztázza, hogy ha a szolgáltatást igénybe vevő személy és a szolgáltatás felületén elhelyezett védett tartalom jogosultja között jön létre a felhasználás engedélyezésére irányuló felhasználási szerződés, akkor ez nem minden esetben terjed ki szükségszerűen a tartalommegosztó szolgáltató általi nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételre, hanem csak az igénybe vevőnek adott engedély keretein belül. Ez a rendelkezés tehát nem teremt alapot a tartalommegosztó szolgáltató javára annak feltételezésére, hogy a szolgáltatás igénybe vevője a szolgáltató részére is minden vonatkozó felhasználási engedélyt megszerzett. A CDSM irányelv (69) preambulumbekzdésének megfelelően nem vélemezhető a tartalommegosztó szolgáltató javára az, hogy felhasználói minden vonatkozó felhasználási engedélyt megszereztek.

Az 57/D. § a CDSM irányelv 17. cikk (3) bekezdésének megfelelést szolgálja, amely szerint nem alkalmazandó 2000/31/EK irányelv 14. cikk (1) bekezdésében megállapított felelősségkorlátozás a 17. cikk hatálya alá tartozó helyzetekre. Az 57/D. § kimondja, hogy amennyiben a tartalommegosztó szolgáltató az 57/B. § szerinti nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt végez, a javára nem alkalmazható az Ektv. 10. §-ában meghatározott felelősségkorlátozás, amely szerint a tárhelyszolgáltatást végző közvetítő szolgáltató nem felel az igénybe vevő által biztosított információért, ha a) nincs tudomása az információval kapcsolatos jogellenes magatartásról, vagy arról, hogy az információ bárkinek a jogát vagy jogos érdekét sérti; b) amint az a) pontban foglaltakról tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információk az Ektv. 13. §-a szerinti eltávolításáról, vagy a hozzáférést nem biztosítja.

Az 57/E. § a CDSM irányelv 17. cikk (4) bekezdésének való megfelelést szolgálja. Az 57/E–57/I. § a CDSM irányelv 17. cikk (4)–(6) bekezdésének való megfelelést szolgálják.

Az 57/E. § határozza meg az 57/B. § megsértésével történő felhasználások tekintetében a tartalommegosztó szolgáltatóknak az elsődleges felelősség alól való mentesülésének eseteit. Ennek értelmében a szolgáltatók nem felelősek a jogosulatlanul elérhetővé tett művek nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételéért, amennyiben az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal jártak el a felhasználási engedély megszerzése, illetve a jogosult által konkrétan megjelölt tartalmak elérhetetlenségének biztosítása érdekében, valamint eleget tettek az értesítési-eltávolítási kötelezettségnek, amely a jogsértő tartalom újbóli megjelenésének megakadályozását is magában foglalja. Az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal való eljárás fordulata a CDSM irányelv által megkövetelt „best efforts” mérce megjelenítését szolgálja, figyelembe véve a Polgári Törvénykönyv felelősségi rendszerét.

A felelősségi mérce bár figyelembe veszi a Polgári Törvénykönyv felelősségi rendszerét, mégis direkt elválik az elvárható magatartás elvétől, és bevezet egy új, önálló felelősségi mércét a CDSM irányelv által meghatározott „best efforts” mércéhez igazodva, amely az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal való eljárási mércéként került átültetésre.

Az elválás oka különösen az, hogy a CDSM irányelv egy új, sui generis felelősségi rezsimit vezet be a tartalommegosztó szolgáltatókra tekintettel, amely nem feleltethető meg teljes mértékben a magyar polgári jog adott helyzetben általában elvárható magatartási mércéjével, hanem annál egy magasabb szintű elvárást támaszt a tartalommegosztó szolgáltatókkal szemben.

A CDSM irányelv szövege az általános mentesülés tekintetében három eset tekintetében használja a „best efforts” mércét. Elsőként a felhasználási engedély megszerzéséhez kapcsolódóan jelenik meg a mérce, ahol azt jelenti, hogy a tartalommegosztó szolgáltatónak aktívan és egy magas szintű elvárásnak megfelelően kell eljárnia annak érdekében, hogy az online felületére feltöltendő művek vagy szomszédos jogi teljesítmények tekintetében felhasználási engedélyt szerezzen. Amennyiben a felhasználási engedély megszerzése a megfelelő eljárás mellett mégsem sikerül, akkor is fennáll még a mentesülés lehetősége, ha ez az elvárt szintű gondosság megvalósult. A CDSM irányelv kimondja továbbá, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatóknak „minden tőlük telhetőt meg kell tenniük” a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően annak elkerülésére, hogy szolgáltatásaikon keresztül az érintett jogosultak által meghatározott, nem engedélyezett művek és

szomszédos jogi teljesítmények elérhetők legyenek. Fontos azonban megjegyezni, hogy a „minden tőlük telhető megtettek” elvárás az arányosság mércéje alapján értelmezendő, így az értékelésnél figyelembe kell venni az adott helyzet körülményeit, így különösen a tartalommegosztó szolgáltató méretét és lehetőségeit. Harmadik elemként az ezen eljárások ellenére a felületekre felkerült művek tekintetében kerül elvárásként meghatározásra, hogy a tartalommegosztó szolgáltatónak a jogszerűtlenül közzétett mű vagy szomszédos jogi teljesítmény hozzáférhetetlenné tételének vagy eltávolításának, valamint jövőbeni elérhetővé tételének megakadályozására a „best efforts” mérce szerint kell eljárnia. E három best effort követelmény bármelyikének elmulasztása a felelősség beálltát okozza a szolgáltató oldalán.

A „best efforts” mérce tehát átfogja az egész mentesülési rezsimet. A „best efforts” mérce csak a jogi személyek egy tipizált csoportjára vonatkozik és két tekintetben is speciális az általános elvárhatósági mércéhez képest. Egyrészt a felelősségi rezsím alanyai professzionális szolgáltatókként nagyobb gondosság tanúsításával tartoznak az általános elvárhatósági mércéhez képest, egyúttal ugyanakkor ezen felelősségi mérce igazodik arányossági tényezőkhez is, mint a szolgáltató anyagi lehetőségei, mérete, egyéb jellemzői. Nem támasztható ugyanis ugyanaz a követelmény egy közép méretű szolgáltató és egy nagy forgalmú, nagy bevétellel rendelkező szolgáltató esetében, különös tekintettel a komoly anyagi ráfordítással járó technológiák alkalmazására és intézkedések megtételére.

Így például annak értékelésekor, hogy az 57/E. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelt-e a tartalommegosztó szolgáltató – azaz, hogy a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően, az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal járt-e el annak érdekében, hogy szolgáltatása keretében ne lehessen hozzáférni a nem engedélyezett művekhez vagy szomszédos jogi teljesítményekhez – figyelembe kell venni különösen, hogy milyen ágazati gyakorlatok vannak, és az összes releváns tényező, valamint körülmény tekintetbe vételével mennyire volt hatékony, valamint arányos a tartalommegosztó szolgáltató által alkalmazott gyakorlat.

Az értékelés szempontjából több tényezőt is figyelembe kell venni, mint például a tartalommegosztó szolgáltató méretét, a különböző típusú tartalom hozzáférhetőségét megakadályozó meglévő eszközök technikai állásának alakulását, beleértve a lehetséges jövőbeli fejlesztéseket is, és az ilyen eszközök szolgáltatásoknak okozott költségeit.

A szerzői jogi vagy szomszédos jogi védelem alatt álló tartalmak nem engedélyezett hozzáférhetőségének megakadályozására a tartalom típusától függően különböző eszközök lehetnek megfelelőek és arányosak, ezért nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetőségének megakadályozása csak a jogosultak által történő értesítés nyomán érhető el. Ez a tartalommegosztó szolgáltatók által tett lépések ugyanis a magas szintű gondossági követelmények ellenére sem haladhatják meg a cél teljesítéséhez szükséges mértéket, ezzel betartva az 57/E. § (4) valamint (6) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

Ilyen esetekben kerül alkalmazásra az 57/E. § (2) bekezdésének c) pontja, amely attól függetlenül irányadó kötelezettség a felelősség alóli mentesüléshez, hogy a jogosult előzetesen megadta-e a lényeges és szükséges információkat a tartalommegosztó szolgáltatónak a mű vagy a szomszédos jogi teljesítmény tekintetében. A tartalommegosztó szolgáltató felelőssége bármely egymással párhuzamosan irányadó elvárásnak való meg nem felelésen alapulhat. Így felelősséggel tartozik a mű vagy szomszédos jogi teljesítmény nyilvánosságához közvetítésének jogosulatlan cselekményéért, amennyiben a megfelelően indokolt értesítés kézhezvételét követően nem intézkedik haladéktalanul az értesítés tárgyát képező mű vagy szomszédos jogi teljesítmény hozzáférhetetlenné tétele vagy szolgáltatásáról történő eltávolítása érdekében. Ezen túlmenően az ilyen tartalommegosztó szolgáltató akkor is felelősségre vonható, ha nem jár el megfelelő gondossággal annak érdekében, hogy a jogosult által e célból szolgáltatott lényeges és szükséges információk alapján megakadályozza a konkrét, nem engedélyezett mű vagy szomszédos jogi teljesítmény újbóli, jövőbeli feltöltését.

Az 57/E. § (3) bekezdése az 57/E. § (2) bekezdés c) pontjához kapcsolódóan rögzíti, hogy a c) pontban foglalt mentesülési feltételként meghatározott eljárásra az Ektv. 13. §-ában foglalt eljárás rendelkezéseit kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy ahol az Ektv. 13. §-a a szolgáltató ért, ott az 57/A. § szerinti tartalommegosztó szolgáltatót kell érteni.

Az 57/E. § (4) bekezdése a CDSM irányelv 17. cikk (7) bekezdésének megfelelést szolgálja. Ez által rögzítésre kerül, hogy az 57/E. § (2) bekezdésében meghatározott, a tartalommegosztó szolgáltatók által végrehajtandó intézkedések nem irányulhatnak az olyan felhasználások megakadályozására, amelyek természetüknél fogva nem sértenek szerzői jogot, azaz jogszerű felhasználásoknak minősülnek. Ilyen felhasználások különösen szabad

felhasználások, a már közkincsbe tartozó művek felhasználása vagy a Creative Commons által engedélyezett művek megfelelő felhasználása. Annak részleteit, hogy ezen általános elvárásnak a szolgáltató miként feleljen meg, a tervezet nem részletezi. Ennek érdekében alkalmazhatók lehetnek például olyan megoldások, amelyek a szolgáltatók által a feltölteni kívánt tartalmak előzetes szűrése kapcsán kerülnek alkalmazásra, értékelve az adott tartalom feltöltésének valószínűsíthetően jogszerű voltát, de a tartalmat elhelyező (feltöltő) személyeknek a tartalom felhasználásának természetével kapcsolatos nyilatkozatainak figyelembevételére alkalmas technológiák is szolgálhatják e célt. E téren az Európai Bizottságnak a CDSM irányelv 17. cikkének alkalmazása kapcsán kiadott iránymutatásai (guidelines) tartalmaznak releváns gyakorlati példákat.

Az 57/E. § (5) bekezdése a CDSM irányelv 17. cikk (5) bekezdésének való megfelelést szolgálja. Az 57/E. § (3) bekezdése ezt a mentesülést oly módon árnyalja, hogy meghatározza, hogy a feltételek teljesülése tekintetében mit kell figyelembe venni, ugyanis a felelősségi mentesüléshez szükséges kötelezettségek megtételének értékelése a szolgáltatás típusától, a közönség méretétől, a feltöltött művek típusától, valamint a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állásától és költségeitől függ.

A felsorolt feltételek tekintetében figyelembe kell venni a jogsértő tartalom elhelyezése idején aktuális piaci gyakorlatokat, az akkor elérhető technológiákat, valamint ezen gyakorlatok és technológiák arányosságát és a szerzői jogokat nem sértő felhasználói feltöltésekre gyakorolt hatásukat.

Az 57/E. § (6) bekezdése a CDSM irányelv 17. cikk (8) bekezdésével összhangban tisztázza, hogy az 57/E. §-ban foglalt előírásoknak való megfelelés nem vezethet általános nyomkövetési kötelezettséghez.

Az 57/F. § a CDSM irányelv 17. cikk (4)–(6) bekezdéseinek való megfelelést szolgálja. Az 57/F. § a piacon újonnan megjelenő, vagy új szolgáltatást bevezető tartalmegosztó szolgáltatók tekintetében határoz meg külön, enyhébb mentesülési szabályokat az 57/B. § megsértése esetére. A mentesülési szabályok az olyan kisebb szolgáltatókra vonatkoznak, amelyek éves forgalma nem éri el a 10 millió euró összeget és emellett szolgáltatásuk nem régóta, kevesebb, mint 3 éve érhető el a piacon. A kis- és középvállalkozások, illetve a startupok fejlődésének biztosítása érdekében ezeknek a szolgáltatóknak kevesebb kötelezettségnek kell megfelelniük a mentesülés érdekében: mindössze a felhasználási engedély megszerzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható legjobb módon kell eljárniuk, illetve a klasszikus értesítési-eltávolítási köteleességnek kell megfelelniük.

Szigorúbbá válik a mentesülési feltétel ezen tartalmegosztó szolgáltatók esetében, ha átlagosan egyedi látogatóik száma havi szinten számítva meghaladja az 5 millió főt. Ebben az esetben már a művek elérhetetlenné tételéről is gondoskodniuk kell.

A 57/G. § a CDSM irányelv 17. cikk (9) bekezdésével összhangban egy hatékony és gyors panasztételi mechanizmus bevezetését és működtetését írja elő a tartalmegosztó szolgáltatók számára. E panasztételi mechanizmusok keretében kell módot biztosítani arra, hogy a szolgáltatók által esetlegesen indokolatlanul megszürt tartalmak (ilyenek lehetnek például a szabad felhasználás, például paródia keretében előállított tartalmak vagy nem védett tartalmak) mégis elérhetővé válhassanak.

A jogosult által a mű vagy szomszédos jogi teljesítmény hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására benyújtott kérelem tekintetében előírásként szerepel, hogy a kérelmet megfelelően indokolni kell.

A szolgáltatás igénybe vevője által benyújtott panaszt a tartalmegosztó szolgáltatónak indokolatlan késedelem nélkül kell feldolgoznia, és a panasszal kapcsolatos döntésnek emberi felülvizsgálaton kell alapulnia. A szolgáltató ugyanakkor nem köteles és nem is jogosult a vita érdemében döntést hozni.

A 57/G. § (5) bekezdése tisztázza, hogy a tartalmegosztó szolgáltató nem felel az olyan tartalom ismételt elérhetővé tételéért, amelyre az 57/G. §-ban foglalt panasztételi mechanizmus végeredményeként került sor.

Az 57/H. § (1) bekezdése a CDSM irányelv 17. cikk (9) bekezdésének való megfelelést szolgálja. Az 57/K. § előírja, hogy a tartalmegosztó szolgáltató köteles a szolgáltatása igénybe vevőit a felhasználási feltételeiben tájékoztatni arról, hogy a műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket miként használhatják fel, kitérve a kivételek vagy korlátozások szerint felhasználásokra is.

Az 57/H. § (2) bekezdése a CDSM irányelv 17. cikk (8) bekezdésének való megfelelést szolgálja. Az 57/H. § lehetővé teszi a jogosultak számára, hogy tájékoztatást kérjenek a tartalmegosztó szolgáltatóktól a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vonatkozásában létrejött felhasználási engedély hatálya alá tartozó művek vagy szomszédos jogi teljesítmények felhasználásáról, valamint a tartalmegosztó szolgáltatónak az 57/E. § (2) bekezdése szerinti eljárásairól.

Ezen tájékoztatás megadására a tartalmegosztó szolgáltatók kötelesek. A CDSM irányelv (68) preambulumbekkezdésében foglaltaknak megfelelően az e tájékoztatásban megadott információknak elég konkrétaknak kell lenniük ahhoz, hogy megfelelő átláthatóságot biztosítsanak a jogosultak számára, anélkül, hogy ez érintené a tartalmegosztó szolgáltatók üzleti titkait. A szolgáltatók nem kötelezhetők arra, hogy részletes és egyedi tájékoztatást nyújtsanak a jogosultaknak minden egyes azonosított műről vagy más védelem alatt álló teljesítményről. Ez nem érintheti azokat a szerződéses megállapodásokat, amelyek a szolgáltatók és a jogosultak közötti megállapodások létrejötté esetén nyújtandó tájékoztatásra vonatkozóan esetleg konkrétabb rendelkezéseket tartalmaznak.

20. §

A 60. § (4) bekezdésének kiegészítése CDSM irányelv 23. cikk (2) bekezdésének való megfelelést szolgálja. E körben rögzítésre kerül, hogy a szerzők és előadóművészek számára járó méltányos díjazással kapcsolatos rendelkezések a szoftverek vonatkozásában nem alkalmazandók.

21. §

Az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról szóló 2001/84/EK irányelv (a továbbiakban: 2001/84/EK irányelv) 5. cikke szerint „A 3. és a 4. cikkben említett eladási ár az adót nem tartalmazó eladási ár.” A rendelkezésből a contrario következik, hogy az eladási árba minden más adminisztratív költség és az adásvételi ügylet körében felszámolt egyéb díj és jutalék beleértendő.

A gyakorlatban vita alakult ki a követő jog esetében járó szerzői díj mértékének alapját képező vételár fogalma kapcsán, amely a 2001/84/EK irányelv fenti eladási árának megfelelő fogalom az Szjt. rendszerében. Felmerült a díjalap más költségekkel való csökkentése, mivel a törvény erről kifejezetten nem rendelkezik. Ezen, a 2001/84/EK irányelvvel nem konform jogértelmezés kiküszöbölése és a fogalom tisztázása érdekében szükséges egy kiegészítő rendelkezés beiktatása, amely egyértelművé teszi, hogy a díjalapot képező vételárba – az adón és más köztartozáson kívül – minden egyéb költségelem (adminisztratív, jutalék, egyéb díjak) beleszámítandó.

22. §

Az Szjt. 13. §-ának módosításához igazodóan szükséges az integritás jogának egyező módosítása az előadóművészek esetében is az eltérő jogértelmezés elkerülése érdekében.

23. §

A sajtókiadványok kiadóinak védelme elnevezésű új alcím a CDSM irányelv 15–16. cikkeinek való megfelelését szolgálja.

A 82/A. § a CDSM irányelv 2. cikk 4. pontjának való megfelelést szolgálja.

E szerint a sajtókiadvány újságírói irodalmi művekből álló gyűjtemény. Az újságírói jellegű irodalmi művek magukba foglalják a médiajogban szerkesztett tartalmaknak minősülő publikációkat, ugyanakkor a jelen rendelkezés szerinti védelemhez szükséges a szerzői jogi védelem feltételeinek (egyéni, eredeti jelleg) fennállása is. Ebből adódóan értelemszerűen kiesnek a védelem köréből a kizárólag tényeket és napi híreket tartalmazó, egyéni, eredeti jellegűnek nem tekinthető kiadványok. A sajtókiadványnak három fő jellemzője van. Ezen jellemzők közül az első az, hogy kiadvány azonos cím alatt megjelenő időszakos vagy rendszeresen aktualizált kiadvány. A második fogalmi elem az, hogy a sajtókiadvány célja a nyilvánosság tájékoztatása hírekről vagy más témákról. A harmadik fő jellemző pedig az, hogy valamely szolgáltató kezdeményezésére, szerkesztői felelősségére és ellenőrzése mellett jelenik meg tetszőleges sajtótermékben (bármely tetszőleges tömeg tájékoztatási eszközben).

A fogalom magában foglalja többek között a napilapokat, a heti vagy havi általános vagy szakfolyóiratokat, ideértve az előfizetésen alapuló folyóiratokat is, valamint az internetes híroldalakat.

Kivételt képeznek az időszakos tudományos vagy akadémiai céllal kiadott kiadványok. Az akadémiai cél a gyakorlatban nehezen különíthető el a tudományos céltól, így kizárólag a törvény fogalomrendszerében már használt tudományos jelző jelenik meg, amely magába foglalja az a CDSM irányelv által megkövetelt akadémiai célt (academic purposes) is. Nem vonatkozik továbbá a védelem azon weboldalakra, blogokra sem, amelyek olyan tevékenység keretében nyújtanak szolgáltatást, amelyeket nem egy szolgáltató – például hírszolgáltató – kezdeményezése, szerkesztői felelőssége és ellenőrzése keretében végeznek.

A 82/B. §-a a CDSM irányelv 15. cikkének való megfelelés körében teremti meg a sajtókiadványok kiadóinak a sajtókiadványok tekintetében egy speciális felhasználói körrel szemben fennálló szomszédos jogát. E szomszédos jog illeszkedik a már eddig is létező szomszédos jogok rendszerébe és ennek megfelelően a 83. § (1) bekezdésének szabályai a szerzői jogok védelmével való kapcsolat tekintetében itt is irányadóak, ezzel megfelelve a CDSM irányelv 15. cikk (2) bekezdésének.

Ez alapján a sajtókiadványok kiadói számára biztosításra kerül a vezetékek útján történő nyilvánosságához közvetítési és elektronikus többszörözési felhasználások feletti rendelkezés joga, feltéve, hogy a felhasználást az Ektv. 2. § k) pontja szerinti – az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó – szolgáltató valósítja meg. Az új kiadói szomszédos jogot a jogalkotó kizárólagos jogként ülteti át a hazai jogba. Ugyanakkor a hazai közös jogkezelési rendszer a Kjkt. szerinti feltételek teljesülése esetén lehetővé teszi, hogy a kiadói jogosultak elhatározásuk esetén – akár kiterjesztett hatállyal – közös jogkezelés keretében közösen érvényesítsék ezt a jogukat, feltéve, hogy erre az SZTNH-től engedélyt szereznek. E megközelítésre alapot adhatnak a kiadói jogok átütetését megvalósító olyan tagállami rezsimek, amelyek ezen új uniós szomszédos jog gyakorlására eleve közös jogkezelést írnak elő.

Az új kiadói szomszédos jog alól három kivétel kerül meghatározásra a CDSM irányelv 15. cikk (1) bekezdésének való megfelelés során. Az első kivétel a hiperhivatkozásokat veszi ki a rendelkezés hatálya alól. A második kivétel egyes szavak, illetve nagyon rövid részletek felhasználását teszi lehetővé engedély nélkül. Az utolsó kivétel pedig az egyéni felhasználók magáncélú vagy nem kereskedelmi célú felhasználását mentesíti, beleértve az e felhasználók által történő felhasználást is. Mindemellett a IV. Fejezetben biztosított kivételek és korlátozások irányadóak e jog esetében is, beleértve az idézés jogát is.

24. §

A módosítás a CDSM irányelv 15. cikk (4) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

A 84. § (1) bekezdésének kiegészítése a sajtókiadványok kiadói számára biztosított szomszédos jogra vonatkozó védelmi időt határozza meg, amely a sajtókiadvány első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított két év.

A szomszédos jogi védelem nem szolgálhat eszközül a kiadványok frissítése által egy állandóan megújuló oltalomnak, ezért nem lehet az oltalmi idő tartamának számítását újratekdeni, azon esetekben, amikor a sajtókiadványt vagy az abban található egyes műveket az oltalmi idő megújítása okán frissítenek.

A szomszédos jogi védelem tárgya maga a sajtókiadvány, amely állhat szerzői jog által védett, illetve nem védett tartalmakból. Az önállóan is szerzői jogi védelemben részesülő, a sajtókiadvány részét képező tartalmak oltalmi idejét a sajtókiadványra vonatkozó rendelkezések nem befolyásolják, így a sajtókiadvány tartalmát képező szerzői művekre (pl. publicisztikákra, képekre, videókra), illetve szomszédos jogi teljesítményekre (pl. előadások, filmek, hangfelvételek) az Sztj. által meghatározott általános oltalmi idő vonatkozik továbbra is, és csak ennek leteltét követően kerülnek közkincsbe.

25–26. §

A 84/D. § ülteti át a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és a szöveg- és adatbányászat kapcsán a sui generis adatbázisok körében bevezetendő szabad felhasználási esetköröket.

Az (1) bekezdésben szereplő módosítás a CDSM irányelv 8. cikk (2)–(3) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A 84/D. § (1) bekezdése az adatbázis előállítók számára biztosított sui generis jog alól való kivételt vezeti be a CDSM irányelv 8. cikk (2) bekezdése szerint biztosítandó kivételt átültetése által, lehetővé téve a kulturális örökségvédelmi intézmények számára, hogy nem kereskedelmi célból kimásolják és újrahasznosítsák a kereskedelmi forgalomban nem kapható adatbázisokat erre dedikált, szintén nem kereskedelmi jellegű weboldalon, – amennyiben lehetséges – a jogosult nevének feltüntetése mellett.

Ennek a kivételnek a kiegészítő jellege azonban abban mutatkozik meg, hogy csak olyan esetekben és olyan műtípusok tekintetében lehet alkalmazni, amikor nincs a feltételeknek megfelelő, kellően reprezentatív közös jogkezelő szervezet.

A 84/D. § (2) bekezdése CDSM irányelv 3. és 4. cikkei által előírt, a szöveg és adatbányászattal kapcsolatos kivételeinek való megfelelést szolgálja.

A 84/D. § (2) bekezdése szerinti szöveg- és adatbányászati kivétel bárkire vonatkozik, aki szöveg- és adatbányászatot szeretne végezni, bármilyen célból, de kizárólag olyan tartalmakon, amelyekhez jogszerűen fért hozzá (pl. az interneten szabadon hozzáférhetővé tett tartalmak és adatbázisok). A kutatóhelynek és kulturális örökségvédelmi intézménynek nem minősülő és nem tudományos kutatást végző intézmények és személyek tekintetében a felhasznált művek jogosultjai rendelkeznek azzal a lehetőséggel, hogy a kivétel alkalmazását kizárják. Ilyen kizárásnak minősül például azon eset, ha a jogosult a szabad felhasználás ellen előzetesen, az interneten keresztül nyilvánosan hozzáférhetővé tett tartalom esetében géppel olvasható formában (például metaadatokon, illetve egy weboldal vagy egy szolgáltatás szerződési feltételein keresztül) vagy szerződéses megállapodás vagy egyoldalú nyilatkozat útján tiltakozik. A tudományos kutatás céljából végzett szöveg- és adatbányászati kivétellel szemben tehát ezt az általános kivétel általi felhasználást szerződéses vagy más megfelelő módon kizárhatják a jogosultak.

A CDSM irányelv 3. cikk (1)–(2) bekezdésének való megfelelést szolgáló 84/D. § (3) bekezdése szerinti szöveg- és adatbányászati kivétel egy speciális jogosult körre, a kutatóhelyekre és a kulturális örökségvédelmi intézményekre korlátozódik. Ezek az intézmények tudományos kutatás céljából szöveg- és adatbányászat keretében kimásolást is végrehajthatnak az olyan adatbázisokon, amikhez jogszerű hozzáféréssel rendelkeznek, pl. előfizetés vagy vásárlás útján. Annak biztosítása érdekében, hogy a kutatás eredményeit a későbbiekben ellenőrizni lehessen, az így készült másolatokat e célból meg is lehet őrizni.

Az új kivételek bevezetése okán a 84/C. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés átkerült a 84/E. §-ba, ezzel kiterjesztve a háromlépcsős teszt alkalmazását az új kivételekre is. Továbbá a rendelkezések egységének biztosítása céljából az eddig 84/D és 84/E. §-ban foglalt rendelkezések átkerültek a 84/F és 84/G. §-ba, ezzel lehetővé téve az adatbázisok esetében irányadó szabad felhasználási esetkörök egy helyen történő szabályozását.

27. §

A gyakorlatban fokozott igény mutatkozik a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: SZJSZT) véleményeinek a megismerésére. Erre jelenleg a testület ügyrendje ad módot, csak úgy, mint arra, hogy felkérés esetén kérhessék az ügy titokban tartását. Az ilyen kérelemmel érintett ügyek száma megnőtt, miközben a szakértői vélemények iránti érdeklődés is fokozódott. A titokban tartással érintett ügyekben is azonban számos olyan kérdésben foglal állást az eljáró tanács, amelyben a lehetséges válasz – az ügy azonosítást lehetővé tevő adatainak, tényállási elemeinek titokban tartása mellett – a szakvélemények adatbázisát tanulmányozó jogi képviselők, bírák, szakemberek és más személyek (pl. diákok) indokolt érdeklődésére tarthat számot, mert hozzájárulhat hasonló ügyekben a jogi álláspontjuk kialakításához, kutatómunkához, szakmai publikációkhoz vagy akár gondolkodásuk formálásához is. Ebben az esetben az adatbázis kizárólag az ügy számát, tárgyát, és a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben a tanács megállapításait tartalmazza, mellőzve a felek azonosítását lehetővé tevő adatokat.

Az SZJSZT az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 1. § d) és 35. § (1) bekezdés második mondatában meghatározott szakértő testület. E testületekre az igazságügyi szakértőkről szóló törvény rendelkezéseit az SZJSZT-t létrehozó jogszabályban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Mivel az igazságügyi szakértőkről szóló törvény nem rendelkezik a szakértői vélemények nyilvánosságáról, sőt, csak arról rendelkezik, hogy a szakvéleményt hogyan kell a kirendelő bírósághoz/hatósághoz benyújtani (48. §), ezért a szerzői jogi szakértő testületi szakvélemény nyilvánosságára, és a nyilvánosság korlátjaira vonatkozó szabályokat jelen, a testületet létrehozó törvényben célszerű szabályozni.

A módosítás ezen túlmenően bevezet egy rövidítést is az SZJSZT tekintetében.

28. §

A módosítás a CDSM irányelv 21. cikkének való megfelelést szolgálja. E szerint a felhasználó és a jogosult az Egyeztető Testülethez fordulhat az átláthatósági kötelezettséggel és a szerződéskezelési mechanizmussal kapcsolatos jogviták esetén is. Tartalmaz továbbá egy a pontosítást szolgáló technikai módosítást is.

29. §

Technikai módosítás, a már hatályon kívül helyezett választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvényre való merev hivatkozás helyett egy a hatályos törvényre (a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX törvény) való rugalmas hivatkozás kerül bevezetésre. E mellett átvezetésre kerül a Szerzői Jogi Szakértő Testületre bevezetett rövidítés.

30. §

A 111/J. § a Javaslat hatálybalépéséhez kapcsolódó, átmeneti rendelkezéseket állapít meg.

A 111/J. § (1) bekezdése a CDSM irányelv 15. cikk (4) bekezdésének való megfelelést szolgálja. E szerint a sajtókiadványok kiadóinak védelme kiterjed a 2019. június 6. napján, vagy azt követően nyilvánosságra hozott sajtókiadványokra is, azonban értelemszerűen a sajtókiadványok kiadói ezen sajtókiadványok tekintetében is csak 2021. június 1. napjától kezdve élhetnek a törvény által biztosított jogukkal, tehát a sajtókiadványok korábbi felhasználásai tekintetében a sajtókiadványok kiadóinak biztosított szomszédos jog megsértésére hivatkozva nem léphetnek fel.

A közvetlen betáplálással megvalósított nyilvánossághoz közvetítés felhasználása nem új felhasználási mód, annak jogalapjaként a gyakorlat korábban az 26. § (3) bekezdése szerinti kódolt sugárzás jogát hivatkozta, analógiaként. A közvetlen betáplálással megvalósított nyilvánossághoz közvetítések vonatkozásában a jelen rendelkezés célja az így alkalmazott analógia kiváltása is e felhasználási módok vonatkozásában. A 111/J. § (2) bekezdése – a SatCab irányelv 8. cikk (1) bekezdésének és a 2. cikk 4. pontjának való megfelelés körében – lehetővé teszi azon jogkezelő szervezeteknek, amelyek a közvetlen betáplálással kapcsolatos jogkezelési tevékenységüket a 26. § (3) bekezdésére alapították, hogy engedélyüknek vagy nyilvántartási bejegyzésüknek a jogszabályi változásokhoz való igazítását a Hivatal 2021. július 1. napján külön eljárás lefolytatása nélkül elvégezze, valamint kiegészítse a 26. § (5a) bekezdése szerinti vagyoni joggal, kivéve ha a szervezet 2021. június 30. napjáig kéri ennek mellőzését. A nyilvántartásnak a Hivatal általi kiegészítése nem minősül a Kjkt. 33. § (2) bekezdése szerinti engedélynek.

A 111/J. § (3)–(5) bekezdései lehetővé teszik, hogy a nyilvánossághoz közvetítéssel összefüggésben a (2) bekezdés szerint kibővített jogkört szerző reprezentatív közös jogkezelő szervezetek a tárgyévben élő díjszabásaikat még a tárgyév során felül tudják vizsgálni és a megváltozott jogszabályi hivatkozási alapokra tudják helyezni díjbeszedési gyakorlatukat, egy a körülményekre tekintettel speciális eljárásrend szerint zajló, a Kjkt. 147. §-án nyugvó díjszabás jóváhagyási eljárás keretében. A rendelkezések célja, hogy a megváltozott jogszabályi környezet okozta jogértelmezési bizonytalanságok időszakát lerövidítse, és biztosítsa a jogosultak számára, hogy jogukat mielőbb, kiszámítható módon és a hatályos jogszabályok szerint gyakorolhassák. A rögzített határidők a Kjkt. szerinti díjszabás jóváhagyási eljárás időtartamából, annak eljárási határidőiből erednek. Tekintettel arra, hogy kellő alapossággal lefolytatott díjszabás jóváhagyási eljárás – amelynek kulcseleme a díjszabás tervezet véleményeztetése a felhasználókkal és érdekképviselői szerveikkel – nem végezhető el rövidebb idő alatt, tételesen rögzíthető a díjszabás alkalmazási időszakának legkorábbi időpontja 2021. november 1-vel. Tekintettel ugyanakkor arra is, hogy az így megkezdett díjszabás jóváhagyási időszak a Kjkt. 146. §-a szerinti éves díjszabás jóváhagyási eljárás

időtartamával lényegében egy időben zajlana, az átlátható eljárási ügyvitel és a kiszámítható díjszabás alkalmazás biztosítása érdekében szükséges kizárni a jelen eljárás tárgyát képező díjszabás kapcsán a Kjkt. 146. §-a szerinti eljárás kezdeményezésének lehetőségét. Ugyanezen okokból kifolyólag a jelen bekezdés szerinti eljárás keretében elfogadásra kerülő díjszabás alkalmazási időszakának végét szükségszerűen a tárgyévét követő évre is érdemes kiterjeszteni, így az alkalmazási időszak vége 2022. december 31-ével állapítható meg. A jelen bekezdések szerinti eljárás ugyanakkor csupán egy lehetőség azon közös jogkezelő szervezetek számára, amelyek díjszabásának alkalmazhatóságát jelentősen befolyásolja a 25. § (5a) bekezdés bevezetése, ugyanakkor e szervezetek dönthetnek úgy is, hogy a szükségszerűnek ítélt módosításokat a Kjkt. 146. §-a szerinti eljárás keretében benyújtott díjszabás részeként terjesszék elő.

A 111/J. § (6) bekezdése lehetővé teszi az árva művek felhasználásával kapcsolatos engedélyezési eljárás tekintetében, hogy a már folyamatban lévő eljárásokban a Javaslat hatálybalépését követően irányadó, a felhasználást megkönnyítő szabályozás alkalmazhatóságát.

A 45. § a gyakorlati igényekhez igazodva új alapokra helyezi a felhasználási szerződés alaki követelményeire vonatkozó szabályozást. Abban az esetben, ha az adott felhasználási szerződés a megkötése idején nem felelt meg az Szjt. alaki követelményeinek, de a Javaslat hatálybalépését követő alaki követelményeknek megfelel, és a felek a szerződésben foglalt kötelezettségeiknek eleget tettek, úgy a 111/J. § (7) bekezdése alapján ezen szerződéseket érvényesnek kell tekinteni.

A 111/J. § (8) bekezdése átmeneti rendelkezésként tisztázza, hogy az 50/A. §-ban foglalt tájékoztatási kötelezettségnek a felhasználó a 2022. január 1. napján, illetve azt követően megvalósult felhasználások tekintetében köteles eleget tenni.

31. §

A módosítás az Szjt. jogharmonizációs záradékának kiegészítését célozza, amely által bekerül a SatCab irányelvnek való megfelelésre utalás.

32. §

1. A 34. § (3) bekezdésének módosítása nyomán szükségessé vált a (4) bekezdésben foglalt rendelkezés pontosítása. A (3) bekezdés a) pontja szerinti tankönyvvé és pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás esetében nem alkalmazandó a származékos mű felhasználásához szükséges engedélyszerzés alóli kizárás, kizárólag a b) pont szerinti biztonságos elektronikus hálózaton keresztül történő hívásra hozzáférhetővé tétel esetében.
2. Az iskolai oktatás célját szolgáló felhasználás fogalmának az Szjt. 33. § (4) bekezdéséből a 33/A. § (1) bekezdés 1. pontjába való áthelyezésével szükségessé váló módosítás.
3. Technikai módosítás. A tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a segédkönyv helyett a pedagógus-kézikönyv fogalmát használja.
4. Az 55. § módosítása és a 74. § (1) bekezdésének már eddig is létező rendelkezései a CDSM irányelv 18. § (1) bekezdésének való megfelelést szolgálják. A módosítás által a felhasználási jogosítás általános szabályainak hatálya kiterjed az előadóművészekre is. Ez által megteremtve az alapját annak, hogy az arányos díjazás és tájékoztatás részletszabályai megfelelően alkalmazhatók legyenek az előadóművészekre is.
5. Technikai módosítás. Az iskolai oktatási cél átkerült a IV. fejezet új értelmező rendelkezései köré, ezért szükségessé vált a hivatkozás frissítése.
6. Technikai módosítás. A rendelkezés célja az az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról szóló 2001/84/EK irányelv (18) preambulumaának való megfelelés volt. Jelen módosítás az Szjt. dogmatikájához igazodó formai módosítás az irányelv szövegéhez illeszkedő pontosítás. A követő jog definíció szerinti eleme a műkereskedőtől szerzés, így a „nem műkereskedőtől szerzés” kitétel nem fedte a magánszemélyek általi átruházás irányelv szerinti kivételét teljességgel.

7. A CDSM irányelv 3. cikk (3) bekezdésének megfelelést szolgálja. Az InfoSoc irányelvben előírt műszaki intézkedések védelme továbbra is elengedhetetlen az uniós jog alapján a szerzőket és egyéb jogosultakat megillető jogok védelméhez és tényleges gyakorlásához. Ezt a védelmet változatlanul fenn kell tartani, de egyúttal gondoskodni kell arról is, hogy a műszaki intézkedések alkalmazása ne akadályozza meg az újonnan bevezetendő kivételek és korlátozások érvényesülését. Ezért a CDSM irányelv 3. cikk (3) bekezdésének átültetését szolgálja az Szjt. 95/A. § (3) bekezdése rögzíti, hogy a jogosultak a műveket tároló hálózatok vagy adatbázisok biztonságának és sértetlenségének megőrzése érdekében a cél eléréséhez szükséges mértékben intézkedéseket tehetnek. A jogosultak számára így továbbra is lehetőség van arra, hogy szabadon megválasszák, melyek azok a megfelelő eszközök, amelyek lehetővé teszik a 35/A. § (2) bekezdése szerinti szöveg- és adatbányászat kivételének és korlátozásának kedvezményezettjei számára, hogy éljenek a kivétel és korlátozás által nyújtott felhasználási lehetőségeikkel. Értelmszerűen ugyanez alkalmazandó a 35/A. § (2) bekezdésével azonos, a sui generis adatbázisok esetében létrehozott kivétel [84/D. § (2a) bek.] esetében is. Indokolt továbbá a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művekre létrehozott szabad felhasználási esetkör [41/M. § (4)] esetében is biztosítani ezt a lehetőséget és a hozzá kapcsolódó, a sui generis adatbázisok esetében bevezetett kivétel [84/D. § (1) bek.] esetében is.
- 8–13, 16. Technikai módosítások, a Szerzői Jogi Szakértő Testületre bevezetett rövidítés átvezetését szolgálják.
- 14–15. Technikai módosítások.

33. §

1. A 35. § (2) bekezdés, amely a másolást kizárólag kézírással vagy írógéppel tette lehetővé teljes könyvek vagy folyóiratok esetében, technológiai szempontból meghaladtá, életszerűtlenné vált. A technológiai alapú megkötésre történő utalás (írógép, kézírás) egyszerű törlése ugyanakkor egy általános magáncélú másolási tilalom bevezetését jelentené a teljes könyvek és folyóiratok, napilapok esetében, amely a többi műtípussal való összehasonlításban indokolatlan megkülönböztetést jelentene (teljes filmek, zeneművek esetében ilyen jellegű tilalom nem szerepel a törvényben.) Indokolt tehát a három lépcsős teszt általánosabb ernyője alá vonni az e műtípusok magáncélú felhasználásával kapcsolatos kivétel esetkörét is, ugyanúgy, mint a többi műtípus esetén. Ez a rendelkezés hatályon kívül helyezésével érhető el. A hatályon kívül helyezés által tehát nem válik korlátlanná a többszörözési szabad felhasználás ezen esete sem, hiszen a másolási folyamat szempontjából megmarad a magáncél mint feltétel és a háromlépcsős teszt ernyője. Ennek megfelelően a műről magáncélra való másolatkészítés esetén a felhasználás (másolás), azaz a többszörözés nem lehet sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsíthatja a szerző jogos érdekeit, valamint összhangban kell lennie a polgári jogból ismert tisztességes joggyakorlás követelményével.

Az Európai Unió Bíróságának döntései több esetben is rámutattak, hogy az Infosoc irányelv 5. cikk (2) bekezdés b) pontjában szabályozott magáncélú másolás nem követeli meg, hogy a másoló személye és a kivétel kedvezményezettje azonos legyen, így a 35. § (3) bekezdése hatályon kívül helyezésre került. A C-468/08 számú Padawan ügyben kimondta, hogy a méltányos díjazás teherviselői által biztosított berendezések, illetve a másoló szalonok által biztosított szolgáltatások képezik a magánszemélyek másolathoz jutásának szükséges ténybeli előfeltételét. A C-265/16. számú VCAST Limited ügyben a bíróság a Padawan ügyre visszautalva rögzítette, hogy a magáncélú másoláshoz nem szükséges, hogy az érintett személy rendelkezzen az eszközökkel, harmadik személy is nyújthat ilyen szolgáltatást és e szolgáltatás képezheti a magáncélú másolathoz jutás előfeltételét. A hatályon kívül helyezés által szélesebbé válik a magáncélú többszörözés hatálya, azonban nem sérül a jogosultak érdeke sem, tekintettel arra, hogy a másolási folyamat szempontjából megmarad a magáncél mint feltétel, amely által minden olyan felhasználás, amely meghaladja a magáncélt, már jogsértőnek minősül. Továbbá mint minden szabad felhasználás tekintetében, itt is alkalmazandó a háromlépcsős teszt. Így a műről magáncélra való másolatkészítés esetén a másolás, azaz a többszörözés nem lehet sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsíthatja a szerző jogos érdekeit, valamint összhangban kell lennie a polgári jogból ismert tisztességes joggyakorlás követelményével.

2. Az írásbeliség szabályainak módosítása által a szoftverek tekintetében alkalmazott alakiság kivétele alóli feloldás kibővítésre kerül a 45. § (2) bekezdés c) pontjában. Ily módon az írásbeliség szabálya alóli felmentés kiterjesztésre kerül mindazon felhasználási szerződésekre, amelyek nem kizárólagos felhasználási jogot engednek a szoftverek felhasználására. Így a szoftverek tekintetében az akár visszerhes, akár ingyenes nem kizárólagos felhasználást engedő szerződések esetében eltörlésre kerül az alakisági követelmény.

Ez által érvényesek lesznek a különböző számítógépi, és mobil alkalmazások letöltésének és belső célú futtatásának jogosítására megkötött, szoftver felhasználási szerződések is. Ezekben az esetekben tipikusan rákattintással, vagy rákattintások sorozatával távollevők között, ráutaló magatartás tanúsításával [Ptk. 6:4. § (2) és (4) bekezdés, 6:5. § (3) bek.] jön létre a szerződés. Az esetek egy részében az ekként létrejött szerződést rögzítik is, ettől azonban még nem válik írásbeli alakban tett szerződéssé [Ptk. 6:7. § (3) bek.].

3. Az írásbeliség szabályainak módosítása által az adatbázisok tekintetében alkalmazott alakiság kivétele alóli feloldás kibővítésre kerül a 45. § (2) bekezdés d) pontjában. Ily módon az írásbeliség szabálya alóli felmentés kiterjesztésre kerül mindazon felhasználási szerződésekre, amelyek nem kizárólagos felhasználási jogot engednek az adatbázisok felhasználására. Így az adatbázisok tekintetében az akár visszerhes, akár ingyenes, nem kizárólagos felhasználást engedő szerződések esetében eltörlésre kerül az alakisági követelmény.

Ha egy adatbázis kapcsolódó jogi védelemben, vagy kumulált védelemben részesül, akkor a módosítás által az alakiság mellőzésével köthető a felhasználására szerződés a 45. § (2) bekezdés d) pontja szerinti feltételekkel, mert a kapcsolódó jogi védelemben részesülő adatbázis felhasználására egyébként sem vonatkozik kötelező alaki kellék.

4. A CDSM irányelv 19. cikkének való megfelelés érdekében az Szjt. 50/A. §-ában előírt általános tájékoztatási kötelezettség miatt szükségtelenné vált a megfilmesítési szerződés tekintetében előírt éves tájékoztatási kötelezettség szabálya, hiszen az új rendelkezések a megfilmesítési szerződés háttérszabályaként alkalmazandó V. fejezetben kerültek elhelyezésre és így irányadóak a megfilmesítési szerződés esetében is.
5. A 67. § (5) bekezdésének elsődleges célja eredetileg az integritásvédelem volt, ugyanakkor a mű integritását teljeskörűen védi a személyhez fűződő jogok körében megfogalmazott a mű egységének védelmét biztosító szabály, így annak kiegészítő megfogalmazására nincsen szükség e körben. Habár az e körbe tartozó műveknél sokkal valószínűbb az integritás megsértése az idézés alkalmazásával, mint más műtípusok esetében, az idézés megvalósítható a mű egységének sérelme nélkül is. A jelen bekezdésben foglalt művek idézésének teljes kizárása nem szükséges, mivel az idézés körében érvényesülő egyéb törvényi biztosítékok ebben az esetben is irányadók, vagyis arra kizárólag a mű jellege és célja által indokolt terjedelemben, a forrás, valamint a szerző megnevezésével kerülhet sor. Az idézés továbbá nem sértheti a szerző személyhez fűződő jogait, és ebben a körben e műfajok sajátosságaira tekintettel a továbbiakban is kiemelt figyelmet szükséges fordítani a 13. § szerinti integritáshoz való jog védelmére.
6. Technikai módosítás, átkerül a 84/E. §-ba, így hatálya az újonnan bevezetendő szabad felhasználásokra is ki fog terjedni.
7. Technikai módosítások, az Szjt. elavult átmeneti rendelkezéseinek [107. § (3) bekezdés, 109/A. §, 110. §, 111/F. §] hatályon kívül helyezését szolgálják.

34. §

A Kjkt. 18. §-ának módosítására a CDSM irányelv 12. cikk (3) bekezdés c) pontja okán került sor, eszerint megszűnik az előírt közös jogkezelés elleni tiltakozás kapcsán előírt előzetességre vonatkozó szabály. Innentől kezdve a tiltakozás azonnali hatállyal is történhet azzal, hogy a tiltakozó nyilatkozat a kézhezvétel napját követő ötödik napon válik hatályossá. A tiltakozás megtételekor a közös jogkezelő szervezet által már megkötött felhasználási szerződések keretében gyakorolt jogok esetében a tiltakozás legfeljebb a tiltakozással érintett naptári félév utolsó napján válik hatályossá feltéve, hogy a tiltakozásra az érintett félév első három hónapjának utolsó napjáig sor kerül. A naptári félév első három hónapjának utolsó napját követően tett tiltakozás hatályba lépésére legkésőbb a következő naptári félév utolsó napján kerülhet sor.

A módosítás lényege, hogy egy, a CDSM irányelv 12. cikkének megfelelő, gyors és egyszerű kilépést tegyen lehetővé a jogosultak számára. Az időbeli megkötés biztosítja az eljárás gyorsaságát, továbbá elegendő időt biztosít a közös jogkezelő szervezet eljárására is az érintett repertoár kapcsán. A kilépés formájára továbbra is a teljes bizonyító erejű magánokirati forma az irányadó, ami azonban nem jelenthet indokolatlan nehézséget a jogosult számára, mivel e formának számos módon eleget tehet – így például saját kezűleg írva azt vagy két tanút alkalmazva – az eljárásjogi szabályoknak megfelelően [Pp. 325. §]. Ez a minimális formai megkötés továbbra is szükségesnek mutatkozik a jogosult személyének igazolására, továbbá annak érdekében, hogy a kilépés a közös jogkezelő szervezet részéről is visszaigazolható és a későbbiekben is visszakereshető formában valósuljon meg.

35. §

A módosítás az Kjkt. jogharmonizációs záradékának kiegészítését célozza, amely által bekerül a CDSM irányelvnek való megfelelésre utalás.

36. §

1. Technikai pontosítás.
2. A módosítást az tette szükségessé, hogy a független jogkezelő szervezetek felügyeleti díjat évente kötelesek fizetni. Az ezen a jogcímen megfizetett összegek megfelelőségének ellenőrzése felügyeleti feladat, így indokolatlan a független jogkezelő szervezetek esetében annak a megközelítésnek a fenntartása, hogy – a közös jogkezelő szervezetektől eltérően – az ő esetükben csak kétfévente esedékes a felügyeleti ellenőrzés.

37–38. §

A Javaslat záró rendelkezései a hatályba léptető rendelkezést és a módosító törvény jogharmonizációs záradékát tartalmazzák.

Végső előterjesztői indokolás

a veszélyes pszichotróp anyag kábítószerlistára vétele érdekében az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXVIII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A szabályozás elsődleges célja jogharmonizációs célú módosítás elvégzése az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) vonatkozásában. A módosítással európai uniós szinten elvégzett kockázatértékelés eredményeként egy új pszichoaktív anyag a kábítószerekkel egy tekintet alá eső veszélyes pszichotróp anyagokat tartalmazó, a Gytv. 2. számú melléklete szerinti A) Jegyzékre kerül, azaz büntetőjogi megítélés szempontjából kábítószernek minősül.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

Jogharmonizációs záradékot tartalmaz.

2. §

A 2004/757/IB tanácsi kerethatározat mellékletének a „kábitószer” fogalommeghatározását az N,N-dietil-2-[[4-(1-metiletoxi)fenil]metil]-5-nitro-1H-benzimidazol-1-etánamin izotonitazén) új pszichoaktív anyaggal kiegészítő módosításáról szóló, 2020. szeptember 2-i (EU) 2020/1687 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelvnek való megfelelést szolgálja.

3. §

A törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

4. §

Jogharmonizációs záradékot tartalmaz.

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az Eredetmegjelölések Oltalmára és Nemzetközi Lajstromozására Vonatkozó Lisszaboni Megállapodáshoz, továbbá a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegéhez Kapcsolódó Közös Végrehajtási Szabályzat kihirdetéséről szóló 231/2021. (V. 6.) Korm. rendelethez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált, és az 1979. évi szeptember hó 28. napján módosított Lisszaboni Megállapodás (a továbbiakban: Lisszaboni Megállapodás) a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, a továbbiakban: WIPO) által igazgatott megállapodás, amelyhez minden állam csatlakozhat, amely részese az ipari tulajdon oltalmára 1883. évi március hó 20. napján létesült, többször felülvizsgált és módosított Párizsi Egyezménynek (Párizsi Unió Egyezmény). Magyarországon a Lisszaboni Megállapodás eredeti, 1958-as szövegét az 1967. évi 7. tvr., az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált szöveg kihirdetését az 1982. évi 1. tvr., míg az 1979. évi szeptember hó 28. napján történt módosítást az 1986. évi 24. tvr. hirdette ki.

A Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálatára és a munkacsoport által kidolgozott tervezet elfogadása céljából 2015. május 11–21. között diplomáciai értekezletet hívtak össze Genfben. 2015. május 20-án e diplomáciai értekezlet elfogadta a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és a földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegét (a továbbiakban: genfi szöveg). Magyarország 2015. május 21-én aláírta a genfi szöveget a Lisszaboni Megállapodás felülvizsgálatára irányuló diplomáciai értekezleten való részvételre, valamint a megállapodás új szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló 1243/2015. (IV. 20.) Korm. határozat alapján.

Tekintettel az Európai Unió Bíróságának a 2017. október 25-én a C-389/15. számú, Európai Bizottság kontra Európai Unió Tanácsa ügyben hozott ítéletére, a genfi szöveg által szabályozott tárgykörben az Európai Unió (a továbbiakban: EU) kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. Ahhoz, hogy az EU megfelelően gyakorolhassa kizárólagos hatáskörét, valamint a mezőgazdasági eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmának átfogó rendszerével összefüggő feladatait, a genfi szöveghez csatlakoznia és annak szerződő felévé kellett válnia.

A Tanács, hosszas viták után, egyhangúlag fogadta el 2019 őszén az Európai Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozásáról szóló, 2019. október 7-i (EU) 2019/1754 tanácsi határozatot (a továbbiakban: 2019/1754 EU tanácsi határozat). A tanácsi határozat 2019. november 13-án lépett hatályba. A tanácsi határozat 3. cikke nemcsak az EU-nak, de a tagállamoknak is felhatalmazást adott, hogy ha úgy kívánják, az EU-val párhuzamosan és az EU érdekében, az EU kizárólagos hatáskörének teljes körű tiszteletben tartása mellett megerősítsék a Genfi Szöveget vagy adott esetben csatlakozzanak ahhoz. Ennek két oka: a Lisszaboni Megállapodásban részes hét uniós tagállamból származó, a Lisszaboni Megállapodás alapján lajstromozott eredetmegjelölések elsőbbségi napjának megőrzése (jogfolytonosság), valamint az EU szavazati jogainak biztosítása a Lisszaboni Unió Közgyűlésében.

Emellett a Tanács – az Európai Parlamenttel, mint társjogalkotóval együtt – Az Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozását követő fellépéséről szóló 2019/1753/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletében határozta meg az EU-t a genfi szöveg alapján megillető jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokat. A rendelet 2019. november 13-án lépett hatályba.

Az EU – ötödik jogosult félként – 2019. november 26-án letétbe helyezte csatlakozási okiratát a WIPO-nál a genfi szöveg vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy a genfi szöveg 29. cikke értelmében a szöveg három hónappal azt követően lép hatályba, hogy öt jogosult fél letétbe helyezte csatlakozási vagy megerősítő okiratát, a genfi szöveg 2020. február 26-án hatályba lépett.

A Javaslat célja, hogy kihirdesse az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó Lisszaboni Megállapodáshoz, valamint az eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló Lisszaboni Megállapodás genfi szövegéhez kapcsolódó Közös Végrehajtási Szabályzatot, amelyet a Lisszaboni Unió Közgyűlése 2018. október 2. napján fogadott el és amely a Lisszaboni Unió Közgyűlése LI/A/34/4. sz. dokumentum 24. pontjában foglalt döntése alapján a Genfi Szöveg hatálybalépése napjával megegyezően, 2020. február 26. napján hatályba lépett. A kihirdetés egyúttal hatályon kívül helyezi a Lisszaboni Megállapodáshoz kapcsolódó Végrehajtási Szabályzatot kihirdető igazságügyi miniszteri rendeletet.

A Javaslat indokolása a Magyar Közlöny mellékletét képező Indokolások Tárában a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 20. § (2) bekezdése alapján közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Javaslat az Nsztv. 9. § (2) bekezdésével összhangban rendelkezik a Közös Végrehajtási Szabályzat kihirdetéséről.

2. §

A Javaslat az Nsztv. 10. § (2) bekezdésével összhangban tartalmazza a Közös Végrehajtási Szabályzat hiteles angol nyelvű szövegét és annak hivatalos magyar nyelvű fordítását.

3. §

A Javaslat a rendelet hatálybalépéséről rendelkezik.

4. §

A Javaslat hatályon kívül helyezi a Lisszaboni Megállapodáshoz kapcsolódó Végrehajtási Szabályzat 2002. április 1. napjával módosított, egységes szerkezetbe foglalt szövegét kihirdető igazságügyi miniszteri rendeletet.

5. §

A Javaslat az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően rögzíti, hogy a rendelet végrehajtásáról a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke gondoskodik.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarokozlony.hu> honlapon érhető el.